

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

H / THE HAGUE UNIVERSITY MAKES YOU THINK.
DE HAAGSE ZET JE IN HET BEZIT VAN
/H

THE HAGUE
UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

Jaarverslag

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

6002

Jaarverslag 2009

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

.....

Inhoudsopgave

➤ Ons jaarverslag 2009	06
➤ Inleiding	07
➤ In gesprek met het College van Bestuur	08
➤ 1. Onze hogeschool: bestuur en toezicht	12
• Missie	
• Visie	
• Bestuur en toezicht	
• College van Bestuur	
• Planning & Control	
• Raad van Toezicht	
➤ 2. Ons onderwijs	19
• Assortiment	
• Onderwijsaanbod	
• Aandacht voor studiesucces	
• Internationalisering	
• Kwaliteitszorg	
• Innovaties in het onderwijs	
➤ 3. Onze studenten	24
• Doelgroepen- en wervingsbeleid	
• Oriëntatie op het Vervolg Onderwijs (OVO)	
• Loopbaancentrum	
• Instroom en aansluiting vo - hbo	
• Instroom en aansluiting mbo-hbo	
• Leren en werken in relatie met Erkenning van Verworven Competenties	
• Talentontwikkeling	
• Wie studeren er op De Haagse?	
• Bachelor op maat, over studeren met een functiebeperking	
• Decanaat	
• Studentenpsycholoog	
• Instroombegeleiding Bijzondere Toelating	
➤ 4. Onze medewerkers	36
• HRM-beleid	
• Loopbaan en mobiliteit	
• Arbeidsomstandighedenbeleid	
• Landelijke ontwikkelingen en arbeidsvoorwaarden	
• Decentrale arbeidsvoorwaardenmiddelen	
• Kwantitatieve formatieontwikkelingen	
➤ 5. Ons onderzoek	46
• Ontwikkelingen	
• Kwaliteitszorg onderzoek	
• Voortzetting en vestiging nieuwe (bijzondere) lectoraten	
• Intreereden	
• Lectoraten en Onderzoek	
• Lectoraten en Onderwijs	
• Lectoraten en Professionalisering	
• Lectoraten en Kenniscirculatie	
➤ 6. Onze hogeschool in de samenleving	51
• Samenwerking en betrokkenheid van externe stakeholders	
• RegioRegisseur	
➤ 7. Onze organisatie	54
• Inrichting van de organisatie	
• Rechtsbescherming	
• Medezeggenschap	
• Project VIP: het inschrijfproces succesvol verbeterd	
➤ 8. Onze financiën	59
• Gang van zaken gedurende het verslagjaar	
• Vermogenspositie	
• Liquide middelen	
• Treasury management	
• Huisvesting	
• Jaarrekening 2009	
• Risico	
• Kernpunten begroting 2010	
• Toekomst	
➤ 9. Onze voorzieningen	63
• Hogeschoolbibliotheek	
• Hogeschoolsport	
• ACKU	
• Bureau Studentenzaken	
➤ Colofon	68
➤ Bijlagen	69

Ons jaarverslag 2009

➤ Het leeft op De Haagse. Loop een dag rond op onze hogeschool en je ervaart de dynamiek. Er gebeurt van alles: een filosofisch debat, de uitreiking van een studentenprijs, een conferentie, een studentenvereniging die flyers uitdeelt voor een feest, studenten die een hoor- of werkcollege bijwonen of in een projectgroep aan de afronding van een opdracht werken. Illustraties van ons levendige onderwijs .

Omdat het draait om onderwijs en onze studenten succesvol te laten afstuderen, is en blijft grote zorg met hoge percentage uitvallers onder studenten. Het vergroten van studiesucces blijkt keer op keer, net als elders in het land, weerbarstige materie en daarmee een grote uitdaging. In 2009 hebben we onze activiteiten ter verbetering van het studiesucces ondergebracht in een samenhangend programma. Veel energie en aandacht is besteed aan de analyse van de oorzaken van uitval, aan meer maatwerk en aan het managen van verwachtingen van aankomende studenten. We zetten dit beleid met kracht voort en hopen dat het in 2010 vruchten zal afwerpen.

Met onze studenten en medewerkers vormen we een samenleving in het klein en zijn we een afspiegeling van de wereld om ons heen. Dat betekent ook dat we ontwikkelingen in die maatschappij binnen onze muren hebben. En dat willen we ook graag, dat vinden we belangrijk. Dat dit soms ook moeilijk kan zijn, bleek in 2009. We hebben discriminatie niet buiten de deur kunnen houden. Een zoektocht naar oplossingen en stevige discussies hebben ertoe geleid dat het taboe eraf is. En dat we nu moeten aanpakken, moeten werken aan inbedding van intercultureel bewustzijn. Want wereldburgerschap begint op onze eigen hogeschool!

Bij samenleven hoort ook het bouwen aan de toekomst. Docenten, studenten, medewerkers; iedereen is op zijn manier bezig met het vormgeven van zijn toekomst. We willen studenten opleiden tot denkende doeners. Echter, voor een kritisch reflecterende student is een goedgekwalificeerde docent een absolute voorwaarde. We vroegen én deden ook in 2009 een grote investering: we stimuleerden docenten een mastertitel te halen. En ook bij onze docenten merkten we: studeren tilt mensen op.

In onze kleine samenleving waren ook feestjes te vieren! Bij de jaarlijkse diplomeringen bijvoorbeeld, waar studenten de eerste stap in hun loopbaan zetten. De opening van onze nieuwe vestiging in Delft was ook een reden voor een feest. Qua duurzaamheid scoort het nieuwe gebouw zo goed, dat het al vóór de opening de energiezuinigheidprijs NET-Trofee won: een uitstekende omgeving voor hoogstaand technisch onderwijs dus.

2009 was zeker weer een bijzonder jaar te noemen, met een rijke oogst aan ervaringen en resultaten. Met dank aan de inzet en betrokkenheid van onze studenten, docenten, lectoren en medewerkers.

Wij hopen dat dit jaarverslag een beeld geeft van de dynamische samenleving die De Haagse Hogeschool is.

Het College van Bestuur,
Rob Brons, voorzitter
Susana Menéndez, lid
Els Verhoef, lid

Den Haag, juni 2010

Inleiding

- De terugblik op 2009 is onderverdeeld in negen hoofdstukken, die informatie bieden over onze hogeschool, het onderwijs, onze studenten en medewerkers. Nieuw dit jaar is een hoofdstuk over onderzoek, dat een kijkje in de keuken geeft bij onze lectoraten. In de laatste twee hoofdstukken komen de financiën en onze voorzieningen aan bod.

Op onze website staat een uitgebreide versie van dit jaarverslag. Naast bovengenoemde hoofdstukken is een verslag van rondetafelgesprekken te lezen, waarin interne en externe betrokkenen terugkeken op het afgelopen jaar. Het waren gesprekken over drie belangrijke thema's voor De Haagse Hogeschool: diversiteit, professionalisering en studiesucces. Daarnaast staat hier van elke academie een eigen terugblik op 2009. En is er een overzicht te vinden van de 'mijlpalen', de hoogtepunten van De Haagse Hogeschool in 2009. Bij belangrijke thema's is er een mogelijkheid om door te klikken naar gerelateerde documenten.

Kijk hiervoor op: dehaagsehogeschool.nl/jaarverslag2009. Een Engelstalige samenvatting is te vinden op thehagueuniversity.com/annualreport2009.

In gesprek met het College van Bestuur

› 2009: Rijke oogst na een turbulent jaar

Tumult, transitie en toch de rust zoeken. 2009 was een jaar waarin De Haagse Hogeschool bestuurlijk flink op de proef werd gesteld. “Het was een beetje ingewikkeld”, zegt Susana Menéndez met gevoel voor understatement. In 2008 trad zij als nieuw collegelid aan. In dat jaar kwam er ook een aanklacht tegen De Haagse Hogeschool binnen wegens discriminatie. In 2009 begon de zoektocht naar oplossingen en werd na stevige discussies een aantal knopen doorgehakt. “Dat heeft veel emotionele energie gevergd, van alle betrokkenen”, aldus Susana Menéndez.

Ondertussen moest er gewoon doorgewerkt worden. Want het onderwijs gericht op studiesucces van de student is core business. Els Verhoef: “Wij kwalificeren duizenden studenten elk jaar voor een beroep én vormen hen voor het leven. Daarbij was 2009 het laatste jaar van Pim Breebaart die, als voorzitter van het College van Bestuur 12,5 jaar het gezicht van De Haagse was. Ook hij kijkt terug op een veelbewogen periode. Het was een bijzonder jaar maar ook een jaar dat een rijke oogst aan ervaringen opleverde.

*Dit jaar heeft veel emotionele energie gevergd,
van alle betrokkenen.*

Kwaliteit

Bestuurlijk ging in 2009 een nieuwe planperiode van start met het Hogeschoolontwikkelingsplan (HOP) 7. Daarin is duidelijk gekozen voor continuïteit. De drie kernthema's blijven overeind: kennisinstelling, het opleiden tot professionals en maximale participatie. Susana Menéndez: “Het toont bestuurlijke kracht als je niet meegaat met modieuze thema's. HOP 7 verlegt wel een paar accenten. Zo wordt De Haagse als

kennisinstelling nog meer benadrukt”. Pim Breebaart: “Studenten moeten kritische gebruikers worden van wetenschappelijke kennis.” Praktijkonderzoek is meer dan het doen van een telefonische enquête. Wetenschappelijke criteria moeten aan de basis liggen van elk onderzoek en niet alleen het onderzoek door de lectoren. Daarbij moeten studenten ook leren reflecteren op wat ze doen. Pim Breebaart: “Het moeten denkende doeners zijn.”

Susana Menéndez ziet ook geen verschil in kwalitatieve zin tussen onderzoek aan hbo of universiteit. “Het hbo- onderzoek is gericht op de praktijk. Maar het moet voldoen aan precies dezelfde wetenschappelijke maatstaven.” Een belangrijke opgave voor het college om dit in 2010 hoog op de agenda te houden.

Studeren geeft je vleugels, het tilt mensen op.

Elan

Voor die kritische reflecterende student is een goed gekwalificeerde docent een absolute voorwaarde. Pim Breebaart: “Een goede docent combineert enorme betrokkenheid en kennis met inzicht in het leerproces van studenten.” Er is veel geïnvesteerd door onder andere het stimuleren van het halen van een masteropleiding. Pim Breebaart: “Nu heeft 60% van de docenten een master, in 2012 moet dat 90% zijn”. Velen zijn aan het studeren en met succes, want er waart een nieuw elan door de school. Merkbaar is hoe docenten opleven doordat ze weer leren. Els Verhoef ontmoet mensen die keihard studeren in combinatie met werk. “Maar ze lachen van oor tot oor, studeren geeft je vleugels, het tilt mensen op.”

Het merendeel van de docenten heeft nu een master of haalt deze binnenkort. Enkelen zijn aan het promoveren. Vraag is hoe de rest nog mee te krijgen. Els Verhoef wijst erop dat veel mensen met door ervaring verworven competenties toch dat diploma kunnen halen. “Diploma’s vinden wij belangrijk, dat zijn we aan onze stand verplicht!” Susana Menéndez heeft financiën in haar portefeuille en maakt een nuchtere kanttekening: “En het moet ook betaalbaar blijven.” Het is dus belangrijk dat iedere nieuwe medewerker al een masterkwalificatie bezit.

Eigenlijk moet je per jaar, per cohort studenten, bijna per klas onderzoeken wat het studiesucces bepaalt.

Studiesucces

Een blijvende zorg is het hoge percentage uitvallers onder studenten. Een landelijk probleem, maar bij de groep hogescholen in de Randstad nog dringender. De uitval bij eerste generatie studenten - vaak jongeren van niet-westerse allochtone afkomst - is te groot. Het ministerie heeft hier in 2009 extra gelden voor beschikbaar gesteld. Er is jaren van alles geprobeerd om uitval tegen te gaan. Els Verhoef: “We zijn erg goed in het bedenken van oplossingen, maar er moet nu meer aandacht naar de analyse van de oorzaken.” Een interessant voorbeeld is de PABO. De opleiding voldoet eigenlijk aan alle eisen voor een hoog studierendement: een duidelijk beroepsperspectief, een gestructureerd aanbod van lessen, veel contacturen. En toch een grote uitval. Oorzaak bleek hier het lage niveau van taal en rekenen van de studenten bij binnenkomst in de opleiding.

Ook andere academies moeten zich beraden op grondige analyse. Susana Menéndez: “Eigenlijk moet je per jaar, per cohort studenten, per klas bijna onderzoeken wat het studiesucces bepaalt.” Daar is meer kwalitatief onderzoek naar nodig volgens haar. Els Verhoef vindt dat ook veel eerder in de opleiding aandacht moet zijn voor uitvallers. “Zelfs vóór ze hier komen studeren.” Waarom kies je deze studie, wat

kun je als student verwachten, wat wordt er van je gevraagd aan inzet? Selectie is niet aan de orde. “Een derde van onze studenten is intrinsiek gemotiveerd, maar ook die andere groep moeten wij hier opleiden.” Susana Menéndez valt haar bij: “Dat is het emancipatoire karakter van De Haagse Hogeschool.” Een grote groep studenten weet nog niet wat ze willen, en toch wil je die ook bereiken. En daarbij ook hoge rendementcijfers halen? Els Verhoef beschouwt dat niet als een onmogelijke opgave. “Nee, dat is onze opdracht!”

Eén van de accentverschuivingen in HOP 7 is de keuze voor differentiatie. Susana Menéndez: “Ook excellente studenten moeten hier blijven studeren.” Er vallen niet alleen studenten uit omdat het te moeilijk is, maar ook als de studie juist te weinig uitdaagt. Dit geldt bijvoorbeeld voor vwo-ers, maar ook voor gemotiveerde havisten. Daarom wordt gezocht naar een meer passende aanpak en meer maatwerk.

Verwachtingen over de opleiding kunnen ook beter gemanaged worden. Door de voorlichting realistischer te maken, bijvoorbeeld als je HBO-V wilt gaan studeren. Susana Menéndez: “Het is dan beter van te voren te weten dat je vanwege je geloof geen mannen kunt wassen, want het beroep maakt geen verschil tussen mannen en vrouwen.”

Knopen doorgehakt.

Discriminatie

En juist bij een opleiding met een hoog aantal succesvol studerende niet-westerse allochtone studenten werd discriminatie ervaren. In 2009 kwam de Commissie Gelijke Behandeling met een eigen onderzoek dat deze discriminatie bevestigde. Twee docenten zijn door De Haagse Hogeschool onvoldoende beschermd tegen ‘discriminatoire bejegeningen.’ Een schokkende en pijnlijke ervaring voor De Haagse Hogeschool, die jarenlang uitdrukkelijk een open klimaat bevorderde. En waar een enorme diversiteit aan culturele achtergronden studeert en werkt. In 2007 werd aan De Haagse al ‘etnische clustering’ geconstateerd: studenten van gelijke achtergrond zochten elkaar steeds meer op. “Er waren wel al eerder spanningen,” aldus Els Verhoef, “en nu ervaar ik het als een zegen dat het naar buiten is gekomen, het is nu bespreekbaar.” Het taboe is eraf. De vele inspanningen van De Haagse Hogeschool waren blijkbaar niet voldoende om discriminatie te voorkomen. In 2009 heeft het CvB na stevige discussies knopen doorgehakt. “Het was niet gemakkelijk,” verzucht Susana Menéndez, die als nieuweling in de organisatie een relatief voordeel had. “Ik was niet ‘belast’ met het verleden van De Haagse Hogeschool en kon daarom onbevangen de discussie aangaan.”

We zijn rijker geworden hierdoor, de stevige discussies hebben ons sterker gemaakt als hogeschool.

Het is geen nieuw feit dat de Nederlandse samenleving polariseert en dat deze problemen zich ook binnen De Haagse muren voordoen. “Maar dat is geen reden om het niet aan te pakken”, aldus Els Verhoef. Een belangrijk besluit in 2009 was om de hele organisatie hetzelfde programma voor diversiteit en antidiscriminatie te laten doorlopen. Iets opleggen van bovenaf, dat was überhaupt al heel wat. Els Verhoef: “Er kwamen reacties als: wij hebben hier geen allochtonen, dus waarom moeten wij meedoen?” Susana Menéndez: “Maar juist iederéén moet die culturele gevoeligheid ontwikkelen, je moet je bewust zijn van je eigen normen en waarden, het gaat om de bril waarmee je naar anderen kijkt.” Een basiscursus ‘welke gebruiken hebben Marokkanen of Turken’ voldoet hier niet. Susana Menéndez: “Zelfonderzoek is nodig, zelfreflectie, dan pas kun je goed omgaan met mensen die anders zijn dan jij.” Uiteindelijk kwam er

waardering van buiten voor de stellingname van het college, van de Commissie Gelijke Behandeling die deze aanpak dapper vond. Maar ook in de hogeschool werd opluchting ervaren door de duidelijke keuzes die het college maakte.

Pim Breebaart: “We zijn rijker geworden hierdoor, deze stevige discussies hebben ons sterker gemaakt als hogeschool.” Het college blijft werken aan de inbedding van intercultureel bewustzijn. Oók omdat de organisatie hiervan voordeel zal hebben. Susana Menéndez: “Het is het feest der diversiteit!” Uit onderzoek ¹ blijkt dat beursgenoteerde bedrijven die een grote diversiteit aan personeel hebben, beter presteren. Logisch, volgens Susana Menéndez: “Verschillende invalshoeken leiden tot betere oplossingen van problemen.”

Uit Het Kompas, het medewerkerstevredenheidsonderzoek van De Haagse Hogeschool, bleek dat in 2009 vrouwen de meeste discriminatie ervaren. Els Verhoef: “Blijkbaar is deze vorm van discriminatie al zo gewoon, zo ingesleten, dat vrouwen niet eens meer de moeite nemen om het te melden.” Susana Menéndez: “Dit is ontzettend te betreuren.”

Het blijkt dat diversiteit meer is dan de etnische of religieuze kwesties. Andere groepen moeten niet ondergesneeuwd raken. Het college is voorlopig nog niet klaar met deze opgave. Susana Menéndez: “We hebben er veel aan gedaan, maar we zijn er nog niet.” In 2009 is hard gewerkt om docenten en studenten met een open basishouding dit gesprek met elkaar te laten voeren. De beroepspraktijk vraagt daar ook om. “Wereldburgerschap begint op je eigen school.”

.....
¹ Catalyst, New York, 2008

1. Onze hogeschool: bestuur en toezicht

De Haagse Hogeschool gaat uit van de Stichting Hoger Beroepsonderwijs Haaglanden en Rijnstreek en heeft vestigingen in Den Haag, Delft en Zoetermeer.

› Missie

De Haagse Hogeschool biedt zijn studenten door kwalitatief hoogwaardig en innovatief hoger beroepsonderwijs de mogelijkheid hun talenten maximaal te ontwikkelen. Hij leidt zijn studenten op tot gekwalificeerde en onafhankelijke professionals voor de maatschappij en de arbeidsmarkt. De regio ervaart en waardeert de hogeschool als een instelling die zijn kennis graag deelt.

› Visie

Bij het formuleren van ambities hanteert De Haagse Hogeschool een aantal strategische kernwaarden van waaruit de hogeschool opereert: *studentgericht*, *omgevingsgericht*, *innovatiegericht* en *kwaliteitsgericht*. Met de trits 'talentontwikkeling-binding-belevenis' geven wij uitdrukking aan onze ambitie om de student in zijn ontwikkeling centraal te stellen en zijn studiemotivatie positief te stimuleren. Omgevingsgericht vatten wij breed op: de hogeschool hecht veel betekenis aan partnerships met bedrijven en instellingen zowel in de regio als (inter)nationaal. De innovatiegerichtheid uit zich niet alleen in de ontwikkeling van lectoraten en onderzoek maar ook in de wijze waarop binnen academies wordt omgegaan met ontwikkelingen in de diverse opleidingsdomeinen. Kwaliteitsgericht is de kernwaarde die betrekking heeft op alle aspecten van ons handelen.

› Bestuur en toezicht

Het College van Bestuur (CvB) bestaat uit een voorzitter en twee leden (de portefeuille-verdeling is opgenomen in bijlage 1.1). Evenals voor de Raad van Toezicht (RvT) geldt voor het CvB dat de Branchecode Governance Hogescholen strikt wordt nageleefd.

› College van Bestuur

In het verslagjaar is het ontwikkelingsproces voor het nieuwe Hogeschoolontwikkelingsplan (HOP 7) voortgezet. Dat proces startte in 2008 met een aantal voorbereidende sessies met directeuren, teamleiders en docenten en een conferentie van het CvB en directeuren. Ook waren alle medewerkers uitgenodigd om te reageren op het eerste concept. Het CvB heeft, na nog een aantal bijeenkomsten met de directeuren over de te maken keuzes, het plan op 19 mei vastgesteld. HOP 7 heeft een looptijd van vier jaar (2009-2013).

De verbetering van het studiesucces bleef ook in 2009 hoog op de agenda van het CvB staan, waarbij met name het succesvol verloop van het studietraject van allochtone studenten speciale aandacht krijgt. Daarbij wordt onder andere gebruik gemaakt van de zogenaamde 'G5 gelden' die door het ministerie van OCW beschikbaar zijn gesteld aan de vijf hogescholen in de vier grote steden. In maart werd een programmamanager Studiesucces aangesteld.

Nadat de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) in 2008 twee klachten van medewerkers gegrond had verklaard, is besloten een nader onderzoek in te stellen dat door organisatie-adviesbureau De Beuk in opdracht van de CGB is uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn op 14 mei gepresenteerd. De CGB wilde weten in hoeverre er sprake is van systeemdiscriminatie. Het onderzoek is in goed overleg met De Haagse Hogeschool uitgevoerd en geeft aan dat er sprake is van vormen van discriminatie binnen de hogeschool. Er worden onder meer vraagtekens gezet bij de aansturing en de implementatie van de diversiteitsaanpak, maar er is ook waardering voor alle initiatieven die op dit gebied al zijn ondernomen. Het CvB heeft aangegeven het bijzonder te betreuren dat mensen binnen De Haagse Hogeschool zijn geconfronteerd met discriminatie. De hogeschool wil actief bijdragen aan een gelijke behandeling van en gelijke kansen voor alle studenten en medewerkers van de hogeschool, zodat de hogeschool een omgeving is waarin iedereen zich welkom, veilig en gewaardeerd voelt, ongeacht verschillen in afkomst, ras, godsdienst, levensovertuiging, geslacht, seksuele gerichtheid of fysieke gesteldheid. Onder leiding van een programmamanager is in september het Programma Diversiteit en Anti Discriminatie (PDAD) van start gegaan. Hierin wordt

gewerkt aan het voorkomen en bestrijden van discriminatie. Ter ondersteuning van het CvB en de programmadirecteur is een externe Raad van Advies ingesteld. Daarnaast heeft het CvB besloten om per 1 november een lector 'Burgerschap en Diversiteit' te benoemen.

Na de vaststelling van de besturingsfilosofie in december 2008 is over de positionering van teamleiders in 2009 een aantal keren gesproken, omdat het competentieprofiel in de praktijk tot problemen bleek te leiden. Het CvB besloot op 14 april een 'Uitvoering- en overgangsregeling teamleiders' vast te stellen.

De voortgang van de nieuwbouw in Delft (waar een deel van het technisch onderwijs per 1 september 2009 gevestigd is) en de daarmee gepaard gaande risicobeheersing, is regelmatig besproken. Het gebouw is op 10 juli opgeleverd, op 1 september in gebruik genomen en op 19 november officieel geopend. Op verzoek van de RvT heeft het CvB een feitenanalyse laten uitvoeren naar de gang van zaken tijdens het gehele ontwikkeling- en bouwproces van het nieuwe gebouw. De door de RvT onderschreven conclusie was dat het CvB steeds 'in control' is geweest en de RvT goed heeft geïnformeerd.

Ook het gemeentelijke plan voor het te ontwikkelen Centrum voor Bewegen en Sport in het Haagse Zuiderpark stond meermalen op de agenda, vooral vanwege de vraag naar de financiële haalbaarheid. Voor dit plan werkt de gemeente Den Haag samen met De Haagse Hogeschool en woningcorporatie Vestia. Medio februari 2010 hebben betrokken partijen een convenant getekend.

Nadat in 2008 een verschil van mening was ontstaan met de Hogeschoolraad (HR) over een onderdeel van het formatieplan van het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek (CLO), heeft het CvB op 3 februari de 'Strategienotitie Onderzoek en Lectoraten: verbindingen versterken' vastgesteld. Bij besprekingen met de HR bleek dat het CvB en de HR ook nu niet tot overeenstemming konden komen. Omdat de HR zijn instemming onthield, is de kwestie nogmaals aan de Landelijke Geschillencommissie voorgelegd. Begin februari 2010 is het CvB in het gelijk gesteld.

De Inspectie van het Onderwijs heeft in 2009 een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de opleidingen Commerciële Economie en Communicatie op de nevenvestigingsplaats Leiden werden aangeboden. Daarbij zijn geen bijzonderheden gevonden. Beide opleidingen zijn per 1 september aan de Hogeschool Leiden overgedragen.

Naar aanleiding van de accountantsverklaring van 2008 is besloten een project 'Europees aanbesteden' uit te voeren. Het uiteindelijke resultaat van dit 'project' is dat het naleven van de Europese aanbestedingsregels structureel is ingebed binnen de bedrijfsvoering van de hogeschool.

De hogeschool heeft bezwaar aangetekend tegen de vaststelling van de Rijksbijdrage 2009, omdat de status van één van de opleidingen naar het oordeel van het CvB niet juist was. Na door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) gehoord te zijn, is het bezwaar verworpen, waarop het CvB heeft besloten de zaak aan de Bestuursrechter voor te leggen. De zaak wordt op 7 juni 2010 behandeld.

➤ Planning & Control

In 2009 is een verdere standaardisatie van de Planning- & Control-cyclus (P&C-cyclus) gerealiseerd. Kern van de cyclus wordt gevormd door een set van standaardindicatoren waarmee de doelstellingen en beoogde resultaten geoperationaliseerd zijn. Deze indicatoren hebben de basis gevormd voor de totstandkoming van de rapportages vanuit de basisadministraties en de verbetering van de kwaliteit hiervan. Het betreft standaardindicatoren op de domeinen Onderwijs (uitvoering, kwaliteit en rendement), Markt (instroom & assortiment), HRM (kwantitatieve en kwalitatieve formatieontwikkeling) en Financiën. De in 2008 gestarte ontwikkeling om per academie te komen tot gestandaardiseerde resultatenoverzichten die 'gevuld' worden vanuit de basisrapportages, is in 2009 in de volledige cyclus uitgevoerd. Dit heeft plaatsgevonden op basis

van de vastgestelde beleidsplannen van de academies en diensten waarin indicatoren zijn voorzien van (streef)waardes. Hiermee zijn de beoogde resultaten vastgelegd.

De rapportagecyclus is gestart met een eerste 'waarschuwingsrapportage'. Deze rapportage is uitsluitend gericht op signalering van significante afwijkingen en risico's in de eerste drie maanden van het jaar. Vervolgens zijn er drie managementrapportages uitgevoerd aan de hand van de standaard resultatenoverzichten met daarin de beschikbare realisatiegegevens. Hierover vond afstemming plaats tussen de academie- en dienstdirecteuren en de diensten Financieel Economische Zaken (FEZ) en Human Resources Management (HRM). Daarbij vond periodiek ook overleg plaats met de directeur en de concerncontroller.

Hiermee is periodiek een beeld verkregen van de status van ieder onderdeel op de belangrijkste indicatoren voor de te behalen resultaten. De verdere ontwikkeling hiervan is belegd bij de betrokken diensten als 'domeineigenaren'. Initiatief, coördinatie en kwaliteitsbewaking zijn belegd bij de concerncontroller. Deze aanpak versterkt onze focus op deze standaardindicatoren. Op alle niveaus (bestuur, management en teams) staan dezelfde indicatoren centraal in de P&C-cyclus. Dit verbetert ook de aansluiting van de hogeschoolcyclus op de onderliggende cycli van de academies en diensten, waar de operationalisering van onze doelstellingen daadwerkelijk plaatsvindt.

➤ Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) bestond op 31 december 2009 uit de volgende leden:

- **Voorzitter:** *drs. J.M. (Monique) de Vries* (1947), tot 01-01-2009 Dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, voormalig staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat.
- **Vice-voorzitter:** *ir. R.A. (Rob) Timmermans* (1947), tot medio 2009 KPN regiodirecteur Zuid-Oost Nederland, lid remuneratiecommissie.
- **Secretaris:** *H.W.M. (Huub) van Blijswijk* (1955), voorzitter College van de Stichting Confessioneel Onderwijs Lucas, voorzitter remuneratiecommissie.
- **Lid:** *drs. W.A. (Wim) Touw RA* (1963), partner KPMG Accountants NV, voorzitter auditcommissie.
- **Lid:** *drs. M.W. (Marion) Gout-van Sinderen* (1954), commandant van het Commando Dienstencentra van het Ministerie van Defensie, lid auditcommissie.
- **Lid:** *dr. K.M. (Koen) Becking* (1969), directievoorzitter van de KRO.
- **Lid:** *mr. J.W. (Jan Willem) Weck* (1947), directeur-generaal voor de Algemene Bestuursdienst, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het aftreeschema per 31-12-2009:

Leden RvT	(her)benoemd per	herbenoembaar per	uiterlijke datum van aftreden
Mevr. de Vries	december 2008		december 2012
Dhr. Timmermans	januari 2007		januari 2011
Dhr. van Blijswijk	maart 2007		maart 2011
Dhr. Touw	april 2007	april 2011	april 2015
Mevr. Gout-van Sinderen	oktober 2008	oktober 2012	oktober 2016
Dhr. Becking	oktober 2008	oktober 2012	oktober 2016
Dhr. Weck	oktober 2008	oktober 2012	oktober 2016

Er is voor het werven van nieuwe leden een algemene profielschets van de RvT, waarin ook de te volgen procedure is opgenomen. Vanwege het vertrek per 1 januari 2010 van één van de leden, is voor deze vacature een specifieke profielschets opgesteld, die voor advies aan de HR zal worden voorgelegd.

Governance

Uitgangspunt voor bestuur en toezicht van De Haagse Hogeschool is de overtuiging dat goed bestuur zich kenmerkt door integriteit en gebaseerd is op transparante verantwoording over strategie, resultaten en risico's. Er bestaat een heldere scheiding van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen toezichthouders, bestuur en directeuren, wat een goede basis vormt voor een effectief en efficiënt samenspel. De verhouding tussen bestuur en toezicht is in de statuten vastgelegd; de verhouding tussen bestuur en directeuren is in het bestuurskader geregeld. De RvT kent een reglement waarin de statutaire bepalingen met betrekking tot de verhouding bestuur en toezicht nader zijn uitgewerkt.

De RvT en het CvB onderschrijven de Branchecode Governance Hogescholen integraal. De bepalingen van de code zijn ook in 2009 leidraad geweest voor het handelen. Op één aspect gaat De Haagse Hogeschool verder dan de Branchecode voorschrijft: herbenoeming van leden van de RvT is – na een positieve beoordeling – slechts mogelijk voor één termijn van vier jaar.

Uit de resultaten van een door de HBO-raad opgedragen onderzoek naar de naleving van de Branchecode – periodiek gemeten aan de hand van publiek toegankelijke documenten op de website – werd duidelijk dat de hogeschool de code prima naleeft. Het RvT jaarverslagdeel 2008 werd als 'good practice' vermeld. Op één punt bleef de hogeschool ten tijde van de meting nog in gebreke: de relevante nevenfuncties van RvT-leden waren niet vermeld. Dit is inmiddels hersteld.

De leden van de RvT zijn onafhankelijk in de betekenis van de Branchecode Governance Hogescholen: zij hebben geen (deel)belangen bij de hogeschool en kunnen onafhankelijk van elkaar en het CvB opereren. De RvT heeft een overzicht van de door de leden uitgeoefende relevante nevenfuncties op de website van de hogeschool geplaatst. Om mogelijke belangenvermenging te voorkomen, heeft een lid van de RvT besloten per 1 januari 2010 de RvT te verlaten. Het functioneren van de RvT wordt – in afwijking van de eisen van de Branchecode – tweejaarlijks besproken en zal in juni 2010 weer op de agenda staan.

CvB

Het contract met de voorzitter van het CvB, de heer *drs. W.J. (Pim) Breebaart*, dat in het najaar van 2009 zou verlopen, is in 2008 verlengd tot 1 maart 2010. De werving en selectie van een nieuwe voorzitter was in handen van een selectiecommissie ad-hoc, bestaande uit de voorzitter van de RvT, de voorzitter van de remuneratiecommissie en de heer Weck. De commissie is ondersteund door een werving- en selectiebureau. Op 9 november is besloten de heer *mr. R.K. (Rob) Brons* als kandidaat-voorzitter van het CvB voor te dragen aan de HR. Na positief advies van de HR is de heer Brons op 23 november tot nieuwe voorzitter benoemd met ingang van 1 maart 2010.

De samenwerking tussen de RvT en het CvB was in 2009 kritisch en constructief. Beide taken van de RvT – toezicht houden op het bestuur én fungeren als klankbord voor het bestuur – kwamen in evenwicht met elkaar aan de orde. Het functioneren van het CvB wordt – conform de eisen van de Branchecode – jaarlijks besproken. Er zijn in 2009 geen transacties aan de orde geweest waarbij (potentieel) tegenstrijdige belangen van leden van het CvB een rol speelden.

Medezeggenschap

De voorzitter van de RvT heeft op 11 november met de HR over het beleid van de hogeschool gesproken. Aandacht werd besteed aan de adviserende rol van de HR bij de selectie van de nieuwe voorzitter. De HR heeft een commissie ad-hoc geformeerd om met de voorgedragen kandidaat te spreken en naar aanleiding daarvan een advies uit te brengen aan de RvT. Ook werd gesproken over de bezoldiging van de nieuwe

voorzitter en over het inschrijfproces 2009 -2010 dat, naar ieders oordeel, op basis van de in 2009 doorgevoerde vernieuwing uitstekend verlopen is.

De vergaderingen en de toezichtagenda

De RvT is in 2009 zes keer bijeen geweest: 4 februari, 19 maart, 27 mei, 31 augustus, 15 oktober en 8 december. Tijdens de extra vergadering van 4 februari is de gewijzigde begroting 2009 goedgekeurd. De vergaderingen van 19 maart, 31 augustus en 8 december kenden een themagedeelte. Deze agendering voorziet in de behoefte van de RvT om zijn klankbordfunctie met betrekking tot onderwijskundige thema's gestalte te geven, aangezien naar het oordeel van de RvT in de voor het hbo gekozen Governancestructuur in feite weinig plaats is voor de 'core-business' van de organisatie. Op deze wijze kan de klankbordfunctie van de RvT goed gescheiden blijven van de toezichtfunctie.

In de themagedeelten van de vergaderingen is respectievelijk aandacht besteed aan:

- het gebruik van digitale informatiebronnen in de Hogeschoolbibliotheek;
- de plannen voor deelname in een Haags Institute of Global Justice;
- het programma Studiesucces.

Bij de reguliere vergaderingen stonden de door de auditcommissie ingebrachte bespreek- en beslispunten op de agenda, mede naar aanleiding van de verslagen van die commissie. Op 27 mei zijn, na overleg met de accountant, het Jaarverslag en de Jaarrekening 2008 goedgekeurd. Onderwerp van gesprek was ook de bijbehorende managementletter en de tevredenheid van de accountants over het proces van totstandkoming van de Jaarrekening en de rol van de dienst FEZ daarbij. De accountant heeft zich op het punt van de Europese aanbesteding van een oordeel onthouden.

De RvT heeft besloten het contract met de huidige accountant met een jaar te verlengen. In 2010 zal het CvB op basis van een Europese aanbesteding een voordracht aan de RvT doen voor benoeming van een nieuwe accountant.

De voortgang van de op 1 september betrokken nieuwbouw in Delft is regelmatig onderwerp van bespreking geweest. Op verzoek van de RvT heeft Deloitte een feitenanalyse uitgevoerd naar de gang van zaken tijdens het gehele ontwikkeling- en bouwproces van het nieuwe gebouw. De door de RvT onderschreven conclusie was dat het CvB steeds 'in control' is geweest en de RvT goed heeft geïnformeerd. Kritiek was er in enkele gevallen op de wijze van verslaglegging.

Over de voortgang van de plannen voor de ontwikkeling van een Centrum voor Beweging en Sport in het Haagse Zuiderpark is in elke vergadering door het CvB gerapporteerd in relatie tot de vereiste goedkeuring van de RvT. Met name de mogelijke financiële risico's hebben daarbij veel aandacht gekregen. Op 15 december 2009 is in dit verband een korte extra (telefonische) vergadering belegd. De planvorming heeft in 2009 nog niet tot besluitvorming geleid.

Op de agenda in 2009 stonden:

- de besturingsfilosofie;
- het nieuwe Hogeschoolontwikkelingsplan 2009-2013 (HOP 7);
- de uitkomsten van het onderzoek dat in opdracht van de Commissie Gelijke Behandeling door bureau De Beuk is uitgevoerd alsmede de vorming van een Raad van Advies Diversiteit;
- de overdracht van de opleidingen Commerciële Economie en Communicatie op de nevenvestiging Leiden aan de Hogeschool Leiden;
- het verschil van inzicht tussen CvB en de HR over het formatieplan van het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek uitmondend in een formeel geschil;
- en het onderwijskundig jaarverslag 'Haags Peil'.

In een besloten vergadering op 4 februari zijn de functioneringsverslagen van de CvB-leden aan de orde geweest, op grond waarvan salarisaanpassing heeft plaatsgevonden. In deze vergadering heeft de RvT ook het advies van de HR overgenomen over het profiel voor een nieuwe voorzitter. In een besloten vergadering op 19 maart is de RvT geïnformeerd over de start van de procedure. In de reguliere vergadering van 31 augustus zijn RvT en CvB door de selectiecommissie geïnformeerd over de voortgang. De RvT heeft in besloten vergaderingen op 15 oktober en op 9 november de keuze voor een nieuwe voorzitter van het CvB besproken.

Commissies

Auditcommissie

De heer Touw is voorzitter; mevrouw Gout lid. De commissie is in 2009 vier keer bijeen geweest, telkens mede ter voorbereiding van de reguliere vergaderingen van de RvT. In elke vergadering van de RvT is verslag uitgebracht van de werkzaamheden en bevindingen van de commissie. De periodieke managementrapportages zijn met de commissie besproken, evenals de Kaderbrief voor de begroting 2010. De nieuwbouw in Delft en de plannen voor het Centrum voor Bewegen en Sport in het Zuiderpark stonden steeds op de vergaderagenda. Naast de Jaarrekening 2008 is aandacht besteed aan de wijze waarop het financieel beheer is geregeld, is gesproken over het ICT- en Informatiebeleid aan de hand van het projectplan 'Vizier' en heeft de commissie aandacht gevraagd voor de vacatures op directieniveau in relatie tot de opdrachten waar de hogeschool voor staat.

Remuneratiecommissie

De heer Van Blijswijk is voorzitter; de heer Timmermans lid. De commissie is in 2009 twee keer bijeen geweest. Het remuneratiebeleid voor de leden van het CvB bevat de volgende kenmerken:

- de beloning van bestuursleden bestaat alleen uit een vast deel; er worden geen variabele beloningsbestanddelen toegekend;
- de pensioenvergoeding is ABP-gerelateerd en staat in normale verhouding tot het basissalaris;
- er worden geen persoonlijke leningen of garanties aan bestuurders verstrekt;
- leden van het CvB worden benoemd voor een periode van vier jaar;
- herbenoeming is mogelijk voor periodes van vier jaar en is afhankelijk van de geleverde prestaties. Voor elke herbenoeming wordt door de RvT een beoordeling opgesteld.

De beloning van de CvB-leden wordt vastgesteld aan de hand van de 'Uitwerking Bezoldiging Bestuurders Hogescholen'. De RvT heeft de honorering van de CvB-leden per 1 januari 2009 conform de richtlijnen aangepast. De bruto-salarislasten van de leden van het CvB zijn in de Jaarrekening 2009 opgenomen.

De leden van de RvT ontvangen in 2009 een honorarium gerelateerd aan de mate van verantwoordelijkheid en aan de reële tijdsbesteding die voor het uitoefenen van de taken nodig is. Het honorarium is gebaseerd op een in 2006 extern ingewonnen advies dat grotendeels overeenkomt met het in mei 2007 door de HayGroup uitgebrachte advies 'Uitwerking Bezoldiging Toezichthouders Hogescholen'. Daarbij is een differentiatie aangebracht in de beloning van de voorzitter, leden auditcommissie en overige leden. De honoraria bedragen respectievelijk € 8640, € 5280 en € 4320. Daarnaast kunnen de leden van de RvT gemaakte reiskosten en de uitgaven voor deskundigheidsbevordering declareren. De honorering is in 2009 niet aangepast. Het is aan de individuele leden van de RvT om te besluiten het honorarium te accepteren, te weigeren dan wel aan een ander doel te schenken.

2. Ons onderwijs

› Assortiment

Gebaseerd op de kernwaarde 'innovatiegericht' acht de hogeschool het van groot belang het assortiment kritisch te bekijken en aan te vullen. Daarbij wordt uitgegaan van het 'verrijkingsprincipe': onze nieuwe opleidingen moeten echt iets toevoegen aan het bestaande palet van hbo-bacheloropleidingen. De betrokkenheid van externe stakeholders bij het formuleren en invullen van het assortimentsbeleid is voor De Haagse Hogeschool een vanzelfsprekendheid. Dit krijgt vorm door zowel goed naar de 'markt' te kijken alsmede door het werkveld en andere belanghebbenden nauw te betrekken bij de ontwikkeling van nieuwe opleidingen. Het CvB wenst elk jaar tenminste één Engelstalige opleiding (variant) aan het assortiment toe te voegen; in september 2009 is de opleidingvariant 'Safety & Security Management Studies' (Integrale Veiligheidskunde) toegevoegd. De opleiding Climate & Environment is op 1 september gestart. Deze opleiding is uniek in Nederland. Verder is in het najaar de ontwikkeling gestart van een opleiding Mechatronica. Het project wordt samen met drie andere hogescholen (Avans, Fontys en Saxion) uitgevoerd. Het CvB heeft besloten de deeltijdvariant van de opleiding Accountancy te beëindigen: vanaf 1 september zijn geen nieuwe studenten meer toegelaten.

De hogeschool ziet het aanbieden van masteropleidingen als één van zijn kerntaken. In juli is de Master Sociale Architectuur aan het assortiment toegevoegd; in september is besloten voor deze master een subsidieaanvraag bij het ministerie van OCW te doen. Eerder was besloten om een masteropleiding Projectmanagement te ontwikkelen en om in een pilot een drietal masteropleidingen van buitenlandse partnerinstellingen in Den Haag aan te bieden. Alle activiteiten van de Academie voor Masters & Professional Courses (M&PC) passen bij de missie en visie van de hogeschool zoals geformuleerd in HOP 7.

De Academie voor ICT & Media besloot in januari mee te doen in het initiatief van de Open Universiteit om een 'Informatica-Netwerk Open Hogeschool (NOH)' aan te vragen. Dit betekent dat de deeltijdopleiding Informatica onder de licentie van de Open Universiteit wordt aangeboden. De NOH-opleiding Informatica heeft

een innovatief karakter, door te werken met ‘blended learning’, leermaterialen aan te bieden in de vorm van Open Educational Resources, een flexibel instroomniveau te hanteren en de toepassing van werkplekleren. In 2010 worden de Macrodoelmatigheidstoets en de Toets Nieuwe Opleiding aangevraagd.

De nevenvestigingen Commerciële Economie en Communicatie in Leiden zijn na de zomer overgedragen aan de Hogeschool Leiden.

➤ Onderwijsaanbod

Bacheloropleidingen

Op vier locaties bood in 2009 De Haagse Hogeschool 46 voltijd bacheloropleidingen aan op de gebieden economie, gezondheidszorg, gedrag en maatschappij, informatica, onderwijs en techniek. Daarvan werden zeven opleidingen (ook) in het Engels aangeboden. Daarnaast zaten 21 deeltijdopleidingen en acht duale bacheloropleidingen², waarvan één alleen in duale vorm wordt aangeboden, in het pakket. Naast bacheloropleidingen werden twee (tweejarige) associate degree-opleidingen aangeboden: Facility Management en Installatietechniek. De opleidingen Informatica en Bedrijfskundige Informatica worden zowel op de hoofdvesting als in Zoetermeer verzorgd; Information Security Management wordt alleen in Zoetermeer aangeboden. De opleidingen Leraar Lichamelijke Opvoeding en Sportmanagement worden op de locatie Laan van Poot aangeboden. In Delft (vanaf 1 september 2009; daarvoor in Rijswijk) kunnen studenten een aantal technische opleidingen en Technische Informatica volgen.

Minoren

Ook in 2009 was weer sprake van een behoorlijke stijging van het aanbod van minoren. Er werden 106 minorprogramma's aangeboden; 19 daarvan waren hetzij geheel Engelstalig, hetzij toegankelijk voor studenten van Engelstalige opleidingen die het Nederlands niet beheersen. Het aantal feitelijk gegeven minoren was geringer dan het aanbod omdat niet elke minor voldoende belangstelling had van studenten. De minormarkt in 2009 werd goed bezocht.

In het najaar heeft het CvB naar aanleiding van een evaluatienotitie over het minorenbeleid en de uitvoering daarvan, een aantal besluiten genomen over het systeem. De belangrijkste wijziging was het aanbrengen van een duidelijke scheiding tussen hogeschoolminoren (breed, toegankelijk voor alle studenten) en academieminoren (specialistisch, toegangseisen). Een nieuwe minorcommissie wordt belast met de uitvoering van dit uitgangspunt en met de kwaliteitszorg van minoren.

Masteropleidingen

In 2009 bood de Academie voor Masters & Professional Courses (M&PC) zeven Nederlandstalige masters aan, waarvoor zich ongeveer 150 studenten inschreven. De vijf Engelstalige masteropleidingen trokken dubbel zoveel deelnemers uit zo'n 30 verschillende landen. Recent ontwikkelde masteropleidingen als Organisatie Coaching en Risicomanagement onderstrepen de plaats van de hogeschool als regionale leverancier van 'professional masters'. Kwaliteitsonderzoek onder studenten van de academie toonde aan dat studenten tevreden zijn: ze gaven een 'rapportcijfer' van ruim 7.

Professional Courses

In 2009 volgden zo'n 1200 studenten één van de 60 post-hbo opleidingen ofwel Professional Courses. De kracht van de courses en trainingen ligt in de directe toepasbaarheid van het geleerde in de werksituatie. De praktijkdocenten zijn zelf actief in het werkveld, zodat de theorie is ingebed in praktische ervaring. De uitwisseling van de professionele en persoonlijke bagage van de verschillende deelnemers in een groep wordt als zeer waardevol ervaren.

² Vier van deze duale opleidingen kennen een structuur waarin de student start met een voltijds programma en vervolgens zijn opleiding afrondt in een duale constructie waarin hij tegelijkertijd werkt en studeert.

Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO)

Studenten die de vijftig zijn gepasseerd kunnen zich inschrijven voor open cursussen over uiteenlopende onderwerpen, van filosofie en spiritualiteit tot kunst en muziek. Ook over specifieke onderwerpen, bijvoorbeeld Dante en de minder bekende kanten van Parijs, zijn cursussen gegeven. In 2009 volgden op jaarbasis ongeveer 800 studenten een HOVO-cursus. In 2009 is op kleine schaal begonnen met het geven van HOVO-cursussen in de Openbare Bibliotheek van Gouda.

Een compleet aanbod van het aantal bacheloropleidingen, masteropleidingen en Professional Courses is opgenomen in bijlagen 2.1 en 2.2.

> Aandacht voor studiesucces

De afgelopen jaren heeft verbetering van studiesucces in de hogeschool volop op de agenda gestaan, zowel van het bestuur en management als van de docententeams. Ondanks alle inspanningen bleven de resultaten achter bij de gestelde doelen. De hogescholen hebben met de minister afgesproken dat de zij zich zullen inspannen om een structurele verhoging van het studiesucces te realiseren. De hogescholen streven er naar dat 90% van de studenten, die in 2008/2009 starten in de hoofdfase, hun studie in 2012/2013 afrondt. Daarnaast zullen de hogescholen extra inspanningen leveren om het studiesucces van niet-westerse allochtone studenten te verbeteren. Hiervoor stelt de minister extra financiële middelen ter beschikking voor de vijf randstadhogescholen (G5-gelden).

Daarom kreeg de aanpak van het studiesucces in 2009 de hoogste prioriteit. Er werden heldere doelen en plannen voor 2009 opgesteld waarbij een betere sturing op resultaten en de behoefte aan regievoering op de activiteiten de nodige aandacht kregen. Dit heeft geresulteerd in een programma met in 2009/2010 de focus op de instroom en de propedeuse. Vastgestelde streefwaarden, aandacht voor in het bijzonder studenten met een niet westerse achtergrond en regievoering door een programmadirecteur zorgden voor een gedegen uitvoering van dit programma.

Voor het verhogen van het studierendement en de kwaliteit van het onderwijs werden de volgende streefwaarden vastgesteld:

Cohort rendement:

- 70% van de studenten haalt de propedeuse binnen 2 jaar
- 90% behaalt vervolgens het bachelordiploma binnen 4 jaar

Onderwijsvraagfactor:

- 1.3 jaar voor de propedeuse
- 3.5 jaar voor de hoofdfase

Studiesucces kreeg ook prioriteit in de academieplannen. Hierin staat een gerichte analyse per opleiding met aansluitend de keuze voor de interventies, formulering van de beoogde resultaten en een adequate monitoring van de interventies en hun beoogde effecten.

De beleidsplannen studiesucces met de bijbehorende begroting van de academies werden bijgesteld en opgenomen in de reguliere P&C-cyclus.

De academies ontvangen ondersteuning vanuit het algemene programma middels een samenhangend pakket van maatregelen:

- het verbeteren van studieloopbaanbegeleiding;
- het bevorderen van succesvol switchen;
- het ondersteunen van de academies bij het monitoren van de gekozen interventies;
- de invulling van het ontwikkelde hogeschoolbreed taalbeleid;
- het verbeteren van het studiesucces van de 1^e generatie studenten (G5).

De opleidingsteams zijn vol enthousiasme met de door hen vastgestelde interventies aan de slag gegaan. Hun monitorplan is uitgewerkt en de benodigde data om het onderzoek op de interventies uit te voeren zijn ingevoerd in een bestand, het zogenaamde onderzoekshuis. De eerste vingeroefeningen met het monitoren zijn inmiddels uitgevoerd bij het mentorproject en de intakegesprekken.

› Internationalisering

In 2006 formuleerde de hogeschool (in 'Wereldburger in Wording 2006-2010') met betrekking tot studentenmobiliteit en mobiliteit van docenten streefcijfers tot en met 2010. Voor studenten in 2007 was dit 12%, in 2008 15%, in 2009 18%, met als resultaat in 2010 een studentmobiliteit van 20%. Voor docenten was dit in 2007 2%, in 2008 3%, in 2009 4% en in 2010 5%. Wat betreft de internationale studentenpopulatie was de doelstelling 10% in 2010 (uitwisselingsstudenten en studenten die een volledige opleiding volgen; met de volgende gefaseerde opbouw: 2006 6%, 2007 7%, 2008 8%, 2009 9%).

In 2009 is onderzocht welke doelen uit het beleidsplan 'Wereldburger in Wording (WBW) 2006-2010' waren bereikt. Vastgesteld werd dat het voor 2010 geplande aantal Engelstalige bacheloropleidingen en minors reeds was gerealiseerd en dat er nog slechts één masteropleiding moest worden ontwikkeld. Ook is er een summerschool van start gegaan. De inkomende studentenmobiliteit overtrof de streefcijfers. De laatste jaren laten een duidelijke groei zien in het aantal studenten dat een beurs ontvangt via het Netherland Fellowship Programmes (NFP). In het jaar 2009 waren er 21 studenten die een beurs ontvingen, in 2008 waren dit er 13, een toename van acht studenten. De uitgaande mobiliteit van studenten en docenten evenals de tevredenheid van studenten over het internationaal gericht zijn van de curricula bleef achter bij de verwachtingen. Het aantal studenten dat met een beurs op uitwisseling is gegaan, laat een lichte stijging zien. Er zijn in 2009 ook weer meer studenten op uitwisseling en op stage in het buitenland gegaan van opleidingen waar dit niet verplicht is. Op basis van het onderzoek en gesprekken met sleutelfiguren op het gebied van internationalisering in de organisatie is in 2009 de notitie 'Voortzetting beleidsplan WBW - thema's voor de komende jaren' verschenen. In de notitie worden 10 thema's benoemd. In 2010 zullen hier activiteiten aan gekoppeld worden.

› Een overzicht van de mobiliteit van studenten en docenten en van de contacten met buitenlandse hogescholen en universiteiten is opgenomen in bijlage 2.3.

Financiële Ondersteuning Internationalisering

Eind 2009 is door het CvB besloten de regeling 'Financiële Ondersteuning Internationalisering' (FOI) de komende jaren te continueren. Voorlopig wordt er per jaar een bedrag van €100.000 beschikbaar gesteld. Ook heeft het CvB besloten additioneel budget toe te kennen, zodat alsnog de aanvragen voor het academisch jaar konden worden gehonoreerd.

Immigratie

In 2009 heeft De Haagse Hogeschool meegedaan aan twee zogeheten proeftuinen van de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND). Deze proeftuinen zijn onderdeel van het traject dat zich richt op de voorbereiding en implementatie van het Modern Migratiebeleid, dat per 1 januari 2011 geïmplementeerd moet worden.

In de eerste proeftuin wordt een 'Machtiging tot Voorlopig Verblijf' (MVV) en een 'Verblijfsvergunning Regulier' (VVR) gecombineerd aangevraagd. Door deze aanvraag te combineren is de doorlooptijd voor de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND) niet alleen sneller maar heeft de student ook 2 tot 3 weken na aankomst zijn verblijfsvergunning tot zijn beschikking. Normaal gesproken duurt dit minimaal 5 weken. De vergunningen worden nu nog op de instelling uitgereikt. Naast deze proeftuin heeft De Haagse Hogeschool meegedaan aan de proeftuin 'Verlengingen'. Alle studenten kunnen nu via de instelling een verlenging van hun verblijfsvergunning aanvragen. De aanvraag wordt geheel door het International Office (IO) verzorgd. Het enige wat studenten hiervoor moeten doen is een aanvraagformulier indienen en de leges te voldoen op de rekening van het IO. De verblijfsvergunningen worden op De Haagse Hogeschool uitgereikt.

Accommodatie

In 2009 heeft de hogeschool voor internationale studenten 432 kamers afgenomen bij Duwo. Hiermee is het aantal afgenomen kamers gestabiliseerd. De gemiddelde prijs is toegenomen naar 370 euro per kamer per maand. Dit is te verklaren door de verhoging van energiekosten. Een aantal oudere panden is afgestoten.

› **Kwaliteitszorg**

Haags Kader

Door de dienst Onderwijs- & Studentenzaken (O&SZ) is een kwaliteitskader ontwikkeld. Dit kader wordt als beoordelingskader gehanteerd bij interne audits ter voorbereiding op de accreditatie. Dit kader wordt ieder jaar geactualiseerd. De verschillende onderwerpen zijn voorzien van hogeschoolbreed vastgestelde definities of omschrijvingen, ontwikkelinstrumenten en goede voorbeelden van opleidingen.

Interne audit

Ter voorbereiding op de accreditatie hebben in 2009 zeven interne audits plaatsgevonden bij de opleidingen Bedrijfskundige Informatica, Informatica, Informatiedienstverlening en -management, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Industrieel Product Ontwerpen, Voeding en Diëtetiek en Huidtherapie. De interne audits zijn onder regie van de dienst O&SZ uitgevoerd en hebben geleid tot verbetermaatregelen in de opleidingen. Door O&SZ zijn tevens zogenaamde risicoanalyses en audittrainingen uitgevoerd bij de opleidingen die in 2009 gevisiteerd zijn.

Externe audits

Door Hobéon (adviesbureau belast met certificering van het hoger (beroeps) onderwijs) zijn in 2009 vier opleidingen gevisiteerd: European Studies (Hogere Europese Beroepen Opleiding), Management, Economie en Recht, Bestuurskunde/Overheidsmanagement en Small Business and Retail Management (de laatste opleiding in het kader van een heraccrediteringsproces 2007).

De analyses van de managementreviews en onderliggende dossiers en de visitaties hebben in alle gevallen geleid tot een positief advies tot accreditatie, op grond waarvan het CvB voor deze opleidingen accreditatie heeft aangevraagd. European Studies heeft voor haar variant European Studies-3 nog een extra kwaliteitskenmerk 'Internationalisering' aangevraagd. Het resultaat hiervan was eind 2009 nog niet bekend. De opleidingen Bestuurskunde/Overheidsmanagement en Small Business and Retail Management zijn geaccrediteerd. Voor de andere opleidingen zal het resultaat in 2010 bekend worden.

Accreditatie

Eind 2008 is door het CvB op grond van een positieve rapportage door Hobéon accreditatie aangevraagd voor de opleidingen: PABO (Opleiding tot Leraar Basisonderwijs), Integrale Veiligheidskunde, HBO-Rechten, HALO (Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding), Bedrijfswiskunde, Commercieel Ingenieur, Elektrotechniek, Human Technology, Technische Bedrijfskunde en Technische Informatica. Voor deze opleidingen is in 2009 accreditatie verleend voor de komende zes jaar. De opleiding Communication & Multimedia Design (CMD) heeft in eerste instantie de accreditatie niet gekregen, omdat het auditrapport niet aan de eisen van de NVAO voldoet. Daarom moet CMD in 2010 een aanvullende audit ondergaan.

› **Innovaties in het onderwijs**

E-merge

De Haagse Hogeschool is evenals vorig jaar actief betrokken bij een aantal projecten van het consortium E-merge. In E-merge werken de universiteiten van Leiden en Delft, de Hogeschool Leiden en De Haagse Hogeschool samen op het gebied van ICT in het onderwijs.

In 2009 is een nieuwe ronde gestart, waarin projecten zijn ontwikkeld die een bijdrage moeten leveren aan het vergroten van studiesucces en aan doorlopende leerwegen.

Meest in het oog springend zijn de projecten 'e-Coach' en 'Instroom in de Bachelor'. In het project e-Coach is gestart met het ontwikkelen van proactieve signaleringen vanuit OSIRIS. Studieloopbaanbegeleiders en studenten krijgen automatisch meldingen via e-mail als het aantal behaalde studiepunten achterblijft, zodat er snel actie kan worden ondernomen. Het systeem geeft ook aan dat een student vooruitloopt op de planning, zodat een studieloopbaanbegeleider de student kan wijzen op eventuele extra programma's. In het project 'Instroom in de Bachelor' wordt door de dienst C&M gewerkt aan middelen die toekomstige studenten moeten helpen bij het maken van een gemotiveerde studiekeuze. Daarmee kan voortijdige uitval of switchen van studenten verminderd worden, is de gedachte.

E-merge levert ook een belangrijke bijdrage aan een landelijk project Acculturatie. De Haagse heeft daarin een programma ontwikkeld waarmee Chinese studenten op afstand vanuit Nederland beter kunnen worden voorbereid op hun komst naar Nederland voor een studie in het hoger onderwijs. In het programma wordt gebruikt gemaakt van videoconferencing.

De bedoeling is dat E-merge in 2010 nog een nieuwe projectenronde start. In 2011 wordt gezien of het samenwerkingsverband daarna nog wordt voortgezet.

3. Onze studenten

› Doelgroepen- en wervingsbeleid

Het doelgroepen- en wervingsbeleid van De Haagse Hogeschool vindt plaats op drie niveaus: regionaal, nationaal en internationaal. Regionaal omdat ruim 50% van de studenten uit Haaglanden (stad en regio) komt. Nationaal omdat De Haagse Hogeschool verschillende, unieke opleidingen in zijn assortiment heeft, die studenten uit heel Nederland aantrekken. Internationaal vanwege de diverse Engelstalige opleidingen waarvoor studenten vanuit de hele wereld belangstelling hebben. Het internationale profiel van de stad Den Haag versterkt onze internationale marketing. Binnen het doelgroepen- en wervingsbeleid wordt onderscheid gemaakt tussen bacheloropleidingen en masteropleidingen.

Bacheloropleidingen

Eén van de doelstellingen van De Haagse Hogeschool in de periode 2005-2009 was een groei van de instroom van bachelors met 10%.

Uit het overzicht van de instroom in bijlage 3.1.1 blijkt dat deze doelstelling is behaald.

De nadruk lag en ligt de komende jaren hierbij op maximale participatie en diversiteit. Concreet betekent dit, dat er in het wervingsbeleid specifieke aandacht uitgaat naar 'eerste generatie studenten' (studenten die als eerste in de familie naar het hoger onderwijs gaan). De hogeschool probeert deze groep zoveel mogelijk te stimuleren om de stap naar het hoger onderwijs te zetten, onder andere door het programma Talentontwikkeling. Andere belangrijke groepen in het kader van maximale participatie en/of diversiteit vormen de professionals (werkenden en werkzoekenden), internationale studenten en studenten met een functiebeperking. De professionals zijn vooral geïnteresseerd in de deeltijdopleidingen en de associate degrees.

Studiesucces en kwaliteit studiekeuze

Een belangrijke pijler in het wervingsbeleid is de aandacht voor een goede studiekeuze. Veel studenten switchen in de eerste twee jaren van opleiding en ruim een vijfde van de propedeusestudenten stopt na

twee jaar met het hbo. In de wervingsactiviteiten was in 2009 daarom veel aandacht voor de kwaliteit van de studiekeuze. Er zijn nieuwe studiemagazines geïntroduceerd die het vergelijken van opleidingen gemakkelijker maken en die meer informatie geven over toekomstige werksituaties. Daarnaast speelde persoonlijk contact een grote rol in de werving. Zo konden aankomende studenten tijdens de Open Dagen een keuzecoach 'reserveren'. Deze coach, een student die de opleiding volgt waarnaar de interesse van de scholier uitgaat, begeleidde de aankomende student bij zijn of haar bezoek aan de Open Dag.

In 2009 is tevens een start gemaakt met een E-merge project 'Instroom bachelor' samen met de Hogeschool Leiden. Het project beoogt de ontwikkeling van een interactieve multimediale webomgeving waarin een potentiële student wordt aangezet daadwerkelijk na te denken over zijn of haar studiekeuze door te reflecteren op de opleiding, het beroep(enveld) en zichzelf.

➤ Oriëntatie op het Vervolgonderwijs (OVO)

De aankomende studenten werden op allerlei manieren aangemoedigd naar de hogeschool te komen om de sfeer te proeven en om studenten en docenten persoonlijk te ontmoeten. Dit gebeurde tijdens Open Dagen, proefstudeerdagen en meeloopdagen. De Haagse Hogeschool heeft in 2009 ruim 20.000 aankomende studenten welkom geheten binnen de verschillende vestigingen van de hogeschool.

Open Dag

Het aantal bezoekers over alle vestigingen is in 2009 gestegen met 4% ten opzichte van het aantal in 2008.

Een overzicht van de bezoekersaantallen van de Open Dagen is opgenomen in bijlage 3.8.

Voorlichtingsmarkten

In 2009 heeft De Haagse Hogeschool 27 voorlichtingsmarkten in de regio bezocht. Er zijn ruim 1400 NAW gegevens verzameld.

Chatsessies

In februari 2009 is gestart met een wekelijkse chatsessie met potentiële studenten. In 2009 zijn 309 gesprekken gevoerd.

Proefstuderen

Proefstuderen werd voor de achtste keer grootschalig aangeboden in de regio Haaglanden/ Rijnstreek. In 2009 hebben 3367 aankomende studenten zich aangemeld voor een proefstudeerdag. Dit is een stijging van 3% ten opzichte van het aantal in 2008. De gemiddelde opkomst was 75% (in 2008 was dat 73%).

Schoolbezoek

De doelstelling van het schoolbezoek 4 havo/vwo is kennismaken met De Haagse Hogeschool en de drempel verlagen om naar de Open Dag te komen. Op de hoofdvestiging Den Haag kwamen in 2009 achttien scholen met hun 4 havo/vwo- afdeling op bezoek. Daarnaast zijn drie scholen met hun leerlingen uit 3 havo op bezoek gekomen in het kader van de profielkeuze. Ook op de vestiging Rijswijk (vanaf 1 september 2009 in Delft) zijn scholen ontvangen. Deze bezoeken waren in het kader van de profielkeuze en een enkele keer ter oriëntatie op het vervolgonderwijs. Schoolbezoek vanuit het mbo vond plaats op verzoek van specifieke mbo-opleidingen met het doel kennis te maken met één of meer (verwante) opleidingen. Hiervoor werd per aanvraag een programma op maat ontwikkeld.

Technologie Week/Careerday

In november 2009 is op de hoofdvestiging een Technologie Week georganiseerd. Deze activiteit is gericht op leerlingen die in het voortgezet onderwijs in de derde klas zitten en een profielkeuze moeten maken. Er zijn 23 voortgezet onderwijs scholen ontvangen (1950 leerlingen). Op de vestiging Delft is er geen Technologie Week geweest maar een regionale Careerday. Hieraan namen zeven scholen met 355 leerlingen deel.

Voor aankomende studenten organiseren veel opleidingen intake- of welkomstgesprekken ter ondersteuning van het studiekeuzeproces.

› Loopbaancentrum

Het Loopbaancentrum ondersteunt de studiekeuze en loopbaan van de zittende studenten. Bezoekers zijn in het bijzonder de eerstejaars studenten met een havo-achtergrond, afkomstig uit het propedeusejaar van een voltijd opleiding. Het centrum geeft onafhankelijk advies over keuzemogelijkheden, zowel binnen als buiten de hogeschool.

Feiten en cijfers

In 2009 zijn er bij het Loopbaancentrum door 1639 studenten één of meerdere vragen gesteld, een toename in vergelijking met het jaar 2008 (1087).

Een overzicht van het aantal studenten dat het Loopbaancentrum heeft geraadpleegd, is opgenomen in bijlage 3.9.

Voor de poort

Al een aantal jaren is het Loopbaancentrum aanwezig tijdens Open Dagen. In 2009 zijn 370 beroepentests afgenomen in vergelijking met 177 in het jaar ervoor.

Internationalisering Loopbaancentrum

In 2009 stond de ontwikkeling van een Engelstalig Loopbaancentrum hoog op de agenda. In het najaar is een eerste Engelstalige folder uitgebracht en aangeboden bij alle studieloopbaanbegeleiders van de internationale studies. Verder is er een uitbreiding op het aanbod aan internationale studenten ontwikkeld in de vorm van een Engelstalige heroriëntatiecursus. De uitvoering hiervan staat gepland voor april 2010.

› Instroom en aansluiting voortgezet onderwijs – hbo

Terugkoppelingsbezoeken

In 2009 zijn 44 scholen voor voortgezet onderwijs bezocht door vertegenwoordigers van De Haagse Hogeschool. Het doel van de contacten is het bespreken van de aansluiting tussen de toeleverende scholen en De Haagse Hogeschool. De studieresultaten van de oud-leerlingen vormen het vertrekpunt om met de school in gesprek te gaan.

Activiteiten gericht op aansluiting voortgezet onderwijs

De Haagse Hogeschool heeft in 2009 in samenwerking met het voortgezet onderwijs meerdere projecten gestart. Daarnaast zijn de bestaande activiteiten geactualiseerd.

- **Profielwerkstuk:** In 2009 zijn ruim 350 leerlingen uit 5 havo door 65 studenten van De Haagse Hogeschool ondersteund bij het maken van het profielwerkstuk.
- **H/Technology:** Veel aandacht is in 2009 uitgegaan naar de techniekopleidingen. Met tien scholen zijn afspraken gemaakt om leerlingen te monitoren bij het maken van profiel en studiekeuze en activiteiten opgezet om leerlingen bewust te laten kiezen, door techniek onder de aandacht te brengen.
- **Docentcontacten:** Docenten uit het voortgezet onderwijs en het hbo zijn op verschillende manieren met elkaar in contact gebracht.

› Instroom en aansluiting mbo-hbo

Bij aansluitingsactiviteiten mbo-hbo wordt de nadruk gelegd op het tot stand brengen van contact tussen De Haagse Hogeschool en de toeleverende ROC's. De terugkoppeling van instroomgegevens en studieresultaten van oud-studenten vormt het aanknopingspunt voor gesprekken.

Het overleg tussen de economische opleidingen van ROC Mondriaan en De Haagse Hogeschool is nieuw leven in geblazen. Begin november 2009 is een werkbijeenkomst georganiseerd, waar ter inspiratie een succesvol mhbo-traject ³ Economie uit de regio Noord-Holland Flevoland en het flitstraject van Facility Management gepresenteerd zijn. Voor Welzijn, Techniek en ICT is afgesproken om ieder jaar een terugkop-pelgesprek te houden. Ook zijn in 2009 instroomgegevens en studieresultaten van oud-studenten van de handels- en techniekopleidingen van ROC Leiden teruggekoppeld.

Landelijke doorstroomcijfers mbo-hbo

De Haagse Hogeschool was in 2009 nauw betrokken bij de ontwikkeling van de Landelijke Doorstroomkaart, die mede gebaseerd is op de regionale doorstroomdatabase. De landelijke doorstroomkaart toont voor alle mbo-instellingen in Nederland de gediplomeerde uitstroom op niveau 4.

Startmonitor: aansluitonderzoek voortgezet onderwijs en mbo

Sinds het studiejaar 2008/2009 participeert De Haagse Hogeschool in de Startmonitor met al zijn eerstejaarsstudenten. In de Startmonitor wordt uitgebreid ingegaan op de verwachtingen die de studenten hebben van hun opleiding. Daarnaast is er ruime aandacht voor hun achtergrond, hun aansluitingservaringen en hun ambities. De metingen vinden plaats in september, december en juni. Het onderzoek moet uitdrukkelijk bijdragen aan de vragen rond studiesucces. De informatie helpt om de onderwijsprogramma's zo goed mogelijk af te stemmen op de startende studenten. Daarnaast worden de antwoorden van de studenten gebruikt om verbeteringen aan te brengen in de voorlichtingsactiviteiten. Ook bestaat de mogelijkheid om specifieke groepen te volgen, bijvoorbeeld leerlingen die komen van scholen waar gewerkt wordt met het project havisten competent naar het hbo.

In oktober 2009 zijn de resultaten gepresenteerd over het eerste onderzoeksjaar. Ruim tweederde van de studenten (70%) gaf in juni aan zich te hebben kunnen aanpassen aan de manier van studeren (onze studenten meer dan overig hbo), 63% vond het duidelijk wat de opleiding van hen verwachtte (onze studenten meer dan overig hbo) en 61% voelde zich uitgedaagd door het onderwijs. De groep studenten die gedurende het eerste jaar was uitgevallen, scoorde op al deze aspecten lager: 54% kon zich aanpassen aan de manier van studeren, 40% vond duidelijk wat de opleiding verwachtte en 24% voelde zich uitgedaagd door de opleiding. Daarnaast bleek dat studenten die uitvallen, minder vaak dan studenten die doorstuderen (na het eerste jaar) goed na hadden gedacht over de voor- en nadelen van hun studiekeuze (48% versus 62%). Uitvallers dachten ook minder vaak dan doorstudeerders dat zij hun einddiploma zouden behalen: 69% van de uitvallers dacht in december nog het einddiploma te behalen versus 82% van de doorstudeerders. Uit de analyses bleek ook dat de kans op het behalen van het einddiploma een goede voorspeller is voor uitval: studenten die zichzelf minder kansen gaven om het einddiploma te halen, bleken vaker uit te vallen.

> Leren en werken in relatie met Erkenning van Verworven Competenties (EVC)

De Haagse Hogeschool houdt zich bij het ontwikkelen van EVC-procedures aan een landelijk afgesproken kwaliteitsnorm: de EVC-code. Deze code regelt een aantal basisafspraken waaraan een EVC-procedure moet voldoen. Door De Haagse Hogeschool is gekozen voor het ontwikkelen van EVC-procedures samen met de opleidingen. Hierbij worden de opleidingsprofielen gebruikt als meetlat in de EVC-procedure, want dit vergroot de kans op het bieden van een flexibel opleidingstraject. De uitkomst van een EVC-traject moet immers een opleiding op maat zijn.

³ mhbo-traject: een samenvoeging van mbo-hbo; dit traject behelst het mbo en het eerste jaar van het hbo.

De Haagse Hogeschool was eind 2009 geregistreerd als erkend aanbieder van EVC-procedures voor de opleidingen:

- Personeel en Arbeid
- Opleiding tot Verpleegkundige (HBO-V)
- Facility Management
- Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
- Sociaal Pedagogische Hulpverlening
- Management, Economie en Recht (MER)

De erkenning voor de EVC-procedures van deze opleidingen is drie jaar geldig. Hobéon heeft deze procedures beoordeeld op basis van de Kwaliteitscode EVC en een positief rapport uitgebracht.

Naast de al goed lopende gecertificeerde EVC-trajecten hebben de onderstaande deeltijdopleidingen een éénjarige erkenning gekregen:

- Commerciële Economie
- Accountancy
- Bedrijfseconomie
- Communicatie
- Werktuigbouwkunde
- Communication & Multimedia Design
- Informatiedienstverlening- en management
- Technische Informatica
- Bedrijfskundige Informatica
- Informatica

In 2009 is er veel aandacht besteed aan de externe communicatie rond EVC met bijvoorbeeld eigen pagina's op de website. Ook tijdens de Open Dagen was EVC een zichtbaar thema.

Regionaal project Leren en Werken

De Haagse Hogeschool maakte ook in 2009 deel uit van het regionale project 'Leren en Werken regio Den Haag' dat zich richt op het bewustmaken van bedrijven, werknemers en werkzoekenden om te investeren in de combinatie van leren en werken. De Haagse Hogeschool, Hogeschool InHolland en ROC Mondriaan werken in dit project nauw samen met het MKB regio Haaglanden, de RegioRegisseur, VNO-NCW West, het UWV WERKbedrijf, de gemeente Den Haag en de Kamer van Koophandel.

Samenwerkingsverband

Met Fources, een adviesbureau voor opleidingsvraagstukken, is in 2009 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten waarmee kandidaten van grote organisaties zoals KPN aangemeld worden voor een EVC-procedure op De Haagse Hogeschool.

Talentontwikkeling

Het programma Talentontwikkeling, dat in 2009 voor het zesde jaar is aangeboden, werkt vanuit een geïntegreerde aanpak om instroom en studiesucces te verbeteren van jongeren van wie de ouders niet hebben gestudeerd. Talentontwikkeling richt zich op studentmentoring van scholieren in het voortgezet onderwijs en mbo en op studenttutoring van de eigen studenten. Daarnaast is er aandacht voor de opvang van Arubaanse en Antilliaanse studenten. Studenten van De Haagse Hogeschool spelen een sleutelrol bij Talentontwikkeling, zowel bij de vormgeving van het programma als in de rol van mentor, tutor, voorlichter/adviseur. Ze fungeren als het rolmodel dat de jongeren in hun eigen omgeving vaak missen. Het programma Talentontwikkeling is gebaseerd op de Pedagogiek van de Excellentie, die er vanuit gaat dat studenten excelleren, wanneer je hen het gevoel geeft dat zij erbij horen, hoge verwachtingen creëert en hen tegelijkertijd van maximale ondersteuning voorziet.

Het programma Talentontwikkeling is in 2009 onderdeel geworden van het G5-programma. G5 sluit aan bij de aanpak voor studiesucces van De Haagse Hogeschool. Opleidingen spelen hierin een sleutelrol. In 2009 is gewerkt aan de verdere inbedding van Talentontwikkeling bij de opleidingen.

Mentoring

In het studiejaar 2008-2009 werden 170 mentees begeleid door 106 mentoren. In het studiejaar 2009-2010 bevond het project Mentoring zich in een overgangsfase waardoor de werving van mentoren niet optimaal is geweest. Vanuit de vo-scholen hebben zich evenveel mentees aangemeld. De combinatie van concurrerende projecten bij ROC Mondriaan en minder wervingsinspanningen van de kant van De Haagse Hogeschool vanwege het tekort aan mentoren, resulteerde in een sterke afname van mentees uit het mbo. In het studiejaar 2009-2010 worden 121 mentees begeleid door 64 mentoren. Er wordt nauw samengewerkt met het City+College, Edith SteinCollege, het Rijswijks Lyceum, het IMC, het Segbroek College en ROC Mondriaan.

Tutoring

De opschaling van Tutoring verloopt volgens planning. Het doel was om eind studiejaar 2009-2010 350 tutoren te hebben. Eind 2009 waren dit er 273. Het doel was om aan het eind van het studiejaar 2009-2010 550 propedeusestudenten te begeleiden. Eind 2009 namen 471 propedeusestudenten deel aan het project Tutoring.

Project Opvang Antillianen en Arubanen

In 2009-2010 hebben in totaal 209 studenten van de eilanden zich ingeschreven voor het eerste jaar van De Haagse Hogeschool. Er is voor de Arubaanse en Antilliaanse bursalen wederom een opvang en begeleidingsprogramma uitgevoerd. Het programma is erop gericht om studenten wegwijs te maken in Nederland en in het hoger onderwijs. Anders dan voorgaande jaren heeft de hogeschool in 2009 dankzij de extra gelden vanuit de G5 meer aandacht aan de Nederlandse taal kunnen besteden. Deze extra taalweek is door de studenten als zeer positief ervaren. Een aantal studenten, dat gekozen heeft voor een technische opleiding, heeft mee kunnen doen aan de summercourse Techniek. Verder is in 2009 de samenwerking met het toeleverend onderwijs op de eilanden aangehaald, vooral met Curaçao. De focus van de samenwerking lag op het verbeteren van de aansluiting.

➤ **Wie studeren er op De Haagse?**

Omvang studentenpopulatie

In 2009 is De Haagse Hogeschool flink gegroeid qua studentenaantallen. Voor het eerst waren er meer dan 20.000 studenten ingeschreven. Het totale aantal studenten bedroeg zo'n 20.300. In 2008 waren het er nog bijna 19.600 (een groei van zo'n 3,7%)⁴. De groei is vooral opgetreden bij voltijd en dual, het totale aantal deeltijdstudenten is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2008. Bijna de helft van de studenten studeerde in 2009 bij een economische opleiding (49,9%). Iets minder dan een kwart (23,5%) van de studenten volgde een technische opleiding. Bij de HOOP-gebieden Gedrag en Maatschappij (13%), Gezondheidszorg (6,9%) en Onderwijs (6,8%) waren in 2009 relatief minder studenten ingeschreven dan in 2008. HBO-Rechten was in 2009 de grootste opleiding met circa 1300 studenten, European Studies bezette met bijna 1200 studenten een tweede plaats.

De stijging van de instroom van 2009 was aanzienlijk groter dan de stijging van het totaal aantal ingeschrevenen, namelijk 9,6%⁵. De daling van de instroom in de sector Techniek van de afgelopen jaren

⁴ Twee opleidingen in de vestigingsplaats Leiden (Communicatie en Commerciële Economie) zijn vóór aanvang van het studiejaar 2009 overgedragen aan de Hogeschool Leiden. In 2008 studeerden zo'n 500 studenten van De Haagse Hogeschool in de vestiging Leiden. Als deze studenten buiten beschouwing worden gelaten, bedroeg de stijging in 2009 bijna 6,3%.

⁵ Worden de Leidse studenten van 2008 buiten beschouwing gelaten, dan is de stijging zelfs 13,1%.

werd gekeerd: in 2009 is de instroom in de technische opleidingen gegroeid met bijna 16%. Opvallend was de daling van de instroom bij de PABO: in 2009 is daar 20% minder studenten ingestroomd dan in 2008. Het totaal aantal ingestroomde deeltijdstudenten is met 5,4% gestegen ten opzichte van 2008. De daling van de afgelopen jaren is daarmee een halt toegeroepen. De stijging was echter minder groot dan bij voltijd en duaal.

› Een overzicht van de omvang van studentenpopulatie is opgenomen in bijlagen 3.1.1 tot en met 3.1.4 en in 3.2.1 tot en met 3.2.4.

Samenstelling studentenpopulatie: geslacht, etniciteit en vooropleiding

Ook in 2009 had De Haagse Hogeschool relatief meer mannelijke studenten dan vrouwelijke, respectievelijk 54% en 46% (landelijk liggen deze percentages op 48% (man) en 52% (vrouw). Dit werd voornamelijk veroorzaakt door het grote aandeel techniekopleidingen in het assortiment van De Haagse Hogeschool. Wel is in de afgelopen jaren het aandeel mannen in de totale studentenpopulatie gedaald. Bij de instroom was een geleidelijke stijging van het aandeel vrouwen van 45% in 2005 naar 48% in 2009 waar te nemen. Bij de gezondheidszorgopleidingen was het aandeel vrouwen (91%) bij De Haagse Hogeschool hoger dan landelijk (78%), maar het percentage gezondheidszorgopleidingen in het assortiment van De Haagse Hogeschool (7%) was lager dan landelijk (9%). Opleidingen met extreme verschillen in geslacht waren: Huidtherapie (97% vrouwen), Werktuigbouwkunde (98% mannen) en Elektrotechniek (met slechts 1 vrouw).

Wat betreft de etniciteit had De Haagse Hogeschool een zeer gevarieerde populatie. Het aandeel allochtonen (westers/niet-westers) van de totale studentenpopulatie bedroeg 42%. Landelijk was dit percentage in het hbo 26%. Het merendeel van de allochtonen had een niet-westerse achtergrond: 11% van de studentenpopulatie viel in de categorie westerse allochtoon, 31% in de categorie niet-westerse allochtoon.

Het percentage autochtone studenten bij De Haagse Hogeschool is tussen 2005 en 2009 gedaald: van 64% naar 58% bij de totale populatie en van 62% tot 56% bij de instroom. Van de westerse allochtonen waren er relatief veel studenten met een Bulgaarse, Duitse, Indonesische of Poolse achtergrond; bij de niet-westers allochtonen ging het vooral om landen als China, Nederlandse Antillen, Marokko, Turkije en Suriname.

Het percentage havisten op de totale studentenpopulatie bedroeg in 2009 zo'n 48%. Het aandeel mbo-ers is licht gestegen van 25% in 2005 naar 27% in 2009. Het aandeel vwo-ers daarentegen is teruggelopen van 13% in 2005 naar 9% in 2009 bij alle ingeschrevenen, en van 10% naar 7% bij de instroom. Dit terwijl landelijk het aandeel vwo-ers in de hbo-instroom de afgelopen jaren tamelijk stabiel was. Het aandeel studenten met een buitenlands diploma is de afgelopen jaren gestegen: van 5% in 2005 tot 8% in 2009 voor alle ingeschrevenen en van 5% in 2005 tot 10% in 2009 bij de instromers. Het percentage studenten dat werd toegelaten op basis van een 21+ onderzoek schommelde tussen 5 en 6%.

› Een overzicht van de samenstelling van de studentenpopulatie is opgenomen in bijlagen 3.1.5, 3.1.7 en in 3.2.5 tot en met 3.2.7.

Afgestudeerden

Het aantal afgestudeerden is in 2009 flink gegroeid. In het studiejaar 2008-2009 studeerden 3.065 studenten af: een stijging van ruim 16% ten opzichte van 2007-2008. Deels valt deze stijging te verklaren uit het feit dat sommige opleidingen nog in opbouw waren en er dus nog steeds groeiende aantallen studenten afstudeerden (Communicatie & Multimedia Design, HBO-Rechten, Integrale Veiligheidskunde en Sportmanagement). Voor een ander deel wordt de groei verklaard door de bewuste acties die er bij academies hebben plaatsgevonden om studenten die al enige tijd met de laatste fase van hun studie bezig waren ook daadwerkelijk te laten afstudeeren (PABO en HALO). De sterkste groei wat betreft afgestudeerden vond plaats in Gedrag en Maatschappij (32%), Gezondheidszorg (45%) en Onderwijs (60%). Nadat een aantal jaren de gemiddelde studieduur van de afgestudeerden was gedaald (van 4,6 in 2004-2005 naar 4,5 in

2007-2008), is deze in 2008-2009 weer iets gestegen, naar 4,6 jaar. In HOOP-gebied Techniek is de gemiddelde studieduur van de afgestudeerden het hoogst (4,9 jaar) en ook het sterkst gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

› Een overzicht van het aantal afgestudeerden is opgenomen in bijlagen 3.3.1 tot en met 3.3.3.

StuDiestakers

Het aantal stuDiestakers in 2008-2009 bedroeg bijna 2.950 studenten. In 2007-2008 was dit een aantal van 2.630. Dit beeld wordt vertekend doordat twee opleidingen in de vestigingsplaats Leiden (Communicatie en Commerciële Economie) zijn overgedragen aan de Hogeschool Leiden. Een aanzienlijk deel van deze studenten studeert bij de Hogeschool Leiden gewoon verder maar wordt formeel als uitvaller bij De Haagse Hogeschool geteld. Laten we deze Leidse studenten buiten beschouwing, dan is het aantal stuDiestakers nauwelijks veranderd. De gemiddelde studieduur van de stuDiestakers is licht gestegen ten opzichte van vorig jaar.

› Een overzicht van de gemiddelde studieduur is opgenomen in bijlage 3.4.

In 2009 kregen bijna 1700 studenten een Bindend Studie Advies (BSA): 30,9% van de instroom. Het jaar ervoor bedroeg dit percentage 30,5%. Het hoogste percentage Bindend Studie Advies (BSA) werd afgegeven in HOOP-gebied Onderwijs (36%), het laagste in HOOP-gebied Gedrag en Maatschappij (21,8%).

› Een overzicht van het aantal studenten met een BSA is opgenomen in bijlage 3.1.6.

Propedeuserendement

Het propedeuserendement na 1 jaar van het studiejaar 2008-2009 (32,7%) was iets hoger dan het hetzelfde rendement van het studiejaar 2007-2008 (32,6%). Bij Onderwijs was het 1-jarig propedeuserendement het laagst (15,3%), bij Gedrag en Maatschappij (38%) en Gezondheidszorg (38,4%) het hoogst. Het propedeuserendement na twee jaar van 2007-2008 (57,9%) is echter gedaald ten opzichte van hetzelfde rendement in 2006-2007 (58,4%). Ook bij het tweejarig propedeuserendement scoorde Onderwijs het laagst (47,8%). Bij Gedrag en Maatschappij was dit rendement het hoogst (66,1%).

Een overzicht van het propedeuserendement is opgenomen in bijlage 3.5.

› Bachelor op maat, over studeren met een functiebeperking

De hogeschool biedt studenten met een functiebeperking ondersteuning en maatwerk. Hiervoor werkt de hogeschool nauw samen met het expertisecentrum Handicap en Studie en enkele regionale instellingen. Eind 2009 is het project 'Haagse Bachelor op maat' afgesloten. Onder deze titel zijn vanaf 2006 allerlei activiteiten uitgevoerd om de uitgangspositie en slaagkans van studenten met een handicap of chronische ziekte in het onderwijs te verbeteren:

- Intakegesprekken: belangrijk onderdeel van de aanpak is het intakegesprek waarin de wenselijke voorzieningen in kaart worden gebracht en een verzoek aan de examencommissie wordt voorbereid. Het aantal studenten dat van dit aanbod gebruik maakt, neemt de afgelopen jaren sterk toe.
 - › Een overzicht van het aantal intakegesprekken is opgenomen in bijlage 3.6.1.
- Studieloopbaanbegeleiding: In 2009 is veel aandacht besteed aan de studieloopbaanbegeleiding van studenten met een functiebelemmering. Hiertoe is bij iedere academie een coördinerende studieloopbaanbegeleider ingezet. Voor deze groep medewerkers is intensieve scholing en intervisie opgezet. Daarnaast is een scholingscarrousel ontwikkeld om een jaarlijks terugkerende impuls te geven aan de scholing van docenten, studieloopbaanbegeleiders, decanen en examencommissieleden op het gebied van studie en handicap. Ruim 40 studieloopbaanbegeleiders volgden een cursus voor begeleiding van studenten met een handicap/chronisch ziekte. Ruim 100 verschillende medewerkers namen deel aan cursussen/ workshops onder andere tijdens de onderwijsdag in november 2009.

Studenttevredenheid

Onderzoek uitgevoerd in oktober 2009, onder de studenten met een intake uit de jaren 2007-2009, liet een voorzichtig positief beeld zien ten opzichte van 2007. De tevredenheid over de intake nam toe: 66% van de studenten was zeer tevreden, slechts 3% was (helemaal) niet tevreden. Over de rol van de decaan was 95% van de studenten tevreden tot zeer tevreden.

Ook de voorzieningen werden beter gewaardeerd dan in 2007: 25% van de studenten noemde faciliteiten of voorzieningen die de hogeschool niet biedt en volgens de student wel nodig zijn. Ook de tevredenheid over begrip van docenten, de voorlichting en de onderwijsaanpassingen nam in vergelijking met 2007 fors toe. Voor 60% van de studenten waren de voorzieningen na de intake in een keer goed geregeld. 83% van de studenten vond dat de meeste tot alle zaken die ze nodig hebben, goed waren geregeld. Over het geheel genomen was 76% van de studenten overwegend positief en 24% overwegend negatief. Er waren ook verbeterpunten: de groep overwegend negatieve studenten was het meest ontevreden over de onderwijsaanpassingen. Maar ook de kwaliteit van speciale begeleiding, begrip van docenten en kwaliteit van de voorlichting/ informatievoorziening scoorden bij deze groep lager dan een 6.

› Een overzicht van de rapportcijfers van de tevredenheid van studenten met een functiebeperking is opgenomen in bijlage 3.6.2.

› Decanaat

Op alle locaties van de hogeschool kan een decaan worden geraadpleegd voor advies bij studieaangelegenheden en begeleiding van persoonlijke problemen van materiële en immateriële aard. Centrale doelstelling is het bieden van voorwaarden en het functioneren als vangnet om de student de studie met succes te kunnen laten (ver)volgen. Voor studenten met vragen en problemen die buiten het blikveld van de studieloopbaanbegeleider van de opleiding vallen, vormt de decaan het aanspreekpunt. Daarmee is de decaan een onafhankelijke adviseur en intermediair naar allerlei wetten, regelingen en voorzieningen, zowel binnen als buiten de hogeschool.

Uit het overzicht in bijlage 3.10 blijkt dat er in de loop van de jaren verandering is opgetreden in de relatieve omvang van de problematiek waarmee studenten op de decaan een beroep doen. Zo nam de ondersteuningsvraag bij materiële en financiële problematiek relatief gezien af en de vraag naar aanleiding van persoonlijke problematiek gestaag toe. Vragen voortkomend uit problemen met de opleiding & studievertraging en het overwegen van bezwaar of beroep bleven in het werk van decanen door de jaren heen, stabiel. Een relatieve nieuwkomer was de intake Handicap + Studie, waarin een student met een decaan een aanvraag bij de examencommissie voorbereidt voor voorzieningen vanwege handicap en chronisch ziekte.

De forse afname van de ondersteuningsvraag bij uitschrijving tijdens het studiejaar is verklaarbaar doordat in 2009 de student zich zelfstandig moest uitschrijven via Studielink, dat in 2009 ingevoerd werd. In 2010 worden de uitkomsten van het project 'Succesvol switchen', gericht op de informatievoorziening voor uitschrijvers, geïmplementeerd.

De decaan speelt een rol bij het treffen van passende voorzieningen voor studenten met een functiebeperking. In 2009 is meer specifiek aandacht besteed aan studenten met dyslexie en studenten met een psychische functiebeperking. In REGIS, het registratiesysteem dat wordt gebruikt door decanen, loopbaancentrum en studentenpsycholoog, is ten behoeve van studenten met dyslexie een aparte intakeprocedure opgenomen. Verder is in 2009 een instellingsspecifieke vraag in Studielink toegevoegd. Hierdoor wordt al voor de aanvang of aan het prille begin van een opleiding de vraag van studenten in kaart gebracht, zodat zij zo snel mogelijk met doeltreffende aanpassingen in hun studie kunnen functioneren.

› Studentenpsycholoog

In 2009 bedroeg het totale aantal geregistreerde gesprekken dat met studenten is gevoerd, zowel in de begeleiding als de inloopsprekuren, 711 (468 reguliere gesprekken en 243 spreekuurcontacten). Uit het studenttevredenheidsonderzoek De Reflector 2009 bleek de tevredenheid van studenten over de bereikbaarheid fors toegenomen te zijn, van een 6,9 in 2008 naar een 7,3 in 2009. De studenttevredenheid over de kwaliteit van de contacten en het programma steeg licht van een 7,5 in 2008 naar een 7,6 in 2009.

Het trainingsaanbod waar studenten drie maal per jaar gebruik van kunnen maken, is in 2009 uitgebreid naar vier trainingen. In samenwerking met Parnassia Preventie werden de trainingen Assertiviteit, Omgaan met Stress en Stoppen met Piekeren verzorgd. De nieuwe training Ik doe het vandaag! is in 2009 door de studentenpsycholoog ontwikkeld met het oog op studenten met chronisch uitstelgedrag. Na een succesvolle pilot is de training opgenomen in het programma. Aan de 11 uitgevoerde trainingen namen in 2009 meer dan 110 studenten deel.

› Instroombegeleiding Bijzondere Toelating

Commissie Toelating

Met ingang van collegejaar 2009-2010 is de toelating van studenten, die niet zonder meer voldoen aan de instroomeisen van hun opleiding van inschrijving, getoetst door een hogeschoolbrede toelatingscommissie. Deze Commissie Toelating is benoemd door het CvB en geplaatst binnen de dienst O&SZ.

Het merendeel van de studenten voldoet aan de eisen zoals vastgelegd in de wet. Voor de studenten voor wie dat niet geldt, zijn specifieke toetsen en procedures ontwikkeld, zoals de 21+ toetsen Nederlands en Engels. De taken van de Commissie Toelating zijn:

- het bewaken van deze procedures en het, waar nodig, laten opstellen van aanvullende procedures;
- het borgen van de kwaliteit van de toetsen en procedures;
- het signaleren van interne en externe ontwikkeling op het gebied van toelating;
- het desgewenst kunnen optreden als gesprekspartner bij accreditaties.

De commissie heeft vooral beleidsmatige taken en beoordeelt geen individuele gevallen. Die worden behandeld op grond van vooraf gestelde kaders. Toch is er bij complexe situaties en in geval van diploma-fraude of bezwaarprocedure behoefte aan een oordeel over een individueel geval. Daartoe is een subcommissie ingesteld.

Voortraject Meertalige Studenten

Het Voortraject Meertalige Studenten, een competentiegerichte voorbereiding op een hbo-opleiding voor aspirant-studenten met een buitenlands diploma dat toelating biedt tot hbo, is in 1996 opgezet. Vanaf 2003 vormt het voortraject samen met het toen opgerichte taalinstituut Mens & Taal het Schakeljaar Hoger Onderwijs De Haagse Hogeschool en is een van de tien schakeljaren ⁶ in Nederland geworden. Dit schakeljaar levert een instroom op met een goed studierendement. Gemeten in studieduur van instroom tot diplomering is dit gemiddeld 4,5 jaar.

Het aantal deelnemers aan het voortraject/schakeljaar is gedaald van 123 naar 67 vanwege de verhoging van het cursusgeld (€ 1.565 naar € 1.800) en het aantal instromers is afgenomen van 29 naar 20 vanwege de verhoging van het collegegeld voor niet E.E.R. studenten (van € 3.500 naar € 5.500). Tevens zijn enkele studenten met een studievizum gestopt; zij hebben zich ingeschreven bij een andere hogeschool vanwege een lager collegegeld.

› Een overzicht van de deelnemers en de instroom is opgenomen in bijlage 3.7.1.

⁶ één van de tien hogescholen en/of universiteiten is in Nederland, die een schakeljaar aanbiedt

Prep School

De English Language Preparatory School (Prep School) is vier jaar geleden opgezet omdat bleek dat studenten uit China de Engelse taal onvoldoende machtig waren en ook de studievoordigheden ontbeerden die van belang zijn. Een andere overweging was dat zonder dit programma een te beperkte groep Chinese studenten werd bereikt, namelijk de groep studenten die toegang heeft tot goed onderricht in de Engelse taal, doorgaans afkomstig uit de grote steden aan de oostkust. Daarmee zou veel studenten met voldoende potentieel een studieplaats werden ontzegd. Aanvankelijk betrof het een programma van een jaar, later is een variant van een half jaar aangeboden.

Sindsdien nemen de deelnamecijfers voor de Prep School gestaag toe. Dat is des te opmerkelijker daar de inschrijvingskosten inmiddels meer dan verdubbeld zijn. De opleiding telt momenteel ongeveer 100 studenten; circa 60 daarvan nemen deel aan het jaarprogramma, en circa 40 aan de variant van een half jaar. Ook voor komend jaar wordt een lichte groei verwacht. Een te forse toename is, gelet op de beperkte infrastructuur, vooralsnog niet wenselijk; uitbreiding van de infrastructuur zit in de planvorming.

Op basis van de Prep School zijn diverse andere initiatieven genomen. Sinds afgelopen jaar heeft de Prep School ook een online programma voor leren op afstand. Komend jaar gaat een pilot van start met het zogeheten 'Skills Development Programme', dat gericht is op het ontwikkelen van leervaardigheden en waarvoor een internationaal erkend getuigschrift wordt verstrekt.

Er zijn overeenkomsten met andere onderwijsinstellingen in voorbereiding zijn op basis waarvan toekomstige studenten van die instellingen toegang krijgen tot de Prep School. Op dit moment bevinden zich onder de Prep School-deelnemers reeds studenten die na afronding van het programma elders gaan studeren, onder meer aan de TU Delft. Ingezet wordt verbreding van de doelgroep met studenten uit landen als Korea, Indonesië en Vietnam. Tegelijkertijd ligt de nadruk op een strikte kwaliteitscontrole, conform het plan voor internationale marketing, waarin kwaliteit voorrang krijgt boven volume.

Ook zijn er enkele plannen in voorbereiding om op basis van de Prep School een Summer School en culturele programma's op te zetten om studenten uit landen als Brazilië en Rusland aan te trekken.

Toelatingsonderzoek 21+, Hogeschoolexamen Nederlands en deficiëntievakken

Het toelatingsonderzoek 21+ bestaat voor de Nederlandstalige opleidingen uit de onderdelen Nederlands, Engels en een opleidingsspecifiek deel. Dit onderzoek wordt afgenomen voor 35 Nederlandstalige en vijf Engelstalige opleidingen. Het Hogeschoolexamen Nederlands is voor aspirant-studenten met een niet-Nederlands diploma van een niveau dat gelijke staat aan een Nederlands diploma dat toelating geeft. Het deficiëntie-examen is voor aspirant-studenten met een Nederlands havo- of vwo-diploma die op een of twee vakken na nog niet aan de profieleisen voldoen. In 2009 vonden er examenrondes plaats in januari, april, juni en augustus en een herkansingsronde in september.

› Een overzicht van deelnemers is opgenomen in bijlage 3.7.2.

4. Onze medewerkers

➤ HRM- beleid

De Haagse medewerker

In 2009 is de basis gelegd voor het HRM beleidsplan 2010-2013. Speerpunten in dit beleidsplan zijn de meer efficiënte inrichting van de organisatie, de ontwikkeling van een stimulerend leer- en werkklimaat en aantrekkelijk werkgeverschap. Het HRM beleid voor de periode 2010-2013 staat vooral in het teken van verankering en verbetering van de samenhang tussen de diverse HRM beleidsinstrumenten. Het plan sluit aan bij de hogeschoolbrede doelstellingen zoals verwoord in HOP 7.

Charter Talent naar de Top

Op 3 juni 2009 heeft De Haagse Hogeschool het Charter Talent naar de Top ondertekend. Het doel van het Charter is om een hogere instroom, doorstroom en behoud van vrouwelijk talent in topfuncties te bereiken; uitgangspunt is dat organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor de benodigde verandering in de top van hun organisatie. Het percentage vrouwen in de top van De Haagse Hogeschool bedroeg eind 2009 35% en bestond uit twee leden van het CvB, zeven lectoren en zes directeuren. Met dit percentage kwam De Haagse Hogeschool boven het landelijke gemiddelde uit dat op 30 % ligt ⁷. Bij de subtop (teamleiders, hogeschoolhoofddocenten en unithoofden) was het percentage vrouwen 48%.

Op het gebied van instroom, doorstroom, behoud en uitstroom is in 2009 onder de bredere term 'talentmanagement' een start gemaakt met het vormgeven van activiteiten en het ontwikkelen van plannen om vrouwen in topposities te krijgen en te behouden.

Naar aanleiding van de ondertekening van het Charter is op 2 juni 2009 op de hogeschool een symposium georganiseerd onder de titel 'Welke vrouw wil naar de Haagse top?'.

⁷ bron: Emancipatiemonitor 2008

Resultaat & Ontwikkelingscyclus (R&O-cyclus)

De R&O-cyclus geldt voor alle medewerkers in De Haagse Hogeschool en omvat drie gesprekken: het planningsgesprek, het voortgangsgesprek en het beoordelingsgesprek, waarbij het beoordelingsgesprek en het planningsgesprek in principe worden gecombineerd.

Op basis van een registratie bij de dienst HRM in juni 2009 is een eerste evaluatie gehouden van de R&O-cyclus. In deze evaluatie is onderscheid gemaakt in:

- de beoordelingen die zijn uitgevoerd in 2008 over het tijdvak 2007-2008;
- de start van de nieuwe R&O-cyclus 2008-2009 met als onderdelen het planningsgesprek, het voortgangsgesprek en het beoordelingsgesprek;
- het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) gesprek als onderdeel van het voortgangsgesprek.

Uit de evaluatie bleek dat in 2007-2008 met ongeveer de helft van de medewerkers van de hogeschool een beoordelingsgesprek was gevoerd. In 2008-2009 was met 32% van de medewerkers een planningsgesprek gevoerd. Met 14% van de medewerkers was medio 2009 ook al een voortgangsgesprek gevoerd.

In 2009 is extra aandacht besteed aan enkele aspecten met betrekking tot de praktische uitvoering van de cyclus waaronder de planning van R&O-gesprekken met nieuwe medewerkers en het gebruik van R&O-gespreksformulieren. In 2010 zal een uitgebreide evaluatie van de R&O-cyclus plaatsvinden. Hierbij zal ook het POP worden meegenomen. In 2009 zijn tevens opfrustrainingen van de R&O-cyclus georganiseerd voor leidinggevenden. Deze trainingen zullen vanaf 2010 op regelmatige basis worden aangeboden.

Competentiemanagement

In 2009 zijn de werkzaamheden in het kader van competentie management grotendeels afgerond. Dit betekent dat voor de functiebeschrijvingen die voorkomen binnen de hogeschool een bijbehorend competentieprofiel is opgesteld. In 2009 is een handleiding ontwikkeld waarin het gebruik en het ontwikkelen van competenties wordt toegelicht; daarnaast zijn de 70 verschillende competenties in de handleiding gedefinieerd en geoperationaliseerd. Alle medewerkers van de hogeschool hebben deze handleiding ontvangen. Tevens zijn alle beschikbare competentieprofielen op de interne website van de hogeschool geplaatst.

Enterprise Resource Planning

In 2009 heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden voor een nieuw hogeschoolbreed in te zetten Enterprise Resource Planning (ERP) systeem op het gebied van personeel en financiën (project PERFIN). Drie partijen hebben zich gepresenteerd. Het SAP-systeem sloot het beste aan bij de wensen en eisen van de hogeschool. In 2010 starten de voorbereidingen voor de implementatie. Hierbij wordt Atos als implementatiepartner betrokken.

Eigen Risicodragerschap

Per 1 januari 2009 is De Haagse Hogeschool Eigen Risicodragers in het kader van de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Voor het Eigen Risicodragerschap heeft de hogeschool zich privaats verzekerd bij Nationale Nederlanden. Uit eerder onderzoek is gebleken dat de overstap voor de hogeschool financieel voordeel oplevert.

Scholing & ontwikkeling

De hogeschool zet in op verdere kwaliteitsontwikkeling van onderwijsgevenden en streeft naar een bezetting van 90% masters binnen het onderwijzend personeel in 2012. In dit kader zijn door het CvB gelden beschikbaar gesteld voor de financiering van mastertrajecten (het fonds Professionele Ontwikkeling). Scholing en ontwikkeling zijn vaste gespreksonderwerpen in de jaarlijkse R&O-cyclus. In 2009 is ruim 2,5 miljoen euro geïnvesteerd in scholingsactiviteiten.

> Een overzicht van inschrijvingen eigen personeel initiële opleiding is opgenomen in bijlage 4.4 en een overzicht van de behaalde masters en promovendi in bijlage 4.5.

Arbeidsmarktcommunicatie

In 2009 zijn de diensten C&M en HRM gestart met de ontwikkeling van een strategie voor arbeidsmarktcommunicatie. Doel is dat De Haagse Hogeschool dié medewerkers vindt die optimaal bij de hogeschool passen. De Haagse Hogeschool wil een voorkeurspositie innemen in de komende periode van schaarste aan hoger opgeleide medewerkers.

Inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers

In 2009 is het programma 'inwerken op maat' voortgezet. Het programma omvat één jaar en betreft de onderdelen introductie en begeleiding/ondersteuning op de werkplek. Het doel van het programma is om medewerkers voor langere termijn te binden en te laten ervaren dat de hogeschool een boeiende werkgever is.

Introductie

De introductiedag wordt jaarlijks zes keer aangeboden. Nieuwe medewerkers kunnen zich tijdens deze dag opgeven voor diverse workshops en zij krijgen een rondleiding door de hogeschool. Het programma is uitgebreid met een introductie van de cursus pedagogisch-didactische vaardigheden.

Begeleiding/ondersteuning op de werkplek

In het kader van begeleiding/ondersteuning op de werkplek kregen nieuwe docenten in 2009 via het organisatieonderdeel waar zij werkzaam zijn een mentor toegewezen. De mentor begeleidt de docent gedurende een jaar.

Doelgroepen & diversiteitbeleid

In 2009 zijn verschillende activiteiten verricht op het gebied van het doelgroepen- en diversiteitbeleid. In het bijzonder gaat het hierbij om:

- een evenwichtige verhouding man/vrouw (Talent naar de Top);
- het bevorderen van de instroom en het behoud van niet-westerse medewerkers, met name onder docenten;
- het bevorderen van de instroom van docenten met een opleiding op wetenschappelijk of masterniveau.

Een evenwichtige verhouding man/vrouw

Eind 2009 waren bij de hogeschool 49,5% mannen in dienst en 50,5% vrouwen. Hiermee is de doelstelling van de hogeschool om een evenwichtige verhouding tussen mannen en vrouwen te realiseren wederom bereikt ⁸. De komende jaren zal de hogeschool zich blijven inspanssen om deze verhouding te handhaven.

Bevorderen van de instroom en het behoud van niet-westerse medewerkers

Ook in 2009 is er naar gestreefd, evenals in voorgaande jaren, om bij de werving van docenten vacatures te laten vervullen door onderwijsgeevenden met een niet-westerse achtergrond. Uit geregistreerde gegevens ⁹ bleek dat het percentage medewerkers met een niet-westerse achtergrond per 31 december 2009 14,6% bedroeg. Dit was een lichte stijging (1,8%) ten opzichte van 2008. Van 5,3% van de medewerkers was niet bekend tot welke doelgroep zij behoren. Dit percentage omvatte ook de medewerkers die een registratie niet op prijs stelden.

Bevorderen van de instroom van docenten met een opleiding op masterniveau of hoger

Om de kwaliteit van het onderwijs en de continuïteit ervan te waarborgen, wordt van alle potentiële docenten verwacht dat zij minimaal beschikken over een opleiding op wetenschappelijk of professioneel

⁸ Zie Charter Talent naar de Top

⁹ De registratie is conform de verplichtingen die er destijds golden voor werkgevers in het kader van de Wet Samen.

masterniveau. Op 31 december 2009 bedroeg het percentage onderwijsgevenden dat over een masterdiploma beschikt 69%. In 2008 was dat 65%. In 2009 is gebruik gemaakt van door het CvB gereserveerde gelden ten behoeve van professionele ontwikkeling. Deze gelden betroffen met name de financiering van mastertrajecten.

Programma Diversiteit en Anti Discriminatie

Het Programma Diversiteit en Anti Discriminatie (PDAD) werkt aan bewustwording, deskundigheid en sensitiviteit over diversiteit en discriminatie bij medewerkers van De Haagse Hogeschool en aan commitment om discriminatie te voorkomen en, waar nodig, te bestrijden.

Het programma heeft als centrale missie het voorkomen en bestrijden van discriminatie op de hogeschool en wil dat bereiken via het werken aan drie doelstellingen:

1. vergroten van de bewustwording, weerbaarheid en deskundigheid van de medewerkers van de hogeschool op het gebied van (etnische) diversiteit en discriminatie;
2. hanteren van gemeenschappelijke kaders en uitgangspunten in de omgang met elkaar;
3. betere bescherming tegen discriminatie-ervaringen.

Het PDAD is in september 2009 officieel van start gegaan en loopt door tot begin 2011. Het bestaat uit een geheel van hogeschoolbrede activiteiten en een programma op maat voor alle 23 organisatieonderdelen (academies, diensten en het centrum voor lectoraten en onderzoek) afzonderlijk. Dit beslaat 12 maanden die zijn opgebouwd uit vier periodes van ieder drie maanden: mobiliseren, reflecteren, ontwikkelen en borgen. In dit programma staan eigenaarschap en maatwerk centraal. Per 1 september 2009 zijn zes academies en diensten met dit programma op maat begonnen, per 1 november vijf academies en diensten en per 1 januari 2010 de overige 12.

Het PDAD organiseert verder evenementen, scholing en training, HRM-gerelateerde activiteiten en initieert en bevordert maatregelen die leiden tot een betere bescherming tegen discriminatie. In de eerste periode, het najaar van 2009, is veel energie gestoken in het bereiken van de eerste doelstelling: het vergroten van bewustwording, weerbaarheid en deskundigheid van de medewerkers. Op 12 november is de jaarlijkse Onderwijsdag voor alle medewerkers geheel besteed aan het thema diversiteit. Twee key-notelezingen, 13 lezingen door externe deskundigen en rond de 30 workshops door medewerkers boden een gevarieerd programma, waarbij medewerkers vooral hun kennis en deskundigheid op het gebied van diversiteit bij konden spijkeren. De opkomst van rond de 600 mensen was goed, ook in vergelijking tot eerdere onderwijsdagen. De opbrengst van de dag is vastgelegd in een H/Onderwijsdagboek dat onder de medewerkers van de hogeschool is verspreid.

In het najaar van 2009 is in samenwerking met de externe deskundigen van De Beuk en Bureau Discriminatiezaken een aantal keer de workshop 'Leidinggeven: het hanteren van verschil' georganiseerd. De workshop was bedoeld voor alle leidinggevenden van de hogeschool en besprak wat de taak en rol als leidinggevende is in het geval van (mogelijke) discriminatie. Dit in het licht van het wettelijk kader en aan de hand van casuïstiek ontleend aan de dagelijkse praktijk op de hogeschool.

Vanaf september is, in samenwerking met het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam, een leergang 'Omgaan met Culturele Diversiteit' aangeboden. De leergang bestaat uit zeven bijeenkomsten van drie uur. De leergang staat open voor alle medewerkers maar wel is aan de 23 organisatieonderdelen verplicht gesteld dat minimaal één medewerker de leergang volgt. In 2009 zijn twee groepen van 15 deelnemers met de leergang gestart.

In samenwerking met de Haagse kunstinstelling Zeebelt is het project 'Views of The West' uitgevoerd. Dit kunstproject had stereotypering in het publieke domein als onderwerp, met als centrale vraag hoe kijken mensen in India naar het Westen, in de context van globalisering. In de week van 14 december stond in het

Atrium een kunstinstallatie waar vandaan studenten belden met mensen in call centra in India. Het project krijgt een vervolg in 2010.

Al vanaf maart 2009 functioneert Het Haagse Diversiteitsplein op het Medewerkersnet als een digitaal platform en archief voor het PDAD. In het najaar zijn in het medewerkerstevredenheidsonderzoek Het Kompas een aantal vragen over discriminatie opgenomen. Dit leverde hogeschoolbrede, en per organisatieonderdeel specifieke, informatie op over (gedachten over) discriminatie.

Het PDAD wordt begeleid door een Raad van Advies met gezaghebbende externe leden en door een stuurgroep met vertegenwoordigers van verschillende leden van het management van de hogeschool. Er is per februari 2009 een programmadirecteur Diversiteit aangesteld.

H/Olive Award

De H/Olive Award wordt jaarlijks uitgereikt aan die docent die op uitzonderlijke wijze heeft bijgedragen aan het thema dat centraal staat tijdens de Onderwijsdag. In 2009 was dat diversiteit. De uitverkiezing en prijsuitreiking vonden plaats tijdens de Onderwijsdag op 12 november. Maarten van Munster, docent bij de Academie voor European Studies & Communication Management heeft de H/Olive Award 2009 gewonnen. De jury was onder de indruk van de manier waarop Van Munster zijn eigen internationale en multiculturele ervaring verwerkt in zijn lessen.

Vrouwennetwerk

Het Vrouwennetwerk van De Haagse Hogeschool heeft als doelstelling vrouwen de gelegenheid te bieden zich binnen de organisatie te ontwikkelen door te leren van en met elkaar en om op die manier hun loopbaanmogelijkheden binnen de hogeschool te verruimen. De ontwikkeling richt zich zowel op persoonlijke als op professionele groei en is niet alleen gericht op management en leidinggeven (verticale groei) maar juist ook op verbreding of verdieping van de eigen functie of beleid- en staffuncties (horizontale groei).

In 2009 vonden verschillende activiteiten plaats: een lunchlezing door prof. dr. Yvonne Benschop over 'gender en leiderschap', een workshop voor de 55+ vrouw waarin ideeën werden uitgewisseld over gewenst en huidig beleid voor de oudere Haagse vrouw, 'Zeg eens JA!'; korte training waarin het JA! zeggen centraal stond, lunch als afsluiting van het studiejaar en bij de start van het nieuwe jaar. Het vrouwennetwerk onderhoudt via het Platform for Professional Women's Networks contact met collega netwerken.

Jongerennetwerk

Het jongerennetwerk, een academie- en dienstoverstijgend initiatief, brengt jongere medewerkers op een informele manier met elkaar in contact. Tijdens borrels en andere sociale activiteiten worden ervaringen uitgewisseld. Nieuwe medewerkers blijken dit een prettige manier te vinden om snel een hogeschoolbreed netwerk aan te leggen. Inhoudelijke evenementen als workshops en presentaties geven kennisverdieping. Er worden zowel trainers van buitenaf als collega's gevraagd om deze kennisdeling mogelijk te maken. In 2009 is het jongerennetwerk gegroeid van gemiddeld 20 naar 30 leden, zowel docenten als ondersteunend personeel. Er werden activiteiten georganiseerd zoals: maandelijks netwerkborrel; bezoek medewerkers-toneel De Haagse Hogeschool; workshop 'Flow, goed in je werk'; rondleiding De Haagse Hogeschool Delft; pubquiz over Den Haag en een workshop 'Goede voornemens 2010'.

Kennisbank Wie-Wat-Waar

In 2009 is de bereikbaarheid van medewerkers voor externen verbeterd. Medewerkers kunnen in het vervolg ervoor kiezen hun naam en functie te plaatsen op de externe website van de hogeschool.

Het Kompas 2009

In het najaar 2009 is het medewerkerstevredenheidsonderzoek Het Kompas uitgevoerd. Dit onderzoek

vindt een keer in de twee jaar plaats. Thema's die aan de orde kwamen, betreffen: werkbeleving, interne communicatie binnen De Haagse Hogeschool, interne communicatie binnen de organisatie-eenheid, discriminatie, faciliteiten, professionele ontwikkeling en arbeidsomstandigheden. De respons was in het verslagjaar 54%, 1% meer dan in 2007.

Het Kompas 2009 typeerde zich door lichte stijgingen op enkele onderdelen ten opzichte van 2007. De grootste stijgers hadden betrekking op het onderdeel 'professionele ontwikkeling', in het bijzonder de 'tevredenheid over de ondersteuning van de leidinggevende bij de eigen ontwikkeling' en de 'mogelijkheden binnen de hogeschool om zich te ontwikkelen'. Binnen het onderdeel 'interne communicatie binnen de organisatie-eenheid' behoorden 'terugkoppeling op het werk' en de hoeveelheid werkoverleg' tot de grootste stijgers.

In Het Kompas 2009 is voor de eerste maal de R&O-cyclus meegenomen. 75% van de respondenten heeft aangegeven dat zij een R&O-gesprek hadden gevoerd. Het oordeel over de bijdrage van deze cyclus aan de professionele ontwikkeling en de invloed van de R&O-cyclus op het nadenken over de professionele ontwikkeling scoorde echter zwak, respectievelijk 2.63 en 2.8 (op een 5-punts schaal; <3 is zwak).

› Loopbaan en mobiliteit

Professional Development Center

Bij het Professional Development Center (PDC), een onderdeel van de dienst HRM, kunnen medewerkers terecht voor vragen op het gebied van professionele ontwikkeling, loopbaan, mobiliteit en opleiding. Het PDC biedt hiertoe een scala aan producten en diensten als loopbaanbegeleiding, vacaturebemiddeling, opleidingsadvies, coaching, intervisie en diverse workshops. Het PDC is verder belast met de ontwikkeling en organisatie van het interne scholingsaanbod. Tevens wordt het PDC ook actief ingezet bij de reïntegratie en herplaatsing van medewerkers. Gedurende 2009 waren gemiddeld 50 medewerkers ingeschreven bij het PDC voor een loopbaan- of coachingtraject. Er zijn 209 gesprekken gevoerd op het gebied van coaching en loopbaanbegeleiding, 24 gesprekken hadden betrekking op scholingsvragen en 16 gesprekken betroffen andere vragen over professionele ontwikkeling. Er is drie keer door het PDC een self-assessment en acht keer een beroepskeuzetest afgenomen.

Trainingen

Het PDC heeft gedurende 2009 een groot aantal trainingen georganiseerd en ontwikkeld:

- In samenwerking met een externe docent zijn de workshops Persoonlijke Effectiviteit, Time Management en MBTI (Myers-Briggs Type Indicator) georganiseerd.
- Samen met het Bureau Onderwijs Ondersteuning Nederlands (BOON) is de training Zakelijk Schrijven georganiseerd.
- Met de British School in The Netherlands zijn contracten afgesloten die hebben geresulteerd in een tweetal trainingen Engels bij de academie voor Technology, Innovation and Society Delft. Daarnaast is een groot aantal intake-gesprekken gehouden als voorbereiding op de cursussen Engels die de hogeschool in-company voor speciale doelgroepen organiseert.
- Met de dienst ICT zijn diverse Office-trainingen, zoals Office-Word, -Excel, -PowerPoint, -Outlook, Access ontwikkeld.
- Tot slot heeft het PDC voor een aantal directeuren diverse intervisiebijeenkomsten georganiseerd.

Samenwerking met andere instanties op het terrein van mobiliteit

In 2009 heeft De Haagse Hogeschool deelgenomen aan het Mobiliteitsplatform Zuid-Holland (MPZH). Het MPZH is een samenwerkingsverband tussen een aantal overheids- en gelieerde organisaties in de Randstad. Het doel van het netwerk is om expertise uit te wisselen op het gebied van arbeidsmobiliteit. Het platform organiseert regelmatig bijeenkomsten waarbij een thema op het vakgebied wordt behandeld. Daarnaast is er gelegenheid tot netwerken. Het mobiliteitsplatform heeft tevens een eigen website waarop

de deelnemende organisaties vacatures kunnen plaatsen. Het platform heeft geen budget; alle activiteiten worden met gesloten beurs georganiseerd. Het platform is in het verslagjaar uitgebreid naar meer dan 40 regionale organisaties, waaronder de HTM, ministeries, politie, verzekeringsbedrijven, gespecialiseerde bedrijven op het gebied van loopbaan, gemeenten, gezondheidsorganisaties en onderwijsorganisaties. In het verslagjaar zijn er geen activiteiten verricht door de regionale mobiliteitspool MOVE die in 2003 is opgericht.

Vacatures

In 2009 is de selectieve stop op externe vacaturevervulling voor een aantal academies/diensten gehandhaafd. Dit betekent dat externe vacaturevervulling plaatsvindt met instemming van het CvB.

Er zijn in 2009 ruim 127 enkel- of meervoudige vacaturemeldingen gesteld (62 onderwijzend personeel en 65 onderwijs beheerpersoneel). Daarvan zijn 100 vacatures succesvol afgehandeld; 22 van de vacatures zijn intern vervuld en 78 extern; 18 vacatures zijn niet ingevuld en negen vacatures lopen door in 2010.

➤ **Arbeidsomstandighedenbeleid**

Arbodienst Achmea Vitale

In 2009 is regelmatig overleg geweest tussen de hogeschool en Arbodienst Achmea Vitale. Onderwerpen die aan de orde kwamen, betreffen: een nieuwe interne overlegstructuur, ziekteverzuimbeleid en een mogelijke contractverlenging.

Met de HR is een evaluatie van de dienstverlening van Achmea Vitale afgestemd. Deze heeft plaatsgevonden in 2009. Het resultaat van de evaluatie zal opgeleverd worden in 2010 en zal onderdeel vormen van de bespreking over een mogelijke contractverlenging.

Livvit

Via Livvit (onderdeel van Achmea) kan deskundige zorg aan medewerkers worden geboden, bijvoorbeeld in de vorm van coaching, psychotherapie en taxivervoer. De samenwerking met Livvit is in 2009 geïntensiveerd. Dit heeft ertoe geleid dat verschillende interventies in het kader van re-integratie en preventie zijn uitgevoerd. De kosten van deze interventies werden grotendeels gedekt door Livvit.

Risico Inventarisatie & Evaluatie

In 2009 is de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Naast een hogeschoolbrede rapportage is ook gekozen voor deelrapportages waarbij de geïnventariseerde risico's direct aan de academies en diensten gerapporteerd werden. Het opleveren van de definitieve rapportages zal plaatsvinden in 2010.

Ontwikkelingen ziekteverzuim

In 2009 is het totale gemiddelde ziekteverzuim van 4,78% nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2008 (4,79%). De gemiddelde ziekte duur was in 2009 17,40 dagen; dit is een lichte daling ten opzichte van 2008 (18,25 dagen).

Een overzicht van het ziekteverzuim is opgenomen in bijlagen 4.2.1 en 4.2.2.

Sociaal Medisch Overleg

In 2009 is een aanzet gemaakt tot een nieuwe vorm van het Sociaal Medisch Overleg (SMO).

Verzuimtraining

Een deel van de leidinggevenden van de hogeschool heeft in 2009 een verzuimtraining gevolgd. De training is geïnitieerd door de dienst HRM en uitgevoerd door Achmea Vitale. Naar aanleiding van goede ervaringen zal de verzuimtraining ook in 2010 worden aangeboden.

Arbocatalogus

Zestor, het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds hbo, heeft in 2009 gewerkt aan de verdere ontwikkeling

van de Arbocatalogus hbo. Verschillende partijen zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst. De Haagse Hogeschool werd tijdens de bijeenkomst vertegenwoordigd door de arbo-coördinator.

Ongevallen

In 2009 zijn er geen meldingen van ongevallen geweest aan de arbeidsinspectie.

> Landelijke ontwikkelingen en arbeidsvoorwaarden

Actieplan leerkracht

Eind 2008 is het convenant 'Leerkracht van Nederland' definitief vastgesteld. In het convenant zijn afspraken gemaakt over verbetering van de functiemix van het onderwijsgevend personeel binnen de hogescholen. In 2009 is op hogeschoolniveau met de vakbonden in het Georganiseerd Overleg een notitie vastgesteld, waarin wordt verantwoord hoe de gewenste verschuiving in de functiemix per 2012 wordt gerealiseerd. Deze notitie is tevens toegezonden aan het ministerie van OCW.

De functieschalen 11, 12 en 13 omvatten zowel de functie van onderwijsgevende (docent, hogeschooldocent en hogeschoolhoofddocent) als van onderwijsgevende met leidinggevende taken (docentteamleider). Op de peildatum bestond functieschaal 11 volledig uit docenten. In functieschaal 12 was ongeveer een tiende benoemd als docentteamleider. Functieschaal 13 bestond volledig uit hogeschoolhoofddocenten.

> Een overzicht van de gewenste functiemix van de hogeschool per 2012 staat in bijlage 4.3.

Cao-hbo

In 2009 was de in 2007 tot stand gekomen cao-hbo van toepassing. Deze cao-hbo heeft een looptijd van 1 augustus 2007 tot en met 31 juli 2010. In de cao-hbo is vastgelegd dat een salarisverhoging afhankelijk is van een beoordeling. In 2009 heeft ruim 40% van de medewerkers een salarisverhoging ontvangen op basis van een normpercentage¹⁰; ruim de helft van de medewerkers heeft geen salarisverhoging ontvangen, waarvan de oorzaak grotendeels ligt in het bereiken van het maximum van de salarisschaal. Iets minder dan 3% van de medewerkers heeft een salarisverhoging ontvangen op basis van twee maal het normpercentage.

Inkomensontwikkelingen 2009

In oktober 2009 zijn de salarissen structureel verhoogd met 1%. In december 2009 bedroeg de structurele eindejaarsuitkering 8,3%. Vanaf dat moment is sprake van een structurele 13^e maand.

Keuzemenu Arbeidsvoorwaarden

In 2002 is het Keuzemenu Arbeidsvoorwaarden in werking getreden. Hiermee is voor medewerkers van de hogeschool de mogelijkheid gecreëerd om een persoonlijk pakket flexibele arbeidsvoorwaarden samen te stellen, dat op hun eigen behoeften en omstandigheden is afgestemd. In 2009 konden medewerkers hun keuze kenbaar maken voor het jaar 2010. Hiervan hebben 89 medewerkers gebruik gemaakt. Dit aantal lag iets hoger dan in 2008 (81). De meeste keuzes betroffen extra salaris en de aanschaf van een fiets.

Fietsplan

Deelname aan het Fietsplan kan, onder bepaalde condities, ook buiten het Keuzemenu Arbeidsvoorwaarden om. In 2009 maakten 67 medewerkers gebruik van deze mogelijkheid.

Reiskostenregeling en Openbaar Vervoerplan

Binnen de hogeschool is de regeling 'Tegemoetkoming Reiskosten Woon-Werkverkeer' van kracht. De regeling is van toepassing op alle medewerkers die een arbeidsovereenkomst hebben met De Haagse Hogeschool. De vergoeding bedraagt 19 eurocent per kilometer en wordt berekend over de enkele

¹⁰ de hoogte van het normpercentage is afhankelijk van de salarisschaal

reisafstand tot maximaal de lengte van 30 kilometer. Bij een afstand groter dan 30 kilometer wordt de vergoeding gebaseerd op het maximum van 30 kilometer. Voor een medewerker met een parttime aanstelling wordt de vergoeding naar evenredigheid vastgesteld. De hogeschool maakt gebruik van de door de Nederlandse Spoorwegen (NS) geboden mogelijkheid om op contractbasis de voorziening 'businesscard' te hanteren bij dienstreizen door medewerkers. De Haagse Hogeschool heeft in 2009 met de NS een kortingsregeling afgesproken waar medewerkers van de hogeschool in het verslagjaar gebruik van konden maken. De hogeschool maakt geen gebruik van een Openbaar Vervoerplan.

› Decentrale arbeidsvoorwaardenmiddelen

In de cao-hbo 2007-2010 is bepaald dat elke hogeschool 1,15% van de brutoloon som besteedt aan decentrale arbeidsvoorwaarden. Met de vakbonden in het Georganiseerd Overleg zijn afspraken gemaakt over de besteding van deze middelen. In het bijzonder betreft het middelen in het kader van het Leeftijdsbewust-, Kwaliteit- en Doelgroepenbeleid (LKD-beleid).

Docentstages

Tijdens een docentstage doen (vak-)docenten ervaring op buiten de muren van de hogeschool door gedurende drie tot zes maanden mee te werken in een bedrijf of instelling in de branche waarvoor studenten worden opgeleid. In 2009 heeft het project Docentstages geen vervolg gekregen.

Stimulering ouderschapsverlof

De regeling compenseert deels ongunstige effecten in het netto inkomen bij het opnemen van dit onbetaalde verlof. In 2009 maakten 38 personen gebruik van de regeling ouderschapsverlof. Het ging hierbij om zowel eerder gestart als om in 2009 nieuw gestart gebruik.

Vitaal Werken

De regeling Vitaal Werken wordt uitgevoerd in samenwerking met het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) en kan worden gezien als een deeltijd Pré-FPU-regeling, die vooraf gaat aan de reguliere FPU. De regeling gold van september 2002 tot september 2004. In totaal hebben in deze periode 117 medewerkers van de hogeschool gebruik gemaakt van deze regeling. In de maand december 2009 was er nog één deelnemer.

Regeling Kraamverlof voor partners

De Regeling Kraamverlof voor partners heeft tot doel het bestaande kraamverlof voor partners te verlengen tot maximaal tien werkdagen binnen de eerste maand na de bevalling van de echtgenote of partner van de medewerker. De regeling had in eerste instantie een looptijd van 1 september 2008 tot 1 april 2009. De regeling is in 2009 onverkort verlengd. Twee medewerkers hebben in 2009 deelgenomen aan de regeling.

Pilotregeling stimulering vrijwilligerswerk

De Pilotregeling stimulering vrijwilligerswerk is ingevoerd in 2008 en had aanvankelijk een looptijd van 1 juli 2008 tot 1 januari 2009. De regeling is onverkort verlengd vanaf 1 januari 2009 en is bedoeld voor medewerkers die zich belangeloos willen inzetten voor jongeren en/of maatschappelijk zwakkeren. In 2009 heeft één medewerker deelgenomen aan de regeling.

› Kwantitatieve formatieontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen in fte en aantallen

Op 31 december 2009 waren er bij de hogeschool 1742 medewerkers op arbeidsovereenkomst werkzaam in een omvang van 1.348,5 fte's. Ten opzichte van het jaar 2008 was dit een toename van 20 medewerkers (1,16%) en 28,18 fte's (2,16%). De toename is te verklaren door de groei van het aantal studenten.

De verhouding onderwijzend-ondersteunend personeel was nagenoeg gelijk ten opzichte van 2008: 64% onderwijzend personeel (was in 2008 ruim 63%) tegen 36% ondersteunend personeel (was in 2008 37%). In fte's uitgedrukt maakte eind 2009 61% deel uit van het onderwijzend personeel, tegen 39% ondersteunend personeel. Deze percentages waren in 2008 gelijk. De verdeling tussen het aantal mannen en vrouwen over het totale personeelsbestand is qua verhouding licht gewijzigd ten opzichte van het vorige verslagjaar: 49,5% mannen (50,5% in 2008) tegen 50,5% vrouwen (49,5% in 2008). Dit gold ook voor de fte's: eind 2009 was 51% man en 49% vrouw (respectievelijk 52% en 48% eind 2008).

De Haagse Hogeschool kende op de peildatum 31 december 2009 20 ex-medewerkers die aanspraak maken op een WW-uitkering (voorheen benoemd als wachtgelders). In 2009 had 39% van de medewerkers een fulltime dienstverband en 61% een parttime dienstverband.

› Een overzicht van de kwantitatieve formatieontwikkelingen is opgenomen in bijlagen 4.1.1 tot en met 4.1.4, en in 4.6.1 en 4.6.2

Min-Max contracten en arbeidsmarkttoelagen

De hogeschool maakt geen gebruik van min-max contracten. In 2009 zijn geen arbeidsmarkttoelagen verstrekt.

Leeftijdsopbouw

De hogeschool streeft naar een evenwichtig personeelsbestand. Vooral bij de academies was de leeftijdsverdeling onevenwichtig. In 2009 was bijna de helft van het onderwijsgevende personeel 50 jaar of ouder. Bij de ondersteunende diensten was dit percentage 34%.

De leeftijdsopbouw per categorie van 10 jaren staat in bijlage 4.7.

Verdeling naar schaalniveau

De tabel in bijlage 4.8 geeft de verdeling naar schaalniveau in percentages weer per categorie van het totale aantal medewerkers op 31 december 2009. Vooral in de academies werkten veel medewerkers in de functieschalen 11 en 12. Dit betreft hoofdzakelijk onderwijsgevende functies.

5. Ons onderzoek

› Ontwikkelingen

Nieuwe uitdagingen in de samenleving, zoals een groeiende behoefte aan kennis en innovatie, economische ontwikkelingen gekenmerkt door globalisering, de opkomende cultuursamenleving en de hernieuwde aandacht voor de praktijk stellen nieuwe eisen aan de beroepsbeoefening. Dit betekent dat de rol van kennisontwikkeling voor het beroepenveld belangrijker wordt voor de positie en invulling van een hogeschool. De hogeschool wil proactief zijn en een bijdrage leveren aan de kennisinfrastructuur van onze samenleving. Het betekent dat de hogeschool zich wil en zal moeten ontwikkelen tot een complete instelling voor hoger onderwijs – een kennisinstelling – met een goede balans tussen de ‘H’ van hoger en de core business behorend bij de ‘B’ van beroep. De ontwikkeling van de kennis- en onderzoeksfunctie is hierbij van belang. Alleen een hogeschool die in staat blijkt onderzoek te verrichten, kennis te ontwikkelen en deze te verbinden met het op hoog niveau opleiden van studenten, zal zich een plaats kunnen verwerven in de Europese hoger onderwijsruimte. De lectoraten, hun kenniskringleden en de promovendi zijn een sturende en stuwende kracht in dit proces en hebben daarmee een voorbeeldfunctie. Begin 2009 is de ‘Strategienotitie Onderzoek en Lectoraten: verbindingen versterken’ door het CvB vastgesteld. Daarin staan de doelen voor lectoraten en onderzoek voor de komende jaren beschreven. Een van de belangrijkste issues in de notitie is het tot stand brengen van een goede verbinding tussen onderzoek en onderwijs door een goede samenwerking tussen lectoraten en academies. Veel activiteiten in 2009 waren hierop gericht en zullen ook in de komende jaren hierop gericht zijn.

› Een overzicht van alle lectoraten van De Haagse Hogeschool is opgenomen in bijlage 5.1.

› Kwaliteitszorg onderzoek

In 2009 is een start gemaakt met de realisering van de doelen zoals verwoord in de Strategienotitie. Belangrijk aandachtspunt voor 2009 was de kwaliteitsborging van ons onderzoek. Op 7 juli 2009 is de notitie ‘Kwaliteitszorg voor onderzoek’ door het CvB vastgesteld. De notitie vormt de basis voor ons

'kwaliteitszorgsysteem onderzoek' en is het (voorlopige) eindresultaat van een proces van drie tot vier jaar, waarin gezamenlijk gewerkt is aan een kwaliteitszorgsysteem dat voldoet aan de landelijke eisen en (op termijn) een plaats kan krijgen in het kwaliteitszorgsysteem van de hogeschool. In 2009 zijn, als onderdeel van de kwaliteitszorg, twee lectoraten door een externe commissie geëvalueerd: op 5 november 2009 het lectoraat Grootstedelijke Ontwikkeling en op 17 november 2009 het lectoraat Informatie, Technologie en Samenleving. Van beide evaluaties is een positief rapport ontvangen. De aanbevelingen die beide externe commissies deden ter verdere verbetering van het onderzoek, zullen in 2010 nader worden geconcretiseerd.

➤ Voortzetting en vestiging nieuwe (bijzondere) lectoraten

Per 1 januari 2009 had de hogeschool 11 lectoraten (waarvan twee vacatures) en drie bijzondere lectoraten. Bijzondere lectoraten zijn lectoraten die de hogeschool samen met externe partners vestigt. Per 31 december 2009 waren dit 12 lectoraten (waarvan één vacature) en vijf bijzondere lectoraten. Lectoraten worden – in de regel – gevestigd voor een periode van vier jaar. Verlenging geschiedt in principe voor een periode van vier jaar. In maart 2009 heeft het CvB besloten om de lectoraten Grootstedelijke Ontwikkeling en Informatie, Technologie en Samenleving per 2010 met nog eens vier jaar te verlengen. Per 1 februari 2009 is, na een zoektocht van meer dan een jaar, de vacature voor het lectoraat Kennistransfer in Productinnovatie ingevuld met de benoeming van dr. Rianne Valkenburg. Per 1 november 2009 is het lectoraat Burgerschap en Diversiteit van start gegaan met de benoeming van dr. Baukje Prins.

In 2009 is ook een tweetal bijzondere lectoraten gevestigd. Het bijzondere lectoraat Internationale Samenwerking, met de benoeming van dr. Jos Walenkamp per 1 januari 2009, is een samenwerkingsverband van De Haagse Hogeschool en de Nuffic. Het bijzondere lectoraat Innovatieve Bewegestimulering en Sport is een samenwerkingsverband met TNO. De lector, drs. Tinus Jongert is tevens werkzaam bij TNO. Tot slot is in 2009 afscheid genomen na een periode van vier jaar van dr. Bèrè Miesen, lector Psychogeriatric. Hij is opgevolgd door dr. Frans Hoogeveen.

Daarnaast zijn in 2009 de voorbereidingen gestart voor de vestiging van twee nieuwe lectoraten, namelijk het lectoraat Energie en de Gebouwde Omgeving en het lectoraat Duurzame Talentontwikkeling bij Leraren. Het eerste lectoraat is nauw verbonden met de oprichting van het Expertisecentrum TIS Delft, waarin nieuwe en bestaande onderzoeksactiviteiten van de academies TIS Delft en TIS Den Haag zijn ondergebracht. Het laatst genoemde lectoraat wordt ontwikkeld in het kader van de Kwaliteitsagenda Krachtig Meesterschap van het ministerie van OCW.

➤ Intreeden

In 2009 hielden zes lectoren hun intrede.

- Op 28 januari 2009 hield dr. Ton Korver zijn intrede als nieuwe lector HRM aan De Haagse Hogeschool. Rode draad van zijn intrede was dat aan instroom en doorstroom van personeel veel aandacht wordt besteed, terwijl er nauwelijks belangstelling is voor uitstroom van werknemers. "En dat", stelde Korver, "kunnen we ons niet langer permitteren."
- Op 17 maart 2009 hield drs. Arend de Kloet zijn intrede als nieuwe lector Revalidatie aan De Haagse Hogeschool. Rode draad in zijn verhaal was dat niet aangeboren hersenletsel (NAH) veel meer aandacht in de zorg en het beroepsonderwijs verdient. Iedereen moet in de maatschappij gewoon mee kunnen doen, ook jongeren met niet aangeboren hersenletsel.
- Op 27 mei 2009 hield Tinus Jongert, lector Innovatieve Bewegestimulering en Sport aan De Haagse Hogeschool, zijn intrede. Belangrijkste doel van het lectoraat is het mogelijk maken van innovatieve vormen van bewegestimulering en sport. In het lectoraat werken De Haagse Hogeschool en TNO Kwaliteit van Leven nauw samen.

- Basisscholen besteden te weinig aandacht aan wetenschap en techniek in hun onderwijs. Waardoor het tekort van bèta's en wetenschappers in Nederland alleen maar toeneemt. Om dat tegen te gaan onderzoekt dr. Ellen Sjoer hoe pabostudenten en basisschoolleraars zich professionaliseren op het gebied van wetenschap en techniek. Op 17 juni 2009 hield zij haar intrede als lector Kennisinfrastructuur voor Wetenschap en Techniek aan De Haagse Hogeschool.
- Op 15 oktober 2009 hield dr. Jos Walenkamp, lector Internationale Samenwerking aan De Haagse Hogeschool, zijn intrede. Het lectoraat focust op wat De Haagse Hogeschool en andere Nederlandse hogescholen duurzaam kunnen bijdragen aan internationale ontwikkelingssamenwerking. In het lectoraat werken De Haagse Hogeschool en de Nuffic nauw samen.
- Op 18 november 2009 hield dr. ir. Rianne Valkenburg, lector Kennistransfer in Productinnovatie aan De Haagse Hogeschool, haar intrede. Rode draad in haar verhaal was de multidisciplinaire samenwerking bij innovaties, die voor jonge professionals in onze complexe wereld onmisbaar is.

› Lectoraten en Onderzoek

Lectoraten hebben een meerledige opdracht waarbij onderzoek de kerntaak is van het lectoraat. Lectoraten hebben zowel grote meerjarige onderzoeksprojecten als kortlopende trajecten. Docenten, medewerkers, studenten en externen nemen deel in deze onderzoekstrajecten. De onderzoeken zijn altijd gericht op de oplossing van een maatschappelijk, sociaal of economisch vraagstuk. De resultaten worden vaak neergelegd in een publicatie en/of leiden tot de ontwikkeling van een instrument, procedure, sturingsmodellen e.d. voor de beroepspraktijk. Een aantal van de onderzoekstrajecten wordt extern gefinancierd/gesubsidiëerd. Een van de grotere subsidiestromen betreft de RAAK gelden. RAAK staat voor Regionale Aandacht voor Actie en Kenniscirculatie. Meerdere lectoraten hebben onderzoeksprojecten lopen die uit deze subsidiestroom gefinancierd worden.

Zo heeft het e-society instituut van het lectoraat Informatie, Technologie en Samenleving in 2009 het RAAK-project 'Wijken Inspireren' succesvol afgesloten. Binnen dit project is een werkmethode voor welzijninstellingen ontwikkeld aangaande het toepassen van sociale ICT in de beroepspraktijk van welzijnprofessionals. Vijf welzijnsorganisaties, docenten en studenten van de Academie voor Sociale Professions hebben onder aanvoering van lector Bert Mulder, in dit project samengewerkt en hebben de basis gelegd voor meerjarig onderzoek naar de toepassing van sociale ICT in het werkveld van de academie. Daarnaast heeft het traject geleid tot de ontwikkeling en implementatie van een minor. Ook voor 2010 en latere jaren zijn gelden verworven om het onderzoek voort te zetten.

Dick Rijken, eveneens lector Informatie, Technologie en Samenleving, heeft in 2009 zijn RAAK-project in het kader van Laboratorium Waterwolf afgesloten. Waterwolf is een samenwerkingsverband van De Haagse Hogeschool en drie culturele instellingen in Gouda. Studenten, docenten gaan samen met medewerkers van de Goudse instellingen op zoek naar nieuwe vormen en ideeën rondom lokale cultuur en samenleving. De centrale vraag in het RAAK onderzoek was: wat betekent de informatiesamenleving voor de drie deelnemende culturele instellingen? Welke nieuwe manieren van werken komen er en wat betekent dat voor de professionals binnen de instellingen? De resultaten waren dusdanig succesvol dat het samenwerkingsverband zal worden voortgezet en inmiddels nieuwe onderzoeksvragen zijn uitgezet.

Het lectoraat Ondernemen en Innoveren heeft al een aantal RAAK-subsidies kunnen verwerven, waaronder RAAK MAAK en RAAK Duurzaam Innoveren. Daarnaast heeft het lectoraat in het kader van Kansen voor West (EFRO-subsidie) een meerjarige subsidie toegekend gekregen ter uitvoering van het Kennis, Innovatie en Ondernemerschaps-programma (KIO), dat inmiddels omgedoopt is tot KITE 120. KITE staat voor Knowledge and Innovation Towards Entrepreneurship, en 120 staat voor het aantal bedrijven dat deel zal nemen aan de activiteiten. Het project loopt vier jaar en richt zich op MKB bedrijven uit vier sectoren: food & flowers, het juridische cluster, zakelijke dienstverlening en ICT en telecom. Via de RAAK-programma's en het KITE 120-programma wordt naast onderzoek en bijdragen aan onderwijs en de kwaliteit van het

onderwijs, gewerkt aan de ontwikkeling van duurzame netwerken met MKB'ers, brancheorganisaties en overheidsorganisaties zoals Syntens, Senter Novem, ministeries, Kamer van Koophandel, etc.

› Lectoraten en Onderwijs

Zoals hiervoor aangegeven is onderzoek de kerntaak van de lectoraten. Het doen van onderzoek is echter niet voldoende. Van lectoraten wordt ook verwacht dat ze zich inzetten voor het benutten van opgedane kennis voor onder meer de vernieuwing en de versterking van de kwaliteit van het onderwijs. Vanuit de lectoraten wordt hier op vele manieren invulling aangegeven. In het studiejaar 2008/2009 zijn door de lectoren en hun kenniskringleden onder meer negen minoren gegeven, waaraan tussen de 120 en 150 studenten is deelgenomen. Een aantal van deze minoren is in nauw overleg met academies tot stand gekomen. Daarnaast hebben lectoraten een aandeel gehad in minoren en onderwijsseenheden die bij de academies zijn ontwikkeld. De Capita Selecta (Academie voor Gezondheid) van het lectoraat Psychogeriatricie zijn hiervan een voorbeeld. Daarnaast hebben lectoren en hun kenniskringleden een aandeel gehad in de vernieuwing en ontwikkeling van (onderdelen van) bachelor- en masteropleidingen. Het lectoraat Informatiebeveiliging heeft een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de nieuwe bacheloropleiding Information Security Management. Deze opleiding is door het lectoraat en de Academie voor ICT & Media opgezet. De opleiding is in het studiejaar 2008/2009 van start gegaan met circa 16 studenten. In 2009/2010 zijn 27 studenten ingestroomd in het eerste jaar. In 2009 is verdere input geleverd voor het curriculum voor de hogere jaren.

Een ander belangrijk resultaat is de ontwikkeling en start van de master Sociale Architectuur. Na een positief verlopen accreditatie in 2008 is in 2009 subsidie verkregen vanuit het ministerie en is de master vanaf 2009/2010 van start gegaan. Draggers van deze master zijn de lectoraten Grootstedelijke Ontwikkeling en Jeugd en Opvoeding samen met de Academie voor Masters & Professional Courses.

Twee lectoraten, te weten Pedagogiek van de Beroepsvorming en Kennisinfrastructuur voor Wetenschap en Techniek, richten zich in hun onderzoek heel specifiek op het onderwijs van De Haagse Hogeschool. Het eerste lectoraat heeft in 2007/2008 een grootschalig kwantitatief onderzoek verricht naar studieloopbaanbegeleiding in het hbo. De onderzoeksresultaten zijn in 2009 in negen academies binnen De Haagse Hogeschool en acht Schools in Windesheim besproken. Vervolgens zijn vier experimenten rond studieloopbaanbegeleiding in vier academies van De Haagse Hogeschool van start gegaan. De experimenten werden uitgevoerd bij de opleidingen PABO, Voeding en Diëtetiek, Industrieel Product Ontwerpen en Accountancy.

› Lectoraten en Professionalisering

Door het doen van onderzoek samen met kenniskringleden, docenten en medewerkers hebben de lectoraten ook een belangrijke inbreng in de professionalisering van de docenten en medewerkers. Met de groei van het aantal lectoraten groeit ook het aantal docenten dat deelneemt in de kenniskringen en aan de vele (onderzoeks-)activiteiten van de lectoraten. Halverwege 2009 participeerden er ongeveer 115 docenten en medewerkers in de kenniskringen. Uit alle academies namen zo'n zes tot acht docenten deel. Uitschieter naar boven is de Academie voor Sociale Professions met ongeveer 15 docenten. Een deel van de kenniskringleden richt zich op een promotieonderzoek. Eind 2009 waren in totaal 18 promovendi verbonden aan het Centrum voor Lectoraten en Onderzoek.

› Een overzicht is opgenomen in bijlage 5.2.

Van de hiervoor genoemde kenniskringleden participeerden er ongeveer 25 in langer lopende onderzoeksprojecten. Alle onderzoeken leidden tot een of meerdere publicaties.

Er zijn verschillende wegen waarlangs de lectoren de professionalisering van docenten en medewerkers ter hand nemen. Het lectoraat Filosofie en Beroepspraktijk werkt bijvoorbeeld sinds het voorjaar 2008

met een grote groep docenten uit verschillende academies aan het produceren van een hogeschoolbrede syllabus 'grote denkers' over aandachtig lezen. In de eerste helft van 2009 is door de deelnemende docenten een aantal klassieke filosofische teksten geselecteerd. De teksten werden door de groep langzaam en secuur gelezen, waarna diverse docenten inleidende teksten schreven voor de syllabus in wording. In de tweede helft van 2009 werd het traject vervolgd door een (deels nieuwe) groep docenten die, onder supervisie van de lector, leren om college filosofie te geven.

Lectoraten en Kenniscirculatie

Alle lectoren beschikken over een omvangrijk netwerk dat ze graag ten dienste van de hogeschool stellen. Lectoren zijn met name gericht op het leggen van structurele relaties tussen hogeschool en buitenwereld. Zo participeert het lectoraat Leefstijlverandering bij Jongeren met vele externe partners in het publiek-private samenwerkingsverband 'Intentieakkoord Gezonde Haagse Krachtwijken'. Het doel van dit akkoord is om de bevolking van de Haagse krachtwijken over 10 jaar gezonder te laten zijn.

6. Onze hogeschool in de samenleving

› Samenwerking met en betrokkenheid van externe stakeholders

Vanuit de kernwaarde 'omgevingsgericht' hecht de hogeschool bijzonder aan de betrokkenheid van externe stakeholders bij het ontwikkelen van het beleid en bij de invulling daarvan. Ook 2009 kende weer veel momenten waarop die betrokkenheid vorm kreeg. Een aantal voorbeelden:

- Per 1 januari 2009 is De Haagse Hogeschool bij The Hague Academic Coalition (HAC) betrokken. De HAC is een samenwerkingsverband van Haagse academische instituten op het gebied van internationale relaties, internationaal recht en internationale ontwikkeling; Carnegie Foundation, Hague Institute for the Internationalisation of Law (HiIL), International Institute of Social Studies (ISS), de Haagse Campus van de Universiteit Leiden, Instituut Clingendael, The Hague Academy for International Law, The Hague University of Applied Sciences en het T.M.C. Asser Instituut.
- Met de Stichting De Jutters, een centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie in de regio Haaglanden, is een convenant afgesloten gericht op een optimale wisselwerking tussen de praktijk en het onderwijs.
- In samenwerking met Manpower hebben de Academie voor Accounting & Financial Management en de Academie voor Marketing & Commerce een verkorte deeltijdse 'leren en werkenroute' Bedrijfs- of Commerciële Economie opgezet. Dit is een maatwerktraject. Tussen de partijen is de intentie is uitgesproken om 3 jaar samen te werken. Per 1 februari 2009 hebben 14 studenten zich ingeschreven in de propedeuse.
- Met respectievelijk Florence + WZH (WoonZorgcentra Haaglanden), TNO, Sophia Revalidatie en de Nuffic zijn samenwerkingsovereenkomsten afgesloten ten behoeve van de bijzondere lectoraten Psychogeriatric, Innovatieve Bewegestimulering en Sport, Revalidatie en Internationale Samenwerking.
- Samen met de Academie voor Technology, Management & Design (sinds juni 2009 de Academie voor Technology, Innovation & Society Den Haag) heeft de Academie voor Sportstudies op 25 juni een

samenwerkingsovereenkomst gesloten met Stichting InnoSportNL¹¹ met als doel samen te werken op het gebied van innovatie en wetenschappelijke ondersteuning in de sport en daardoor de Nederlandse kennisinfrastructuur op het gebied van sport te versterken.

- In een samenwerking tussen private en publieke organisaties, kennisinstellingen en bewonersorganisaties heeft De Haagse Hogeschool een 'Intentieakkoord Gezondheid Haagse Krachtwijken' mede-ondertekend.
- De Academie voor Gezondheid heeft in samenwerking met de stichting Symphonie, vestiging Calandria te Den Haag, een multidisciplinair gezondheidscentrum aan het Johanna Westerdijkplein nr. 67 ingericht. Het centrum wordt H/Health Point genoemd. In het centrum zullen in eerste instantie een huisarts en een diëtist een aantal dagdelen per week praktijk houden. In een later stadium zullen daar andere specialismen (zoals een huidtherapeut en fysiotherapeut) aan worden toegevoegd. H/Health Point is opgezet en gaat werken als multidisciplinaire leerwerkplaats voor studenten van alle opleidingen van de academie. H/Healthpoint is in eerste instantie bedoeld voor medewerkers en studenten van De Haagse Hogeschool, maar ook buurtbewoners en werknemers van instellingen in de buurt zijn welkom.
- Er is in 2009 veel overleg geweest met de gemeente en woningcorporatie Vestia over de bouw en financiering van het Centrum voor Bewegen en Sport in het Zuiderpark, waarin zowel de Academie voor Sportstudies als de opleiding Sport en Bewegen van ROC Mondriaan gehuisvest gaan worden. Medio februari 2010 hebben betrokken partijen een convenant getekend.

› Andere voorbeelden van convenanten en samenwerkingsovereenkomsten zijn opgenomen in bijlage 6.1.

Door sterk te hechten aan het opbouwen en onderhouden van netwerken - met name ook op het niveau van academies en opleidingen - worden stakeholders niet alleen bij de beleidsontwikkeling betrokken, maar ook bij het kwaliteits- en toelatingsbeleid. Bij academies krijgt dit vooral gestalte in de vorm van Beroepenveldcommissies. Bij het ontwikkelen van nieuwe opleidingen is de inbreng van het relevante werkveld van groot belang. Dat was het geval bij de in 2009 gestarte bacheloropleiding Climate & Environment en bij de in ontwikkeling zijnde opleiding Mechatronica.

De hogeschool vindt maatschappelijke betrokkenheid van groot belang en participeert in diverse initiatieven die daar een bijdrage aan leveren. Als voorbeeld geldt het oprichten van een collectief van 14 maatschappelijke organisaties in Den Haag ('Forum') dat gevormd is met de intentie om de doelstellingen van het collegeprogramma van b&w te helpen realiseren.

Ook vanuit de lectoraten is zeer intensief samengewerkt met overheden, bedrijven en instellingen.

➤ RegioRegisseur

De RegioRegisseur werd in 2002 op initiatief van MKB Nederland opgericht met als doelstelling de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te verbeteren. De RegioRegisseur heeft in korte tijd een uitgebreid netwerk opgezet en zijn basis verbreed: naast De Haagse Hogeschool en MKB Nederland participeren ook ROC Mondriaan en de TU Delft. De RegioRegisseur heeft als missie om innovatie in de regio te stimuleren door het koppelen van grensverleggende kennis van de diverse instellingen aan het bedrijfsleven. Maar ook door de praktijkervaringen van het bedrijfsleven in te zetten in het onderwijs. De RegioRegisseur vormt een brug tussen het bedrijfsleven en het beroepsonderwijs in de regio Haaglanden. En het bedrijfsleven kan bij de RegioRegisseur terecht voor stages, afstudeeropdrachten en studentprojecten, en voor opdrachten op het gebied van projectontwikkeling en kennisadvies. De RegioRegisseur voert zelf ook projecten uit: om de relatie tussen het bedrijfsleven en het onderwijs én de relatie tussen de verschil-

¹¹ InnoSportNL is in 2006 door TNO en NOC*NSF opgericht, ondersteund door het ministerie van VWS, met het doel uit te groeien tot het nationale centrum voor innovatie binnen de top- en breedtesport.

lende onderwijsinstellingen onderling te verbeteren. Zo faciliteert hij de combinatie van leren en werken middels een servicepunt voor werkgevers, waar zij zich kunnen melden met hun vragen ten aanzien van EVC en duale trajecten. In 2009 heeft de RegioRegisseur 59 aanvragen voor ondersteuning ontvangen.

Multilevel, Multidisciplinair

Bijzondere aandacht verdient een aantal opdrachtgevers van multidisciplinaire en multilevel projecten. Het gaat hier om een samenwerking tussen mbo en hbo en het betreft meer complexe en langdurige opdrachten. Merendeels gaat het om techniekopdrachten waar andere disciplines een rol in spelen met als einddoel productrealisatie. In 2009 gaf Madurodam opdracht tot het vernieuwen van een aantal attracties, liet Rijkswaterstaat een museum aanpassen en gaf Vestia opdracht tot het optimaliseren van 60 woningen gedurende vijf jaar.

De RegioRegisseur en MKB Nederland

In dit project wordt met MKB Nederland en het lectoraat HRM van De Haagse Hogeschool een aantal complexe problemen opgepakt uit de clusters Water, Delta en Greenport. Onderzocht wordt of bedrijven in samenwerkingsconstructies vergrijzing- en scholingsvraagstukken kunnen aanpakken. In 2009 is hiervoor subsidie aangevraagd. In 2010 zal duidelijk worden of deze subsidie wordt toegekend.

Student en Zaak

In 2009 is met de Gemeente Den Haag en het ROC Mondriaan het initiatief ontwikkeld om in de Schilderswijk een dependance van de RegioRegisseur te openen. Een winkel voor ondernemers uit de Schilderswijk die daar met hun vragen ten aanzien van ondernemen terecht kunnen. De vragen kunnen worden beantwoord door studenten van het hbo en mbo onder begeleiding van docenten. De eerste resultaten worden in 2010 verwacht.

Innovatievouchers

De RegioRegisseur heeft in 2009 26 innovatievouchers in behandeling genomen. Het merendeel hiervan is inmiddels uitgevoerd met vele innovaties voor ondernemers en uitdagende projecten voor docenten van De Haagse Hogeschool tot gevolg.

› Een overzicht van de aangevraagde innovatievouchers is opgenomen in bijlage 6.2.

7. Onze organisatie

› Inrichting van de organisatie

Functiegebouw

Na afronding van de tweede fase van het project Functieordering is in 2009 gestart met activiteiten in het kader van het beheer van het functiegebouw van de hogeschool. De activiteiten bestonden onder meer uit:

- het toegankelijk maken van het functiegebouw voor alle medewerkers. In het verslagjaar zijn alle beschikbare functiebeschrijvingen tekstueel getoetst en waarnodig aangepast. Tevens zijn alle functies op de interne website van de hogeschool geplaatst.
- inrichting van de Beheercommissie Functiegebouw. De Beheercommissie Functiegebouw van De Haagse Hogeschool is in 2009 formeel van start gegaan. Het doel van de commissie is om de kwaliteit en de samenhang van het functiegebouw van de hogeschool te waarborgen. De commissie geeft advies aan het CvB ten aanzien van verzoeken tot wijziging van een bestaande functie of het toevoegen van een nieuwe functie aan het functiegebouw van de hogeschool. In het verslagjaar is de commissie, bestaande uit vier directeurs van de hogeschool en een secretaris, voorgelicht over het functiewaarderingssysteem (FUWASYS). De commissie is in het verslagjaar 2009 enkele keren bijeengekomen.
- procedure voor leidinggevenden: in 2009 is een procedure ontwikkeld voor leidinggevenden voor het wijzigen van een bestaande of het aanvragen van een nieuwe functie.

Besturingsfilosofie

In januari 2009 is de besluitvorming over de vernieuwde besturingsfilosofie afgerond. Uitgangspunt is dat de organisatie van de hogeschool wordt opgebouwd vanuit het primaire proces van het onderwijs. In 2009 is ingestemd met een beperkt aantal nieuwe functies, te weten docentteamleider in schaal 11, 12, en 13. De teamleiders hebben tevens onderwijsgevende taken. Bij negen academies is de benoeming van teamleiders definitief; de benoeming van teamleiders bij de overige academies zal plaatsvinden in 2010.

De benoemingen hebben plaatsgevonden conform de notitie 'Uitvoeringsregeling 2009 benoeming docent-teamleiders'.

In 2009 is een externe commissie ingericht die verzoeken voor benoemingen in schaal 13 (voor wat betreft de functies docentteamleider en hogeschoolhoofddocent) toetst. De directeur toetst het profiel van de kandidaat op relevante kenmerken en functie-eisen.

Herontwerp dienst O&SZ

De dienst O&SZ heeft in 2009 een nieuw formatieplan voorgelegd aan het CvB. Het herontwerp had geen personele gevolgen. Alle medewerkers van de dienst zijn in een functie geplaatst.

Reorganisatie Academie voor Engineering

In 2008 hebben de vakorganisaties in het Georganiseerd Overleg ingestemd met het Sociaal Plan met betrekking tot de Academie voor Engineering (voormalige TH Rijswijk). Op 25 juni 2009 is met de vakbonden in het Georganiseerd Overleg een akkoord bereikt over verlenging van de vrijwillige fase in de reorganisatie bij de academie.

Clustering techniekopleidingen

De techniekopleidingen van De Haagse Hogeschool zijn in 2009 geclusterd in twee academies:

- Technology, Innovation & Society Den Haag (voorheen de Academie voor Technology & Environment en de Academie Technology, Management & Design);
- Technology, Innovation & Society Delft (voorheen de Academie voor Engineering); in 2009 is deze academie verhuisd van Rijswijk naar Delft.

Project Vizier

Onder leiding van een externe projectleider is in 2009 het project Vizier gestart. Dit project omvat een onderzoek naar de verbetering van de ICT- en Informatiemanagement infrastructuur. De afronding van het project staat gepland voor 2011.

➤ **Rechtsbescherming**

Bezwarencommissie

De hogeschool kent voor haar medewerkers een bezwarencommissie. In 2009 zijn 20 bezwaarschriften behandeld door de bezwarencommissie. Alle bezwaarschriften zijn ontvankelijk verklaard. In de eerste helft van 2009 heeft de bezwarencommissie 13 bezwaren behandeld uit 2008 die betrekking hadden op plaatsingen in het kader van de tweede fase van het project Functieordening. Van de 13 bezwaren zijn negen bezwaren ongegrond verklaard en vier bezwaren gegrond. In 2009 zijn zeven nieuwe bezwaarschriften ontvangen en behandeld door de bezwarencommissie. Hiervan hadden vijf bezwaren eveneens betrekking op plaatsingen in het kader van de tweede fase van het project Functieordening; één bezwaar had betrekking op gegeven waarderingen en tekstuele toelichtingen in een beoordeling in het kader van de R&O-cyclus van de hogeschool en één bezwaar richtte zich tegen het besluit om te worden ontheven uit leidinggevende taken. Van de zeven ontvangen en behandelde bezwaren in 2009 zijn vijf ongegrond en twee gegrond verklaard.

Ombudsfunctionaris voor personeel

Sinds 2005 kunnen medewerkers van de hogeschool zich wenden tot de Ombudsfunctionaris met klachten/problemen over gedragingen van bestuursorganen of medewerkers van de hogeschool. In 2009 zijn 25 zaken in behandeling genomen. In 2008 bedroeg het aantal 30. Twee zaken lopen nog door in 2010. Een zaak uit 2008 is nog niet afgedaan. Als criterium voor 'een zaak' met een bijbehorend dossier is genomen: tenminste één persoonlijk gesprek van enige duur in de verslagperiode. Er zijn in 2009 twee formele klachten ingediend. Eén is door bemiddeling opgelost. In een andere zaak loopt een onderzoek door de

Ombudsman nog. Sinds de invoering van de integriteitcode in 2008 zijn er geen meldingen geweest van integriteitschendingen conform de code.

Klachtencommissie Ongewenst Gedrag

Sinds 2005 kent de hogeschool een 'Klachtencommissie Ongewenst Gedrag'. Medewerkers en studenten van de hogeschool die in het werk of in de studiesituatie ongewenst gedrag ondervinden, kunnen zich wenden tot de vertrouwenspersoon of een klacht indienen bij de klachtencommissie. In 2009 zijn vier zaken behandeld door de klachtencommissie. Eén zaak betrof nog een klacht uit 2008. Van de vier zaken is een zaak gegrond verklaard, één zaak ongegrond en twee zaken zijn niet-ontvankelijk verklaard.

Functionaris Gegevensbescherming

In het vrijstellingsbesluit gekoppeld aan de privacywet is opgenomen welke gegevens- (verwerkingen) een organisatie zondermeer mag hebben/uitvoeren: de 'vrijgestelde' gegevens. In 2009 heeft de functionaris Gegevensbescherming in dit kader een onderzoek uitgevoerd. Nagegaan is of er binnen de hogeschool andere dan alleen 'vrijgestelde' gegevens(verwerkingen) voorkomen. Het resultaat is dat er binnen de hogeschool geen andere dan de 'vrijgestelde' gegevensverwerkingen voorkomen met uitzondering van gearchiveerde gegevens. Op deze gegevens is onvoldoende beleid ontwikkeld en/of geïmplementeerd binnen de hogeschool. De uitkomsten van het onderzoek zal de functionaris Gegevensbescherming betrekken bij zijn advisering aan het CvB in 2010.

Beroepszaken College van Beroep voor de examens/ College van Beroep bijzonder onderwijs 2009

In totaal zijn in 2009 262 beroepschriften ontvangen, ruim 100 beroepschriften meer dan in 2008. De stijging kan gedeeltelijk worden verklaard door het in 2009 aangescherpte inschrijvingsregime. Studenten met een achterstand in de betaling van collegegeld konden zich in 2009 alleen nog inschrijven wanneer zij eerst hun volledige openstaande schuld aan de hogeschool hadden voldaan.

49 van de 262 beroepschriften leidden tot een zitting en een uitspraak van het College van Beroep. Voor de overige 213 beroepschriften gold dat er:

- 166 zijn geschikt, deels na bemiddeling door de Ombudsfunctionaris;
- 25 alsnog zijn ingetrokken (als reactie op het verweerschrift van de opleiding);
- 19 kennelijk niet ontvankelijk zijn verklaard (reden: te laat ingediend zonder verschoonbare reden);
- nog drie in behandeling zijn.

Tegen de volgend beslissingen werd beroep aangetekend:

- BSA: 170;
- inschrijving: 53;
- maatregel i.v.m. examenfraude: 5;
- beslissing over een beoordeling van een toets 14;
- stage/afstuderen: 7;
- overig: 13, waaronder 1 FOS.

Wat de uitkomst van de 53 behandelde zaken betreft:

- 39 beroepschriften werden ongegrond verklaard;
- 8 beroepschriften werden gegrond verklaard;
- 3 beroepschriften werden niet ontvankelijk verklaard;
- 3 beroepschriften zijn na de zitting alsnog geschikt zodat er geen uitspraak behoefde te worden gedaan.

Ten opzichte van het verslagjaar 2008 is het aantal behandelde zaken meer dan verdubbeld. Toen werden er 25 zaken behandeld (uitkomst: 19 ongegrond; 2 gegrond; 2 alsnog geschikt; 2 niet ontvankelijk).

› Medezeggenschap

Hogeschoolraad

2009 was een bewogen jaar voor de Hogeschoolraad (HR). Tal van belangrijke punten passeerden de revue naast de gebruikelijke onderwerpen als begroting en management-rapportages. Ook moesten er verkiezingen plaatsvinden voor de HR, de Academieraden en Dienstenraad. Het was het jaar waarin een wisseling van griffier plaatsvond.

Vier zaken voerden de boventoon in 2009: de lectoraten, het diversiteitbeleid, HOP 7 en de keuze van een nieuwe voorzitter voor het CvB. Begin 2009 presenteerde het CvB de 'Strategienotitie Onderzoek en Lectoraten: verbindingen versterken'. De HR stemde tot twee keer toe niet in met de notitie omdat hij van mening was dat het onderwijs de boventoon dient te voeren bij de lectoraten en niet het onderzoek. Daarmee kwam het tot een geschil tussen het CvB en de HR, die in december tot een zitting van de landelijke geschillencommissie leidde. De uitspraak in februari 2010 stelde de HR in het ongelijk maar riep het CvB wel op de HR te blijven betrekken bij de evaluatie en fasering van het beleid.

2009 was ook het jaar waarin HOP 7 ter instemming werd voorgelegd aan de HR. De HR kon zich vinden in de uitgezette strategische lijnen, die voortbouwen op HOP 6 en stemde in met het plan.

De HR is uitvoerig betrokken geweest bij de voordracht van de nieuwe voorzitter van het CvB. De raad heeft advies uitgebracht aan de RvT over de selectieprocedure en het profiel, twee leden van het dagelijks bestuur van de HR hebben deel uitgemaakt van de adviescommissie en de HR heeft een ad-hoc commissie ingesteld die advies uitbracht over de voorgedragen kandidaat.

Over het voorstel inzake uitbreiding van het experiment met een verhoogde BSA-norm van 50-studiepunten was de HR verdeeld. De HR stemde niet in met uitbreiding van het experiment, omdat het CvB niet voorafgaand aan het experiment een nulmeting wenste uit te voeren. Ook wilde het CvB geen criteria voor evaluatie vaststellen, noch vooraf een exitstrategie bepalen indien het experiment zou mislukken. De HR betreunde de ontstane situatie, maar stond positief tegenover de maatregelen die voor Technische Bedrijfskunde (TBK) werden voorgesteld en ondersteunde de invoering daarvan zonder de maatregel om de BSA-norm te verhogen. In zijn interne vergadering van 8 mei besprak de HR de uitbreiding van het experiment van een verhoogde BSA-norm met de opleidingen Voeding en Diëtetiek en TBK nogmaals. De HR zag verbetering in de kwalitatieve inbedding van de plannen in de opleidingen en honoreerde de kritiek van het CvB dat niet gaandeweg het overleg nieuwe voorwaarden gesteld konden worden, zodat alsnog ingestemd werd met het voorstel.

De HR sprak met het CvB over de uitvoeringsproblemen in het minorbeleid en het daarvoor opgestelde plan van aanpak: 'Naar een minor makeover'. Afgesproken werd om twee keer per jaar dit onderwerp te agenderen in de commissie Onderwijs & Studentzaken en eenmalig binnen een termijn van een jaar te evalueren.

Met betrekking tot personele zaken stemde de HR onder meer in met:

- het formatieplan Facilitair Bedrijf - deel 2 Functieordening fase 2;
- de Uitvoeringsprocedure herplaatsing, op voorwaarde dat een proefplaatsing wordt opgenomen in de procedure en de rol van de dienst HRM wordt verduidelijkt;
- een aanpassing op het Reglement Ombudsfunctionaris personeel en de daaraan aangepaste functiebeschrijving Ombudsfunctionaris personeel.

Wat betreft financiële zaken staan er elk jaar de gebruikelijke punten op de agenda: de begroting en de managementrapportages (maraps). Met de begroting 2009 werd in eerste instantie niet ingestemd vanwege het ontbreken van een aantal deelbegrotingen en het niet nakomen van toezeggingen gedaan

in de kaderbrief 2009. Pas bij de overlegvergadering in mei stemde de HR in. Na veel overleg en enkele toezeggingen van het CvB stemde de HR ook in met de kaderbrief voor 2010. Marap 1, 2 en 3 werden uitvoerig besproken, na voorbereiding in de commissie Financiën. Ook Marap 2008-4 en de jaarrekening waren onderwerp van bespreking. De HR was aangenaam verrast met het positieve resultaat in de Jaarrekening. De HR was echter minder te spreken over de grote verschillen tussen de begrotingen en de realisatie van verschillende academies, zowel de overschotten als de tekorten en wenste inzage in de bevindingen van de accountant. Het CvB nam dit in beraad.

Georganiseerd Overleg

In 2009 is binnen het Georganiseerd Overleg tussen CvB en vakorganisaties onder meer over de volgende onderwerpen gesproken:

- Actieplan Leerkracht;
- voortgang reorganisatie en tussenbalans Academie voor Engineering;
- herontwerp dienst O&SZ;
- project Vizier, dienst ICT;
- notitie Beheer Functiegebouw De Haagse Hogeschool;
- een opzet van de besteding van middelen voor Leeftijdsbewust-, Kwaliteit- en Doelgroepenbeleid (LKD) in 2010;
- Programma Diversiteit en Anti Discriminatie;
- professionele ruimte;
- Jaarverslag 2008.

Daarnaast is ingestemd met:

- inzet middelen Actieplan Leerkracht;
- verlenging Sociaal Plan Academie voor Engineering (TIS DELFT);
- inzet LKD-middelen 2010.

> Project VIP: het inschrijfproces succesvol verbeterd

Het inschrijfproces, in 2008 een groot probleem dat tot veel commotie leidde in de hogeschool, is in 2009 omgevormd tot een proces waarover men in de hogeschool nu positief oordeelt. Deze verbetering werd projectmatig aangepakt in het project Verbetering Inschrijf Proces (VIP). Centrale Studenten Inschrijving (CSI) kon de formulieren dagelijks verwerken, waardoor er geen vertragingen optraden. Deze snelle verwerking was te danken aan een betere kennis van Studielink (het systeem waarmee de student zich aanmeldt), meer deskundige medewerkers, aan een zorgvuldige beschrijving van alle centrale en decentrale inschrijfprocessen, aan een goede samenwerking tussen de vele partijen die betrokken zijn in de hogeschool en aan de verbetering van de communicatie met de nieuwe en huidige studenten. Op 1 oktober 2009 waren er 20.120 inschrijvingen succesvol verwerkt zonder aanmerkelijke wachtrijen of calamiteiten.

8. Onze financiën

Het jaar 2009 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van ruim € 0,3 mln. Een teruggaaf BTW over de jaren 2000-2007 van € 1,2 mln. en de verkoop van het pand en de grond van de TH Rijswijk (boekwinst ruim € 3,0 mln) hebben de grootste bijdrage geleverd aan dit resultaat. Voor 2009 was in de begroting een negatief resultaat voorzien van € 1,6 mln.

De liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit van de hogeschool zijn solide. Echter, om te kunnen blijven investeren in professionalisering van medewerkers, studiesucces en in een efficiënte en effectieve organisatie, moeten er gestreefd worden naar een gezonde verhouding tussen kosten en baten. Het gaat dan vooral om inspanningen op het terrein van beheer en bedrijfsvoering zodat exploitatietekorten worden opgelost, incidentele baten beter worden geraamd en ruimte gecreëerd wordt voor investeringen.

› Gang van zaken gedurende het verslagjaar

Ten opzichte van de begroting is € 3,0 mln. meer rijksbijdrage, € 2,2 mln. meer collegegelden en € 4,8 mln. meer overige baten (incl. overheidsbijdragen en –subsidies) ontvangen. Anderzijds waren er hogere lasten dan begroot. De personele lasten kwamen € 3,8 mln. hoger uit, de huisvestingslasten € 1,4 mln. en de overige lasten € 1,5 mln.

De stijging van de personele lasten is voornamelijk te wijten aan drie factoren: het feit dat door toenemende studentaantallen extra personeel is aangetrokken, de kosten van de invoering van de functiewaardering en een dotatie aan de voorziening sociaal beleid van € 1,1 mln. Dit in verband met de reorganisatie van de Academie voor Technology, Innovation and Society Delft.

De stijging van de huisvestingslasten werd veroorzaakt doordat in de begroting de kosten en opbrengsten van studentenkamers gesaldeerd zijn opgenomen. In de realisatie zijn deze echter gesplitst.

De kosten voor het project Vizier (ruim 0,7 mln) waren niet in de begroting 2009 opgenomen. Deze kosten zullen voor het grootste deel gedekt worden uit een daarvoor in 2008 gevormde bestemmingsreserve.

Vanuit de exploitatie mocht voor 2009 een bedrag van € 2,6 mln. aan kosten ten laste gebracht worden van de diverse bestemmingsreserves. Een totaalbedrag van € 56.045 kwam vrij uit de bestemmingsreserves als gevolg van onderbesteding op projecten. Het totaal te bestemmen resultaat voor 2009 kwam daarmee uit op ongeveer € 3,0 mln.

Het CvB heeft besloten om ruim € 3,9 mln. via de diverse bestemmingsreserves beschikbaar te stellen.

Het te bestemmen resultaat 2009 was niet voldoende om de toekenningen aan de bestemmingsreserves te dekken. De algemene reserve zal hiervoor worden gebruikt zoals geprognosticeerd in de begroting 2009.

Het positieve resultaat op huisvesting¹² is toegevoegd aan de reserve huisvesting.

De Academie voor Masters & Professional Courses had in 2009 te kampen met een tegenvallende omzet. De beoogde groei in studentaantallen bij vooral de Professional Courses is uitgebleven. Ook het gerealiseerde aantal maatwerktrajecten was minder dan begroot. Wel is fors geïnvesteerd in de groei van de academie waardoor het behaalde resultaat over het boekjaar op ongeveer 0,9 mln. negatief uitkwam. Dit resultaat werd gedekt uit de bestemmingsreserve 'contract'. Er is € 137.027 besteed aan het ontwikkelen van de masters Projectmanagement en HRD die in 2010 moeten starten. In 2008 heeft het ministerie van OCW middelen beschikbaar gesteld voor de 'tijdelijke stimulering/subsidiëring van nieuwe hbo masteropleidingen. Een bedrag van € 216.000 is destijds voor deze masters in een bestemmingsreserve opgenomen. Er zijn geen middelen uit de rijksbijdrage gebruikt voor private activiteiten.

› Vermogenspositie

Binnen het eigen vermogen fungeert de algemene reserve als buffer om onvoorziene kosten evenals noodzakelijk geachte sturingsmaatregelen gedurende een beperkte periode (1-3 jaar) te kunnen dekken. De doelstelling om de zogenoemde 'weerstandratio' van 20% te realiseren vormt een onderdeel van het financiële beleid van het CvB. De weerstandratio was eind 2009 vastgesteld op 25,9%. Het voldeed daarmee ruimschoots aan de gestelde norm.

› Liquide middelen

De liquide middelen zijn eind 2009 ten opzichte van de stand eind 2008 met € 6,1 mln. afgenomen. De mutatie in de liquide middelen werd mede beïnvloed door de investeringen in het nieuwbouwpand in Delft en de verkoop van het pand en de grond in Rijswijk.

› Treasury management

Het beleid rond het beheer van effecten en deposito's is via het treasury statuut geformaliseerd. Dit statuut vormt het formele kader waarbinnen onze financiering- en beleggingsactiviteiten plaats vinden. Het beleid rond het beheer van liquide middelen is erop gericht om het merendeel van de middelen te beleggen in deposito's (80%) en het restant te beleggen in risicomijdende effecten en obligaties (20%). Conform het statuut dienen de middelen te worden ondergebracht bij financiële instellingen die officieel onder toezicht van De Nederlandsche Bank of vergelijkbaar staan en voldoen aan de kredietwaardigheids dubbel A rating of hoger, afgegeven door een gerenommeerd ratingbureau. In 2009 hebben er geen belegging- en/of beleningsactiviteiten plaatsgevonden. De overtollige middelen zijn weggezet op korte termijn deposito's

¹² het verschil tussen ontvangen rijksbijdrage huisvesting en de huisvestingslasten

en/of spaarrekeningen. Gezien de meerjarenraming huisvesting en de daarbij behorende liquiditeitsbehoefte zal in 2010 dezelfde lijn worden gevolgd.

› Huisvesting

Sinds 1 januari 1994 zijn de hogescholen in het kader van de Omkering Kapitaal Financiering (OKF) eigenaar van de gebouwen en ontvangen zij de normatieve rijksbijdrage huisvesting. Daar waar in de Jaarrekening ongespecificeerd sprake is van 'rijksbijdrage', gaat het om het exploitatiedeel van de normatieve rijksbijdrage als bedoeld in het bekostigingsbesluit Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Vanaf 1 januari 1997 gebruikt De Haagse Hogeschool de rijksbijdrage huisvesting voor de lasten verbonden aan de gebouwen die hij in eigendom heeft, zoals rentelasten, afschrijvingslasten, OZB en instandhoudingskosten gebouwen evenals het gebruikersonderhoud van het gehuurde pand te Zoetermeer (conform het Meerjaren Onderhouds Plan). Vanaf 2006 komen de afschrijvingslasten van de aanpassingen aan de gebouwen en het jaarlijks terugkerend onderhoud ten laste van de exploitatie huisvesting. De Haagse Hogeschool besteedt geen middelen bedoeld voor het primaire onderwijsproces aan huisvesting of andersom. Op 10 juli 2009 is het nieuwbouwpand in Delft opgeleverd. Dit pand is op 1 september 2009 in gebruik genomen. Het pand in Rijswijk is in september 2009 overgedragen aan de gemeente Rijswijk. De hogeschool heeft in 2009 voor het gebouw in Delft de NET-Trofee gewonnen. Het geldbedrag (€ 25.000) wordt besteed aan onderwijsprojecten in Delft.

› Jaarrekening 2009

Nadere informatie over de financiële verantwoording over 2009 is opgenomen in de Jaarrekening 2009 van De Haagse Hogeschool die als onderdeel van de jaarverantwoording afzonderlijk is uitgebracht.

› Een overzicht van de financiën is opgenomen in bijlage 8.1.

› Risico

Er kunnen zich ontwikkelingen, mogelijke verplichtingen en gebeurtenissen voordoen die leiden tot onzekerheid of risico's. Het volgen van deze risico's vormt een belangrijk onderdeel van de managementrapportages. Onzekerheden doen zich voor waar het ramingen betreft. In de raming van de rijksbijdrage is uitgegaan van een loon- en prijscompensatie van 1,5 %; deze is echter nog niet toegekend. Voor oninbaarheid en restitutie van collegegelden worden schattingen gemaakt. Deze worden mede gebaseerd op ervaringen uit het verleden.

Risico's betreffen de collegegelden (raming stand per oktober 2010) en de geschatte percentages voor oninbare collegegelden (2%) en restituties (5%). Verder is er sprake van een teruglopende omzet bij de Academie voor Masters & Professional Courses. Mede door het huidige economische klimaat staan de omzetten van maatwerk onder druk.

Een aantal academies en diensten heeft een frictiebudget toegekend gekregen. De desbetreffende directeur heeft de opdracht ontvangen om op structurele wijze de tekorten terug te dringen. De uitkomsten van deze opdrachten kunnen effect hebben op de exploitatie mede als gevolg van te nemen voorzieningen Sociaal Beleid. De interne dienstverlening tussen academies en diensten vertoont een positief resultaat. Hetzelfde geldt voor de verrekening van minors. Dit oneigenlijke resultaat wordt als risico aangemerkt voor een totaal van circa € 325.000.

› Kernpunten begroting 2010

Het begrotingsjaar 2010 is het eerste volledige jaar van het HOP 7. Dit plan kenmerkt zich door continuïteit van beleid. De ontwikkeling naar een complete instelling voor hoger onderwijs, bachelor- en masteronder-

wijs én onderzoek, wordt voortgezet tegelijk met een versterking van het kwaliteitsniveau. Deze ontwikkeling vindt plaats binnen de financiële kaders van de hogeschool. De financiële ruimte wordt maximaal benut, maar de grenzen hiervan worden tegelijkertijd nadrukkelijk bewaakt. De doelstellingen uit HOP 7 kunnen uitsluitend gerealiseerd worden voor zover de hiervoor benodigde middelen ook beschikbaar zijn.

> Toekomst

De financiële situatie van De Haagse Hogeschool kenmerkt zich door groeiende inkomsten, mede door groeiende studentenaantallen, maar ook door een toenemende druk op de exploitatie. Vanaf 2011 wordt er door het ministerie van OCW een nieuw bekostigingsstelsel doorgevoerd. Het is nu nog onbekend wat het effect daarvan zal zijn. De structurele lasten zijn in balans gebracht met de structurele baten. Voor toekomstige verplichtingen en de verdere realisatie van plannen ter verbetering van de bedrijfsvoering zijn binnen de beschikbare baten middelen gereserveerd.

Niet altijd zijn middelen, die het ministerie van OCW toegewezen heeft, toereikend. Bewust beleid, prioritering en focus bij de inzet van middelen zijn daarom geboden. De significante stijging van zowel het aantal ingeschreven studenten als de nieuwe instroom versterkt deze noodzaak. De stijging ten opzichte van 2009 is respectievelijk 7 en 13% en vertaalt zich in een hogere opbrengst collegegelden.

De rijksbijdrage wordt vastgesteld op basis van de t-2 regel. De begroting 2010 laat een forse stijging van de rijksbijdrage zien. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een hogere onderwijsvraagfactor 2008 ten opzichte van 2007. Voor de jaren vanaf 2011 is De Haagse Hogeschool afhankelijk van de parameters uit de nieuwe bekostiging. Alle voorlopige berekeningen van de HBO-raad en het ministerie van OCW op basis van de nieuwe bekostiging laten een gunstige ontwikkeling voor De Haagse Hogeschool zien.

De structurele lasten zijn in balans gebracht met de structurele baten. Een aantal lang bestaande exploitatietekorten worden in 2010 verder teruggebracht en ook deze zijn opgevangen binnen de beschikbare middelen. Voor toekomstige verplichtingen en de verdere realisatie van plannen ter verbetering van de bedrijfsvoering zijn binnen de beschikbare baten middelen gereserveerd.

9. Onze voorzieningen

› Hogeschoolbibliotheek

In het medewerkerstevredenheidsonderzoek Het Kompas 2009 scoorde de bibliotheek een 7,8 en in het studenttevredenheidsonderzoek De Reflector 2009 een 7,5. Het klanttevredenheids-onderzoek dat door de bibliotheek iedere twee jaar wordt uitgevoerd in aanvulling op genoemde onderzoeken, leverde in 2009 een aantal aanknopingspunten op voor aanvulling en actualisering van de dienstverlening. Zo bleek dat 62% van de Nederlandstalige studenten de bibliotheek een paar keer per week bezocht. Bij de Engelstalige studenten was dat 84%. De meest frequente bibliotheekgebruikers waren studenten van de Academie voor Gezondheid (81% van de populatie). Gemiddeld was men zeer te spreken over de meest gangbare diensten, hoewel de Engelsprekende, buitenlandse studenten net iets kritischer bleken en medewerkers juist meer tevreden. Alle drie de bevroegde groepen hadden kritiek op het gebrek aan rustige studieplekken in de bibliotheek. Dit is de keerzijde van het intensieve gebruik. De bibliotheekdirectie bezint zich op maatregelen voor korte en lange termijn.

Van de Nederlandstalige studenten maakte 78% gebruik van de online databanken tegen 82% van de Engelstaligen. De meest populaire databank LexisNexis mocht zich in 2009 verheugen in bekendheid bij 76% van de studenten, een stijging van 12% ten opzichte van 2007. Voor de verbetering van de zogenaamde digitale bibliotheek liggen er volgens de gebruikers mogelijkheden bij inhoud van het aanbod en toegankelijkheid. Dit betekent dat er, naast de vraag om materiaal, behoefte bestaat aan herziening van de (bibliotheek)portals op intranet en de website van de hogeschool. De bibliotheek heeft daarom een werkgroep geformeerd om eisen op te stellen voor een actuele en vooral functionele toegang tot de digitale informatie. Uit jaarlijkse registraties van gebruik van digitale informatiebronnen is gebleken dat het gebruik van digitale informatie conform de verwachtingen sterk toeneemt. De uitleencijfers van boeken vertonen een licht dalende lijn.

➤ Hogeschoolsport

Ook in 2009 bood Bureau Hogeschoolsport een uitgebreid programma van sportieve activiteiten aan. Hiervoor is intensief gebruik gemaakt van de eigen sportaccommodatie in de hoofdvesting (de grote sporthal, de PABO-sportzaal, de fitnesszaal en het dans- en dramalokaal) maar ook konden weer veel sporten met aantrekkelijke kortingen bij externe sportaccommodaties in en om Den Haag worden beoefend.

Het sportaanbod bestond uit een structureel wekelijks programma met vaste activiteiten en tevens werden door diverse kennismakingcursussen, competities en evenementen aangeboden. De fitnesszaal was wekelijks 51 uren geopend, op jaarbasis waren dit 2040 uren. In de sporthal werden zo'n 900 uren aan lessen, trainingen en sportinstuiven aangeboden, te weten aerobics, badminton, basketbal, bodybalance, bodypump, futsal, spinning, tafeltennis, volleybal en zumba.

Het cursusaanbod omvatte in totaal 248 uren en het gehele jaar door zijn diverse sportieve evenementen georganiseerd. De traditionele wintersportreis in januari naar het Franse Risoul telde 64 deelnemers. In maart werd met vier bussteams deelgenomen aan de CPC-Loop, waarbij zowel de deelnemers als relaties ontvangen werden in de businessunit van De Haagse Hogeschool. Ook bij de jaarlijkse Batavierenrace in april was De Haagse Hogeschool vertegenwoordigd met het hogeschoolbreed vertegenwoordigende team 'Haagse Bluf'.

Het aantal verkochte sport-, fitness – en spinningpassen was nagenoeg gelijk aan dat van 2008. 53% van de sportpassen is verkocht aan internationale studenten versus 47% aan Nederlandstalige studenten. Bij de fitnesspas ligt dit percentage op 39% versus 61%.

Van de totale begroting voor Hogeschoolsport in 2009 maakten deelnemersbijdragen ongeveer 40% uit. De tarieven van de fitnesspas, sportpas en de cursussen zijn vanaf september met ongeveer 10 % gestegen. De gebruikers van de faciliteiten van Bureau Hogeschoolsport zijn vooral voltijdstudenten, waaronder veel internationale studenten. Voor deze exchange students is sport meer dan sport alleen, het biedt ook een sociaal vangnet en belangrijke ontmoetingsplaats in de nieuwe studiestad. Uit het studenttevredenheidsonderzoek De Reflector 2009 blijkt dat de kwaliteit van de activiteiten van Bureau Hogeschoolsport ook dit jaar weer ruim voldoende (7,6) werd gewaardeerd. Het betreft hier zowel het aanbod en de inhoud van de aangeboden activiteiten als de serviceverlening binnen het sportbureau.

➤ ACKU

ACKU is een servicebureau op het gebied van cultuur, kunst en uitgaan in Den Haag voor alle studenten. Het servicebureau stimuleert de wisselwerking tussen de culturele instellingen en de hogescholen en de hogescholen onderling. ACKU ondersteunt studenteninitiatieven en talentontwikkeling en richt zich in toenemende mate ook op internationale studenten.

ACKU bood in 2009: cursussen, studentenhap + theater in groepsverband, wekelijkse 'student night' en concerten in het Paard, The Hague MOODBOOK: studentengids voor Den Haag, HOT festival, CONNECTED en diverse activiteiten zoals optredens en tentoonstellingen. Verder hebben diverse culturele instellingen in 2009 in de hogeschool laten zien wat ze studenten te bieden hebben, zoals: Holland Dance Festival, Crosstown, Let's make love – toneelvoorstelling op De Haagse Hogeschool, Fotoexpositie 'Wondering'. ACKU ondersteunde studenteninitiatieven zoals de oprichting van NAFASI, een goede doelen stichting voor projecten in Kameroen en de organisatie van een 1001 nachtfeest door het bestuur van studentenvereniging Dynamica.

➤ Bureau Studentenzaken

Bureau Studentenzaken onderhoudt, ontwikkelt en ondersteunt een veelvormig studentenleven en een breed aanbod van studentenvoorzieningen zowel binnen de hogeschool als in 'Den Haag studentenstad'.

Activiteiten 2009

Op het gebied van studentenorganisaties en studenteninitiatieven is in 2009 een groot aantal activiteiten ontplooid:

- In januari werd door studenten HBO-Rechten een debat georganiseerd met als titel 'Terug naar de realiteit'. Onderwerp van het debat was het toen zeer actuele conflict in het Midden-Oosten.
- Op studenteninitiatief is CIDO ontstaan, een organisatie in oprichting voor en door Chinese studenten. In 2009 organiseerden zij een fototentoonstelling in het Atrium van de hogeschool. Voor 2010 staat een aantal evenementen op stapel, o.a. Chinees Nieuwjaar.
- Interaccess, een door Bureau Studentenzaken i.s.m. het International Office opgerichte studentenvereniging voor en door internationale studenten, ging zijn derde bestuursjaar in en organiseerde veel activiteiten in en buiten de hogeschool.
- Vanuit de studentenorganisaties werden er debatten en bijeenkomsten georganiseerd over verschillende thema's als medezeggenschap, media, liefde en relaties, internationalisering en internationale studenten, een speeddatesessie met werkgevers, een geweldig CV.
- Er waren gezelligheidsactiviteiten in de vorm van voetbaltoernooien, diverse feesten, borrels en excursies voor internationale studenten, bestuurswissels, een dominotoernooi, een gala, studiereizen, een spelavond en viering van het Suikerfeest.
- De studentenorganisaties boden ook dit jaar weer cursussen aan op de hogeschool voor leden en niet-leden: dansles, Arabisch voor beginners en voor gevorderden en een gitaarcursus.
- De studentenorganisaties van de hogeschool waren ook dit jaar weer actief betrokken bij de hogeschoolintroductie in de eerste week van september.

Op 17 december werd de vijfde XXL-MAS Party georganiseerd in samenwerking met ACKU op verschillende locaties in Den Haag. Het Paard van Troje, Club Seven, Boterwaag, Paard Café en de Supermarkt, openden hun deuren voor alle studenten. Dit jaar was er voor het eerst een kerstmarkt op de Grote Markt.

De stichting B-Cycle-It is opgericht door een student van de hogeschool met subsidie van de Gemeente Den Haag om het voor internationale (exchange) studenten mogelijk te maken tegen een laag tarief fietsen te huren voor de periode van hun verblijf aan de hogeschool. B-Cycle-it gaat bovendien fietsles geven en buitenlandse studenten wegwijs maken in Den Haag. B-Cycle-it won De Laan Prijs. Deze prijs wordt jaarlijks door de Stichting Laan van Meerdervoort uitgelooft aan studenten van De Haagse Hogeschool die naast hun studie iets bijzonders gepresteerd hebben.

Stedelijk lag de aandacht dit jaar vooral bij studentenhuisvesting. Vanuit de hogeschool was veel overtuigingskracht nodig om aan de gemeente duidelijk te maken dat er, vooral voor internationale studenten, een groot gebrek is aan kwalitatieve huisvesting. Verder was de gemeente Den Haag in 2009 een vriendelijke financier van studenteninitiatieven. B-Cycle-it en CIDO kregen een startsubsidie maar ook veel van de hiervoor genoemde verenigingsactiviteiten werden gesubsidieerd. Dat gold ook voor initiatieven van individuele studenten.

In vervolg op de voornemens in 2008 is veel aandacht besteed aan het onderhouden en stimuleren van studieverenigingen in De Haagse Hogeschool. Een uitvoeringsregeling voor de stimulering van bestaande studieverenigingen en nieuw op te richten verenigingen is in beheer van het bureau. Het budget, vrijgemaakt uit het overschot 2006 door de HR en het CvB, komt geheel ten goede aan het ontwikkelen van binding van studenten aan opleidingen/academies. De uitvoeringsregeling werd eind 2009 beëindigd. Bureau Studentenzaken heeft een handleiding geschreven voor studenten die een studievereniging zouden willen opzetten. Dit traject krijgt ook in 2010 een vervolg.

Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (FOS)

Bureau Studentenzaken beheert en initieert een aantal studentenvoorzieningen in de hogeschool waaronder het reglement Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (FOS) en het 'Reglement Bestuursbeurzen studentenorganisaties en medezeggenschapsorganen'. De Haagse Hogeschool heeft geen financiële vergoeding gekregen van de medezeggenschapsorganen. Het gaat hier om de vergoedingen aan studenten die tijd besteden aan deelname in hogeschool- en academieraden.

De uitvoering van het reglement FOS en het reglement Bestuurdersbeurzen Studentenorganisaties & Medezeggenschapsorganen is ondergebracht bij de FOS commissie.

In deze regeling zijn alle bepalingen rondom financiële ondersteuning van studenten opgenomen:

- afstudeersteun (financiële ondersteuning voor studievertraging op grond van bijzondere omstandigheden);
- bestuursbeurs en vacatiegeld voor bestuurlijk actieve studenten.

Via de decanen zijn er in 2009 156 aanvragen bij de commissie binnengekomen en behandeld. Het totale aantal aanvragen in 2009 (156) lag hoger dan in 2008 (129). Het gemiddelde aantal toegekende maanden was lager: 5,8 maanden in 2009 vs 6,1 maanden in 2008 aan aangevraagde bestuursgerelateerde en niet bestuursgerelateerde afstudeersteun. In totaal is er in 2009 een bedrag van € 231.014,16 uitgekeerd aan studenten die afstudeersteun toegekend hebben gekregen. Dat is € 11.172,84 minder dan in 2008.

> Een overzicht van de FOS per academie in 2009 is opgenomen in bijlage 9.1.

> Een overzicht van de ontwikkeling van FOS tussen 2006 en 2009 is opgenomen in bijlage 9.2.

De Haagse Kans, Fonds voor studenteninitiatieven van De Haagse Hogeschool

Op verzoek van student-leden in de Hogeschoolraad reserveerde het CvB uit het overschot van 2005 een bedrag van € 150.000 voor studentenactiviteiten op cultureel, sportief en educatief gebied. Een werkgroep van studenten en medewerkers stelde voor dit bedrag niet toe te wijzen aan bestaande activiteiten maar in te zetten om initiatieven van en voor studenten financieel te ondersteunen, te stimuleren en de uitvoering te begeleiden.

Activiteiten 2009

In 2009 zijn verschillende activiteiten door de Haagse Kans mogelijk gemaakt:

- In juni 2008 heeft de Haagse Kans ingestemd om het feest Connected te subsidiëren. Het CvB stemde hiermee in. De feitelijke kosten zijn opgenomen in het financiële overzicht van de Haagse Kans over 2008. Dit grootse feest vond plaats op 20 februari 2009 binnen de muren van De Haagse Hogeschool.
- Op 26 maart 2009 opende de nieuwe botenloods achter De Haagse Hogeschool van studentenroeivereniging H.S.R.V. Pelargos zijn deuren. De loods is mede mogelijk gemaakt door subsidie van de Europese Unie en de Gemeente Den Haag. De Haagse Kans financierde samen met de gemeente de openingsreceptie en de promotie voor dit evenement.
- In september 2009 betrok de Academie voor Technology, Innovation & Society Delft het nieuwe gebouw. Om gepast afscheid te nemen van de locatie in Rijswijk werd door studenten van de academie op 29 mei 2009 een groots eindfeest georganiseerd waarvoor alle studenten en medewerkers waren uitgenodigd.
- Honderd portretten van honderdjarigen. Daaruit bestond de expositie '100 x 100'. De fototentoonstelling was samengesteld door een aantal HBO-V studenten in samenwerking met de Haagse beeldend kunstenaar Truus Groen. De expositie was te zien in oktober 2009 in de verbindingsgang tussen het Ovaal en de Slinger op de eerste etage van het hoofdgebouw. 100 x 100 werd mogelijk gemaakt door De Haagse Kans in samenwerking met Bureau Studentenzaken en de Gemeente Den Haag.
- De Chinese studentenorganisatie CIDO organiseerde op 28 oktober 2009 in het Atrium van de hogeschool een fototentoonstelling over het verleden, heden en de toekomst van China: 'Transition of China; through my own eyes'. Voor dit evenement subsidieerde de Haagse Kans de promotie en cateringkosten.

creatie

CULTURE

2

3

4

shop

Colofon

Jaarverslag 2009 is een uitgave van De Haagse Hogeschool

Coördinatie & Redactie

Communicatie & Marketing
De Haagse Hogeschool

Gespreksleiding en tekst

'In gesprek met het College van Bestuur'

Marina van den Berg, Vertigo bv, Leiden

Grafisch Ontwerp & Fotografie

Communicatie & Marketing
De Haagse Hogeschool

Drukwerk

Koninklijke De Swart, Den Haag
Oplage 100

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
Postbus 13336
2501 EH Den Haag

www.dehaagsehogeschool.nl
www.dehaagsehogeschool.nl/jaarverslag2009

Bijlagen

Bijlage 1. Onze hogeschool

1.1 Portefeuilleverdeling College van Bestuur

Bijlage 2. Ons onderwijs

2.1 Overzicht van alle bacheloropleidingen

2.2 Overzicht masteropleidingen en professional courses

2.3 Mobiliteit studenten

- 2.3.1 Overzicht van de mobiliteit van studenten (studie en stage, vertrek 2009)
- 2.3.2 Studentenmobiliteit (studie) per land (aantal studenten per land, per semester)
- 2.3.3 Stafmobiliteit
- 2.3.4 Contacten buitenlandse hogescholen en universiteiten

Bijlage 3. Onze studenten

3.1 Instroomgegevens

- 3.1.1 Instroom bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.1.2 Instroom bij voltijddopleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.1.3 Instroom bij deeltijd opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.1.4 Instroom bij duale opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.1.5 Instroom naar geslacht per opleiding 2005/2006 t/m 2009/2010 in procenten
- 3.1.6 Bindend studieadvies van instroom 2008, na 1 jaar (vt+dt+du)
- 3.1.7 Verhouding niet-westers allochtoon/westers allochtoon/autochtoon 2005/2006 t/m 2009/2010 in procenten

3.2 Studentenpopulatie

- 3.2.1 Studenten ingeschreven bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.2 Studenten ingeschreven bij voltijddopleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.3 Studenten ingeschreven bij deeltijd opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.4 Studenten ingeschreven bij duale opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.5 Vooropleiding van ingeschreven studenten alle opleidingen in procenten 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.6 Verhouding mannen en vrouwen op ingeschreven studenten in procenten 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.7 Verhouding niet-westers allochtoon/westers allochtoon/autochtoon op ingeschreven studenten in procenten 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.2.8 Marktaandeel inschrijvingen/instroom 2009/2010

3.3 Afgestudeerden

- 3.3.1 Aantal afgestudeerden 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.3.2 Inschrijvingsduur afgestudeerden voltijddopleidingen in aantal jaren 2004/2005 t/m 2008/2009
- 3.3.3 Marktaandeel afgestudeerden 2008 t/m 2009

3.4 Aantal studiestakers 2004/2005 t/m 2008/2009

3.5 Propedeuserendement voltijddopleidingen 2004/2005 t/m 2008/2009

3.6 Bachelor op maat – studeren met een functiebeperking

- 3.6.1 Intakegesprekken studenten met een handicap of chronische ziekte 2005/2006 t/m 2009/2010
- 3.6.2 Rapportcijfers tevredenheid studenten met functiebeperking

3.7 Instroombegeleiding Bijzondere Toelating

- 3.7.1 Aantal deelnemers en instromers aan het voortraject/schakeljaar
- 3.7.2 Deelnemers aan toelatingsonderzoek 21+, Hogeschool-examen Nederlands en deficiëntievakken

3.8 Bezoekersaantallen Open Dagen 2006 t/m 2009

3.9 Aantal studenten dat het Loopbaancentrum heeft geraadpleegd per interventie van 2005 t/m 2009

3.10 Onderwerpen/categorieën waarvoor studenten tussen 2005 en 2009 bij de decaan aanklopten in procenten

Bijlage 4. Onze medewerkers

4.1 Personeel – fte's en aantallen medewerkers

- 4.1.1 Totaal aantal fte's per categorie van 2005 t/m 2009
- 4.1.2 Totaal aantal medewerkers per categorie van 2005 t/m 2009
- 4.1.3 Medewerkers in fte's werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2009 per organisatie-eenheid en totaal, verhouding m/v en OP/OBP per organisatie-eenheid en totaal in procenten
- 4.1.4 Medewerkers in aantallen werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2009 per organisatie-eenheid en totaal verhouding m/v en OP/OBP per organisatie-eenheid en totaal in procenten

4.2 Ziekteverzuim

- 4.2.1 Gemiddeld percentage ziekteverzuim en gemiddelde ziekte duur 2005 t/m 2009
- 4.2.2 Gemiddeld percentage ziekteverzuim in 2009 per organisatie-eenheid

4.3 Gewenste functiemix van de hogeschool per 2012 en de stand per 31-12-2009

4.4 Inschrijvingen eigen personeel initiële opleiding

4.5 Masters en promovendi docenten in 2009

4.6 Verhouding tussen vast en flexibel personeel

4.6.1 Percentage van het totaal aantal medewerkers per soort dienstverband en per categorie (OP/OBP)

4.6.2 Percentage van het totaal aantal fte's per soort dienstverband en per categorie (OP/OBP)

4.7 Leeftijdsopbouw per categorie van 10 jaren in 2009

4.8 Verdeling naar schaalniveau

Bijlage 5. Ons onderzoek

5.1 Lectoraten 2009

5.2 Promovendi bij lectoraten

Bijlage 6. Onze hogeschool in de samenleving

6.1 Aantal voorbeelden van convenanten en samenwerkingsovereenkomsten

Overzicht praktijkopdrachten en vragen werkveld (via RegioRegisseur)

6.2 Innovatievouchers 2009: aantal bedrijven, aantal kleine vouchers, aantal grote vouchers, gestapelde vouchers en totale subsidie

Bijlage 8. Onze Financiën

8.1 Financiën

8.1.1 Vaste activa en vlottende activa per 31-12-2008 en 31-12-2009

8.1.2 Passiva per 31-12-2008 en 31-12-2009

8.1.3 Staat van Baten en Lasten 2009

Bijlage 9. Onze voorzieningen

9.1 Financiële Ondersteuning bij Studievertraging (FOS) per academie in 2009

9.2 Overzicht van de ontwikkeling van de FOS in de afgelopen vier jaren (2006 t/m 2009)

Bijlage 10. Lijst met afkortingen

1 Onze hogeschool

1.1 Portefeuilleverdeling College van Bestuur

Omschrijving
Peildatum
Bron intern, organisatieonderdeel of extern

Portefeuilleverdeling van het College van Bestuur van De Haagse Hogeschool
31 december 2009
Bestuursbureau

College van Bestuur

<p>Voorzitter CvB drs. W.J. Breebaart strategieontwikkeling assortimentsbeleid HRM-beleid studentzaken pr/marketing en externe communicatie lectoraten en onderzoek</p>	<p>Lid CvB mw. E.R.M. Verhoef MCM onderwijsbeleid, bachelor- en masterbeleid accreditatie en kwaliteitszorg instroommanagement en studiesucces diversiteitbeleid en onderwijs internationalisering ICT en onderwijs alumni-beleid</p>	<p>Lid CvB mw. dr. M.S. Menéndez planning & control financieel beleid facilitaire zaken en huisvesting bouwzaken diversiteitbeleid en HRM ICT en informatiebeleid commerciële activiteiten</p>
<p>Academie voor Gezondheid directeur: mw. drs. M.L. van de Werke</p> <p>Pedagogische Academie voor Basisonderwijs directeur: drs. F.G.F.M. Bolsius</p> <p>Academie voor Sociale Professions directeur: J. Verschoor MCM (interim)</p> <p>Academie voor Sportstudies directeur: J.A. van den Berg</p> <p>Lectoraten & Onderzoek algemeen directeur: mw. mr. drs. C.M.A. van der Meule</p> <p>Bestuursbureau secretaris CvB: drs. R.A. Keizer</p> <p>Communicatie & Marketing directeur: mw. drs. J.E.C. van Rosmalen</p> <p>Hogeschoolbibliotheek Hogeschoolbibliothecaris: drs. J. Companjen</p> <p>Human Resources Management directeur: drs. F.M.X. Elshof</p>	<p>Academie voor Facility Management directeur: A.J.M. Otto</p> <p>Academie voor European Studies & Communication Management directeur: A. Minkman</p> <p>Academie voor ICT & Media Den Haag, Delft, Zoetermeer directeur: G. de Ruiter</p> <p>Academie voor Technology, Innovation & Society – Den Haag directeur: ing. A. de Jager</p> <p>Academie voor Technology, Innovation & Society – Delft directeur: mw. drs. M.E.M. van Noord</p> <p>Onderwijs- & Studentenzaken directeur: mw. drs. C.M. Snelders</p>	<p>Academie voor Accounting & Financial Management directeur: mw. mag. U.M. Daurer</p> <p>Academie voor Bestuur, Recht & Veiligheid directeur: drs. T.I.M. van Tongeren</p> <p>Academie voor Management & Human Resources directeur: W.N. Looije MBA</p> <p>Academie voor Marketing & Commerce directeur: mr. B.M. Schumacher</p> <p>Academie voor Masters & Professional Courses directeur: M.P. Wiersma</p> <p>Facilitair Bedrijf directeur: H. van de Brug</p> <p>Financieel Economische Zaken directeur: drs. K.A. Visser MBA (interim)</p> <p>Informatie- & Communicatietechnologie directeur: ir. C.A. van Loon</p>

2 Ons onderwijs

2.1 Overzicht van alle bacheloropleidingen

Omschrijving	Overzicht bacheloropleidingen				
Peildatum	31 december 2009				
Bron (systeem)	CROHO				
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst O&SZ				
Bacheloropleidingen op interessegebied		Voltijd	Deeltijd	Duaal	Variant
Economie en Markt	Accountancy	x	x		
	Bedrijfseconomie	x	x		
	Commerciële Economie	x	x		
	International Business and Management Studies (Engelstalig)	x			
	Small Business & Retail Management	x			
Gezondheid en Sport	HALO (Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding) (Laan van Poot)	x			
	HBO-V (Opleiding tot Verpleegkundige)	x	x	x	
	Huidtherapie	x			
	Management in de Zorg	x	x	x	
	Sportmanagement (Sport en Bewegen) (Laan van Poot)	x			
	Voeding en Diëtetiek	x			
ICT en Media	Bedrijfskundige Informatica	x	x		
	Bedrijfskundige Informatica (Zoetermeer)	x			
	Communication & Multimedia Design	x	x		
	Informatica	x	x		
	Informatica (Zoetermeer)	x			
	Informatiedienstverlening en -management	x	x		
	Information Security Management (Zoetermeer)	x			
	Technische Informatica	x	x		
	Technische Informatica (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)	x			
Management en Organisatie	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	x	x	x	
	Communicatie	x	x		
	European Studies (3-jarige, Engelstalige variant van Hogere Europese Beroepen Opleiding)				x
	Facility Management	x	x		
	Facility Management associate degree		x		
	Hogere Europese Beroepen Opleiding (nieuwe naam per september 2009 European Studies)	x			
	International Communication Management (Engelstalige variant van Communicatie)				x
	MER (Opleiding voor Management, Economie en Recht)	x	x		
	Public Management (Engelstalige variant van Bestuurskunde/Overheidsmanagement)				x
Recht, Veiligheid en Maatschappij	HBO-Rechten	x	x	x	
	Integrale Veiligheidskunde	x	x	x	
	Law (Engelstalige variant van HBO-Rechten)				x
	Safety & Security Management Studies (Engelstalige variant van Integrale Veiligheidskunde; nieuw per 1 september 2009)				x
Techniek en Design	Bedrijfskunde (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)	x			
	Bewegingstechnologie	x			
	Bouwkunde	x			
	Civiele Techniek	x			
	Climate and Environment (nieuw per 1 september 2009)	x			
	Commercieel Ingenieur	x			
	Elektrotechniek (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)	x			
	Human Technology	x			
	Industrieel Product Ontwerpen	x			
	Installatietechniek associate degree (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)			x	
	Process & Food Technology (Chemische Technologie; Engelstalig)	x			
	Technische Bedrijfskunde	x			
	Technische Bedrijfskunde (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)	x			
Technische Natuurkunde (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)	x				
Werktuigbouwkunde (Rijswijk; per 1 september 2009 in Delft)	x		x		
Werk, Welzijn en Onderwijs	Culturele en Maatschappelijke Vorming	x			
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	x	x		
	PABO (Opleiding tot Leraar Basisonderwijs)	x	x		
	Personeel en Arbeid	x	x		
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	x	x	x	
Totaal aantal opleidingen		46	21	8	5

2.2 Overzicht masteropleidingen en Professional Courses

Omschrijving	Overzicht masteropleidingen en Professional Courses
Peildatum	31 december 2009
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Academie voor Masters & Professional Courses
MASTEROPLEIDINGEN	
Nederlands	Master in Organisatiecoaching Master in Risicomanagement Master in Sociale Architectuur Master in Facility Management Master of Science in Business Processes and ICT Master of Science in Management Master in Arbeids- en Organiseatiekunde (wordt na 2009 niet voortgezet)
Internationaal (Engelstalig)	Master of Business Administration (MBA) Master in Accounting and Control Master in European Law & Policy Master in International Communication Management Master in Communication and PR
PROFESSIONAL COURSES	
Finance, Auditing & Commerce	Accountant - Administratieconsulent Controller Financial Auditing Fiscaal Adviseur IT Auditing Integriteitsmanagement Operational Auditing Payroll Adviseur
Gezondheid & Welzijn	De ondernemende diëtist Jeugdgezondheidszorg Jeugdigen & psychiatrische kwetsbaarheid
ICT & Media	Business Software Consultancy Internet Security New Generation Telecommunication I New Generation Telecommunication II Next Generation Networks
Management, Bestuur & Bedrijfskunde	Basisopleiding Risicomanagement (BRM) Bedrijfskunde 1 Bedrijfskunde 2 Effectief schrijven Leiderschap in balans Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Middle Management POP - Persoonlijke effectiviteit POP - Persoonlijke vaardigheden POP - Professionele vaardigheden People Management (persoonlijk en professioneel leiderschap) Praktisch Projectmanagement Projectmatig werken Register Risicomanagement (RRM) Time Management Top course Programma- en Projectmanagement Topjaar Management
Mens en Werk	Coaching & Consultancy Competentiegericht coachen Integraal Arbomanagement Masterclass Individuele coaching voor supervisors Masterclass Teamcoaching voor supervisors en belangstellenden POP - Persoonlijke effectiviteit POP - Persoonlijke vaardigheden POP - Professionele vaardigheden Post Hoger Onderwijs Veiligheidskunde Re-integratiemanagement Supervisie en Professionele Begeleiding Trainer en Teamcoach
Onderwijs en Sport	Basiscursus voor studieloopbaanbegeleiders Pedagogisch Didactische Vorming Professionaliseringsaanbod PABO
Techniek	Vastgoedinspecteur, -adviseur Bouwcontractadviseur Kostenadviseur Bouw Kostendeskundige Bouw Meet- en Regeltechniek Vastgoedmanagement
Veiligheid	Bedrijfshulpverlening Management Criminologie DHM Security Management Masterclass Crisismanagement Security & Recht Security & Techniek

2.3 Mobiliteit studenten

Omschrijving	Studentmobiliteit stage/afstuderen, vertrek 2009
Peildatum	31 december 2009
Definities	<p>Leven Lang Leren Programma (LLL) Dit is een Europees subsidieprogramma dat onderwijs ondersteunt in Europa. Alle studenten met een EU nationaliteit die binnen de Europese unie op uitwisseling gaan of stage lopen, kunnen in aanmerking komen voor een beurs. De laatste jaren laten een bescheiden groei zien.</p> <p>Hogeschoolfonds Het hogeschoolfonds is opgericht door de hogeschool en betaalt studenten een bedrag uit als zij buiten Europa op studie of op stage gaan en niet in aanmerking komen voor het Leven Lang Leren Programma.</p> <p>VSB-fonds Het VSB-fonds stelt elk jaar een aantal beurzen per onderwijsinstelling beschikbaar voor bevolgen en gemotiveerde studenten, die zich graag verder willen ontwikkelen. Met een beurs van het VSB-fonds kunnen studenten na afronding van hun opleiding aan een Nederlandse hogeschool of universiteit in het buitenland verder studeren of onderzoek doen.</p> <p>Hopjesfonds Studenten kunnen bij dit fonds aanvragen indienen voor projecten in ontwikkelingslanden waarbij zij als student van De Haagse Hogeschool direct betrokken zijn. Zij dienen ook studiepunten te verdienen. Het fonds heeft als doel meerdere kleine projecten te ondersteunen in plaats van enkele grote.</p> <p>Netherlands Fellowship Programmes (NFP) De Netherlands Fellowship Programmes zijn beurzenprogramma's bedoeld voor capaciteitsopbouw in een aantal ontwikkelingslanden. NFP biedt financiële ondersteuning aan bursalen die een opleiding of training volgen, gericht op de institutionele ontwikkeling van de organisaties waarbij zij werken. NFP is bedoeld voor Master studenten.</p> <p>Huygens Scholarship Programme (HSP) Het Huygens Scholarship Programme richt zich op het binnenhalen, behouden, uitzenden en ontwikkelen van topstudenten.</p>
Bron (systeem)	Operationeel systeem International Office
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	International Office, dienst O&SZ

2.3.1 Overzicht van de mobiliteit van studenten (studie en stage) vertrek 2009

Studenten bachelor naar buitenland	Erasmus Studie: 203 Stage: 22
	Hogeschoolfonds Studie: 118 Stage: 70 Groepsreizen: 395
	Hopjesfonds Studie: 10 Stage: (European Studies heeft geen onderscheid in beursprogramma's voor stage, dus zijn in deze aantallen niet meegenomen) 97
Studenten bachelor van buitenland naar De Haagse Hogeschool	198+72=270 HEBO 17+16=33 IBMS 5+1=6 Marketing/CE 4 IPO 15 PABO 5+3=8 ELEKTROTECHNIEK 1 PM 5 CMD 2 HBO-V

2.3.2 Studentenmobiliteit (studie) per land (aantal studenten per land per semester)

Hogeschoolfonds

Semester 1	Semester 2
Argentinië (1)	Argentinië (3)
Australië (3)	Australië (14)
Bangladesh (1)	België (5)
Bulgarije (3)	Canada (12)
Canada (1)	Cambodja (2)
China (1)	Chili (2)
Curaçao (1)	Denemarken (1)
Filippijnen (3)	Duitsland (1)
Duitsland (1)	Egypte (2)
Ghana (5)	UK (5)
India (1)	Finland (1)
Iran (2)	Frankrijk (1)
Israël (1)	Ghana (1)
Kenia (5)	Hong Kong (3)
Korea (2)	Indonesië (9)
Mauritius (1)	Italië (1)
Mexico (1)	Japan (2)
Nicaragua (1)	Korea (2)
Nieuw-Zeeland (2)	Mexico (12)
Rusland (2)	Nederlandse Antillen (3)
St. Maarten (3)	Nicaragua (1)
Suriname (6)	Oostenrijk (2)
Zwitserland (1)	Rusland (1)
Taiwan (1)	Zuid-Afrika (12)
Tanzania (4)	Suriname (6)
UK (1)	Taiwan (1)
USA (9)	Thailand (5)
	USA (23)

LLL

Semester 1	Semester 2
Zweden (5)	Oostenrijk (7)
Denemarken (4)	België (9)
Bulgarije (2)	Duitsland (8)
Spanje (21)	Spanje (26)
UK (10)	Finland (4)
België (10)	Frankrijk (10)
Finland (6)	Zweden (6)
Turkije (6)	Tsjechië (2)
Noorwegen (2)	Denemarken (3)
Oostenrijk (2)	Estland (1)
Duitsland (5)	Griekenland (3)
Griekenland (2)	Hongarije (2)
Ierland (1)	Italië (7)
Frankrijk (10)	Ierland (1)
	Noorwegen (1)
	Turkije (1)
	UK (5)

2.3.3 Stafmobiliteit

Omschrijving	Stafmobiliteit, vertrek 2009
Peildatum	31 december 2009
Bron (systeem)	Operationeel systeem International Office
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	International Office, dienst O&SZ
Aantal docenten	3

2.3.4 Contacten buitenlandse hogescholen en universiteiten

Omschrijving	Contacten buitenlandse instellingen, 2009		
Peildatum	31 december 2009		
Bron (systeem)	Operationeel systeem International Office		
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	International Office, dienst O&SZ		
Australië	12	Letland	2
België	22	Malawi	1
Brazilië	2	Maleisië	1
Bulgarije	2	Malta	1
Canada	8	Marokko	3
Chili	2	Mexico	2
China	8	Noorwegen	12
Denemarken	20	Oostenrijk	15
Duitsland	22	Filippijnen	1
Estland	3	Polen	14
Filippijnen	1	Portugal	7
Finland	17	Roemenië	2
Frankrijk	24	Rusland	4
Griekenland	5	Singapore	2
Groot-Brittannië	26	Slovenië	2
Hong Kong	1	Spanje	17
Hongarije	3	Suriname	5
Ierland	5	Taiwan	1
India	3	Thailand	2
Indonesië	4	Tsjechië	6
Iran	1	Turkije	8
Israël	1	USA	21
Italië	7	Zuid-Afrika	10
Japan	1	Zweden	10
Korea	2	Zwitserland	6

3 Onze studenten

3.1 Instroomgegevens

Omschrijving	Instroomgegevens
Peildatum of peilperiode	<p>Er is niet uitgegaan van de gegevensverzameling zoals die was op 1-12-2009 (definitieve eindstand), maar zoals die was op het moment dat de gegevens zijn opgehaald uit de database.</p> <p>Rapportageperiode</p> <p>De overzichten hebben betrekking op de collegejaren 2005/2006 tot en met 2009/2010. Voor de overzichten met afgestudeerden, propedeuserendementen en studiestakers gaat het om de collegejaren 2004/2005 t/m 2009/2009. Met het rapportagecollegejaar wordt verderop bedoeld 2009/2010.</p>
Definities	<p>Voor alle overzichten geldt dat de cijfers betrekking hebben de vestigingen in Den Haag, Delft, Zoetermeer en Leiden;</p> <p>Type instroom:</p> <p>Voor de instroom volgens de HBO-raad zijn de volgende studenten geselecteerd: Eerste – Studenten die nog niet eerder stonden ingeschreven in hetzelfde type hoger onderwijs; Wissel – Studenten die nog niet eerder bij de betreffende hogeschool stonden ingeschreven in hetzelfde type hoger onderwijs, maar wél bij een andere hogeschool. Dit zijn dus studenten die gewisseld zijn van de ene hogeschool naar de andere.</p> <p>Voor gegevens in de diverse overzichten die betrekking hebben op inschrijfgegevens geldt:</p> <p>Zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn meegenomen in de selectie; Wanneer een student in een collegejaar bij twee verschillende opleidingen is ingeschreven is alleen de hoofdopleiding geselecteerd; Voor elk collegejaar is steeds een peildatum gebruikt van 01-10. Dit houdt in dat de ingangsdatum <= 01-10-xxxx en afloopdatum >= 01-10-xxxx.</p> <p>Negatief bindend studieadvies:</p> <p>De aantallen in deze overzichten hebben betrekking op voltijd- deeltijd- en duale studenten die behoren tot de instroom van 2008/2009 en die zijn ingestroomd in de propedeuse.</p> <p>Voor bepalen van de etniciteit wordt de definitie van het CBS gehanteerd:</p> <p>Allochtoon: persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren; Niet-westerse allochtoon: allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in de werelddelen Afrika, Latijns-Amerika en Azië (excl. Indonesië en Japan) of Turkije. Omdat de geboortelands van de ouders niet volledig zijn geregistreerd sinds collegejaar 2008, zijn de cijfers van de HBO-raad gepresenteerd.</p>
Afwijkingen	<p>De aantallen, gemiddelden en percentages wijken soms af van gepubliceerde gegevens in eerdere jaarverslagen en dergelijke. Een belangrijk verschil met voorgaande jaarverslagen is dat bij het huidige jaarverslag zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn gerekend, terwijl eerder steeds uitsluitend bekostigde inschrijvingen zijn geteld.</p>
Bron (systeem)	<p>OSIRIS, Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem, het studentinformatie- en registratiesysteem.</p>
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	<p>Dienst OS&Z; daarnaast zijn voor enkele overzichten gegevens van de HBO-raad gebruikt (marktaandeel en gegevens over etniciteit). Per overzicht wordt dit dan aangegeven.</p>

3.1.1 Instroom bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	
Economie	Accountancy	108	137	146	161	166	
	Bedrijfseconomie	164	166	182	207	226	
	Bedrijfskundige Informatica	115	146	112	99	87	
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	112	127	144	151	170	
	Commerciële Economie	240	285	327	291	249	
	Communicatie	204	148	164	265	238	
	Facility Management	281	241	244	229	238	
	Facility Management, associate degree			6	12	39	
	Fiscale Economie	2	1				
	HBO-Rechten	221	267	385	400	477	
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	347	354	336	298	373	
	Informatiedienstverlening en -management	27	38	43	23	30	
	Integrale Veiligheidskunde	148	141	138	105	112	
	International Business and Management Studies	177	226	272	324	336	
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	184	206	230	225	265	
	Small Business & Retail Management	129	125	155	132	169	
	Totaal		2459	2608	2884	2922	3175
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	51	47	53	45	49	
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	147	183	165	173	222	
	Personeel en Arbeid	112	123	123	143	160	
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	180	251	212	224	207	
	Sport en Bewegen	94	108	109	102	107	
	Totaal	584	712	662	687	745	
Gezondheidszorg	Huidtherapie				53	69	
	Management in de Zorg	18	34	21	22	35	
	Opleiding tot Verpleegkundige	124	137	146	125	128	
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg	1					
	Voeding en Diëtetiek	157	242	248	212	257	
	Totaal	300	413	415	412	489	
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	230	279	246	250	200	
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	162	197	170	179	194	
	Totaal	392	476	416	429	394	
Techniek	Bedrijfskunde	26	19	21	26	29	
	Bewegingstechnologie	72	72	54	43	70	
	Bouwkunde	83	139	142	199	171	
	Chemische Technologie	20	25	48	40	52	
	Civiele Techniek	64	54	61	64	55	
	Climate & Environment					14	
	Commercieel Ingenieur	28	30	33	25	27	
	Communication & Multimedia Design	149	204	175	191	209	
	Elektrotechniek	107	102	57	56	51	
	Human Technology	40	24	25	17	25	
	Industrieel Product Ontwerpen	126	116	101	96	98	
	Informatica	130	146	136	108	142	
	Information Security Management				16	27	
	Installatietechniek, associate degree			5	18	18	
	Technische Bedrijfskunde	87	76	86	44	68	
	Technische Informatica	111	117	96	88	100	
	Technische Natuurkunde	82	74	67	59	83	
	Werktuigbouwkunde	152	163	150	134	178	
	Totaal		1277	1361	1257	1224	1417
	Totaal		5012	5570	5634	5674	6220

3.1.2 Instroom bij voltijdopleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Instroom aan de instelling: studenten die op peildatum 01-10 staan ingeschreven bij De Haagse Hogeschool en nooit in een eerder collegejaar ingeschreven hebben gestaan op 01-10.

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	85	109	129	149	161
	Bedrijfsconomie	118	116	144	173	180
	Bedrijfskundige Informatica	95	106	74	61	55
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement			76	103	97
	Commerciële Economie	193	257	293	264	212
	Communicatie	175	125	144	241	213
	Facility Management	245	213	221	213	225
	HBO-Rechten			295	356	305
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	347	354	336	298	373
	Informatiedienstverlening en -management	14	24	16	10	13
	Integrale Veiligheidskunde			99	64	47
	International Business and Management Studies	177	226	272	324	336
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	140	142	157	151	202
	Small Business & Retail Management	129	125	155	132	169
	Totaal		1718	1797	2411	2539
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	51	47	53	45	49
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	103	139	121	133	189
	Personeel en Arbeid	67	78	67	87	90
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	137	178	152	167	150
	Sport en Bewegen	94	108	109	102	107
Totaal		452	550	502	534	585
Gezondheidszorg	Huidtherapie				53	69
	Management in de Zorg			9	17	17
	Opleiding tot Verpleegkundige	76	82	89	76	96
	Voeding en Diëtetiek	157	242	248	212	257
	Totaal	233	324	346	358	439
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	158	191	182	203	148
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	162	197	170	179	194
	Totaal	320	388	352	382	342
Techniek	Bedrijfswiskunde	26	19	21	26	29
	Bewegingstechnologie	72	72	54	43	70
	Bouwkunde	83	139	142	199	171
	Chemische Technologie	20	25	48	40	52
	Civiele Techniek	64	54	61	64	55
	Climate & Environment					14
	Commercieel Ingenieur	28	30	33	25	27
	Communication & Multimedia Design	149	171	142	168	171
	Elektrotechniek	103	101	57	56	51
	Human Technology	40	24	25	17	25
	Industrieel Product Ontwerpen	126	116	101	96	98
	Informatica	88	113	99	89	124
	Information Security Management				16	27
	Technische Bedrijfskunde	63	64	73	44	68
	Technische Informatica	111	88	68	61	76
	Technische Natuurkunde	82	74	67	59	83
	Werktuigbouwkunde	152	163	150	121	157
	Totaal		1207	1253	1141	1124
Totaal		3930	4312	4752	4937	5252

3.1.3 Instroom bij deeltijd opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	23	28	17	12	5
	Bedrijfsconomie	46	50	38	34	46
	Bedrijfskundige Informatica	20	33	31	38	32
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	20	27	35	39	19
	Commerciële Economie	47	28	34	27	37
	Communicatie	29	23	20	24	25
	Facility Management	36	28	23	16	13
	Facility Management, associate degree			6	12	39
	Fiscale Economie	2	1			
	HBO-Rechten	33	30	31	21	30
	Informatiedienstverlening en -management	13	14	27	10	17
	Integrale Veiligheidskunde	48	29	34	37	26
Opleiding voor Management, Economie en Recht	42	64	72	74	63	
Totaal		359	355	368	344	352
Gedrag en Maatschappij	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	44	44	44	40	33
	Personeel en Arbeid	45	45	56	56	70
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	20	41	28	29	24
	Totaal	109	130	128	125	127
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	18	12	12	4	8
	Opleiding tot Verpleegkundige	13	15	14	15	11
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg	1				
	Totaal	32	27	26	19	19
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	72	88	64	47	52
	Totaal	72	88	64	47	52
Techniek	Communication & Multimedia Design		32	29	23	37
	Elektrotechniek	4	1			
	Informatica	31	23	29	19	18
	Installatietechniek, associate degree			5		
	Technische Bedrijfskunde	24	12	13		
	Technische Informatica		24	23	20	24
Totaal	59	92	99	62	79	
Totaal		631	692	685	597	629

3.1.4 Instroom bij duale opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Bedrijfskundige Informatica		7	7		
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	92	100	33	9	54
	HBO-Rechten	188	237	59	23	142
	Informatiedienstverlening en -management				3	
	Integrale Veiligheidskunde	100	112	5	4	39
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	2		1		
	Totaal	382	456	105	39	235
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	23	32	32	28	33
	Totaal	23	32	32	28	33
Gezondheidszorg	Management in de Zorg		22		1	10
	Opleiding tot Verpleegkundige	35	40	43	34	21
	Totaal	35	62	43	35	31
Techniek	Communication & Multimedia Design		1	4		1
	Informatica	11	10	8		
	Installatietechniek, associate degree				18	18
	Technische Informatica		5	5	7	
	Werktuigbouwkunde				13	21
Totaal	11	16	17	38	40	
Totaal		451	566	197	140	339

3.1.5 Instroom naar geslacht per opleiding 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied) in procenten

Hoop-gebied	Opleiding	2005 /2006		2006 /2007		2007 /2008		2008 /2009		2009 /2010	
		Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Economie	Accountancy	69,4	30,6	52,6	47,4	61,6	38,4	65,2	34,8	74,7	25,3
	Bedrijfseconomie	70,7	29,3	70,5	29,5	74,2	25,8	75,4	24,6	76,1	23,9
	Bedrijfskundige Informatica	92,2	7,8	91,1	8,9	90,2	9,8	94,9	5,1	93,1	6,9
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	58,0	42,0	53,5	46,5	47,2	52,8	54,3	45,7	58,8	41,2
	Commerciële Economie	75,8	24,2	73,7	26,3	75,2	24,8	74,9	25,1	71,5	28,5
	Communicatie	31,4	68,6	40,5	59,5	29,3	70,7	27,2	72,8	31,5	68,5
	Facility Management	42,3	57,7	39,0	61,0	34,8	65,2	38,9	61,1	38,7	61,3
	Facility Management, associate degree					66,7	33,3	50,0	50,0	59,0	41,0
	Fiscale Economie	50,0	50,0	100,0							
	HBO-Rechten	31,7	68,3	33,3	66,7	34,3	65,7	41,0	59,0	31,2	68,8
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	20,7	79,3	23,4	76,6	24,4	75,6	23,8	76,2	23,1	76,9
	Informatiedienstverlening en -management	70,4	29,6	52,6	47,4	53,5	46,5	47,8	52,2	56,7	43,3
	Integrale Veiligheidskunde	79,7	20,3	77,3	22,7	80,4	19,6	79,0	21,0	77,7	22,3
	International Business and Management Studies	53,1	46,9	59,7	40,3	58,5	41,5	55,9	44,1	54,2	45,8
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	54,9	45,1	58,3	41,7	57,8	42,2	58,2	41,8	59,2	40,8
	Small Business & Retail Management	74,4	25,6	73,6	26,4	72,3	27,7	74,2	25,8	72,8	27,2
	Totaal	52,8	47,2	53,8	46,2	53,0	47,0	53,4	46,6	51,8	48,2
	Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	35,3	64,7	40,4	59,6	41,5	58,5	22,2	77,8	30,6
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening		12,9	87,1	21,9	78,1	10,9	89,1	20,8	79,2	18,5	81,5
Personeel en Arbeid		29,5	70,5	17,9	82,1	19,5	80,5	27,3	72,7	23,8	76,3
Sociaal Pedagogische Hulpverlening		18,9	81,1	12,7	87,3	13,7	86,3	12,5	87,5	11,6	88,4
Sport en Beweging		72,3	27,7	76,9	23,1	72,5	27,5	68,6	31,4	67,3	32,7
Totaal		29,5	70,5	27,5	72,5	26,0	74,0	26,6	73,4	25,5	74,5
Gezondheidszorg	Huidtherapie							100,0		2,9	97,1
	Management in de Zorg	16,7	83,3	26,5	73,5	19,0	81,0	31,8	68,2	17,1	82,9
	Opleiding tot Verpleegkundige	14,5	85,5	19,7	80,3	13,0	87,0	10,4	89,6	12,5	87,5
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg		100,0								
	Voeding en Diëtetiek	8,3	91,7	6,6	93,4	7,7	92,3	9,4	90,6	9,7	90,3
Totaal	11,3	88,7	12,6	87,4	10,1	89,9	9,7	90,3	10,0	90,0	
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	15,2	84,8	14,7	85,3	14,2	85,8	12,0	88,0	18,5	81,5
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	63,6	36,4	66,5	33,5	65,3	34,7	59,8	40,2	66,5	33,5
	Totaal	35,2	64,8	36,1	63,9	35,1	64,9	31,9	68,1	42,1	57,9
Techniek	Bedrijfskundige	73,1	26,9	78,9	21,1	85,7	14,3	73,1	26,9	62,1	37,9
	Bewegingstechnologie	65,3	34,7	65,3	34,7	64,8	35,2	81,4	18,6	70,0	30,0
	Bouwkunde	84,3	15,7	89,2	10,8	89,4	10,6	82,9	17,1	81,9	18,1
	Chemische Technologie	80,0	20,0	72,0	28,0	60,4	39,6	70,0	30,0	63,5	36,5
	Civiele Techniek	89,1	10,9	92,6	7,4	93,4	6,6	92,2	7,8	90,9	9,1
	Climate & Environment									71,4	28,6
	Commercieel Ingenieur	92,9	7,1	96,7	3,3	93,9	6,1	84,0	16,0	96,3	3,7
	Communication & Multimedia Design	74,5	25,5	77,5	22,5	73,7	26,3	66,0	34,0	72,2	27,8
	Elektrotechniek	98,1	1,9	99,0	1,0	100,0		100,0		100,0	
	Human Technology	85,0	15,0	83,3	16,7	76,0	24,0	82,4	17,6	84,0	16,0
	Industrieel Product Ontwerpen	77,8	22,2	71,6	28,4	74,3	25,7	69,8	30,2	63,3	36,7
	Informatica	96,9	3,1	95,2	4,8	97,1	2,9	96,3	3,7	93,7	6,3
	Information Security Management							93,8	6,3	85,2	14,8
	Installatietechniek, associate degree					100,0		100,0		100,0	
	Technische Bedrijfskunde	90,8	9,2	89,5	10,5	95,3	4,7	81,8	18,2	92,6	7,4
	Technische Informatica	98,2	1,8	97,4	2,6	94,8	5,2	96,6	3,4	98,0	2,0
	Technische Natuurkunde	92,7	7,3	93,2	6,8	88,1	11,9	88,1	11,9	95,2	4,8
	Werktuigbouwkunde	96,7	3,3	98,8	1,2	98,0	2,0	98,5	1,5	98,3	1,7
Totaal	87,7	12,3	87,9	12,1	87,0	13,0	84,3	15,7	84,7	15,3	
Totaal	55,1	44,9	54,2	45,8	52,9	47,1	52,0	48,0	52,3	47,7	

3.1.6 Bindend studieadvies van instroom 2008, na 1 jaar (vt+dt+du) (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	Aantal BSA	Totaal	Percentage
Economie	Accountancy	69	158	43,7
	Bedrijfsconomie	85	198	42,9
	Bedrijfskundige Informatica	13	97	13,4
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	32	135	23,7
	Commerciële Economie	113	290	39,0
	Communicatie	73	265	27,5
	Facility Management	56	221	25,3
	Facility Management, associate degree	6	12	50,0
	HBO-Rechten	105	397	26,4
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	84	296	28,4
	Informatiedienstverlening en -management	1	22	4,5
	Integrale Veiligheidskunde	19	104	18,3
	International Business and Management Studies	101	323	31,3
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	93	218	42,7
	Small Business & Retail Management	51	129	39,5
	Totaal		901	2865
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	11	43	25,6
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	32	147	21,8
	Personeel en Arbeid	31	143	21,7
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	39	205	19,0
	Sport en Bewegen	26	99	26,3
	Totaal		139	637
Gezondheidszorg	Huidtherapie	14	53	26,4
	Management in de Zorg	9	22	40,9
	Opleiding tot Verpleegkundige	23	108	21,3
	Voeding en Diëtetiek	74	208	35,6
	Totaal		120	391
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	101	247	40,9
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	38	139	27,3
	Totaal		139	386
Techniek	Bedrijfswiskunde	10	26	38,5
	Bewegingstechnologie	12	43	27,9
	Bouwkunde	67	199	33,7
	Chemische Technologie	6	37	16,2
	Civiele Techniek	9	58	15,5
	Commercieel Ingenieur	11	25	44,0
	Communication & Multimedia Design	46	186	24,7
	Elektrotechniek	21	55	38,2
	Human Technology	6	17	35,3
	Industrieel Product Ontwerpen	42	96	43,8
	Informatica	43	107	40,2
	Information Security Management	1	16	6,3
	Installatietechniek, associate degree		15	
	Technische Bedrijfskunde	18	44	40,9
	Technische Informatica	39	88	44,3
	Technische Natuurkunde	22	54	40,7
	Werktuigbouwkunde	40	132	30,3
	Totaal		393	1198
Totaal		1692	5477	30,9

3.1.7 Verhouding niet-westers allochtoon/westers allochtoon/autochtoon 2005/2006 t/m 2009/2010 in procenten

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Autochtoon	61,9	59,8	59,1	56,7	56,0
Westers-allochtoon	9,6	11,0	10,8	11,4	11,2
Niet-westers allochtoon	28,4	29,3	30,1	31,9	32,8

3.2 Studentenpopulatie

Omschrijving	Studentenpopulatie
Peildatum of peilperiode	<p>Er is niet uitgegaan van de gegevensverzameling zoals die was op 1-12-2009 (definitieve eindstand), maar zoals die was op het moment dat de gegevens zijn opgehaald uit de database.</p> <p>Rapportageperiode</p> <p>De overzichten hebben betrekking op de collegejaren 2005/2006 tot en met 2009/2010. Voor de overzichten met afgestudeerden, propedeuserendementen en studiestakers gaat het om de collegejaren 2004/2005 t/m 2009/2009. Met het rapportagecollegejaar wordt verderop bedoeld 2009/2010.</p>
Definities	<p>Voor alle overzichten geldt dat de cijfers betrekking hebben de vestigingen in Den Haag, Delft, Zoetermeer en Leiden.</p> <p>Voor de inschrijvingen en instroom in dit overzicht geldt dat zowel de hoofd-1 als hoofd-2 studenten zijn geselecteerd:</p> <p>Type inschrijving:</p> <p>Hoofd 1 – Elke student heeft maximaal één inschrijving van deze soort per type hoger onderwijs. Alle inschrijvingen van deze soort samen vormen daarmee het totale aantal unieke studenten.</p> <p>Hoofd 2 – Wanneer een student bij een andere hogeschool een tweede inschrijving heeft in hetzelfde type hoger onderwijs, wordt die inschrijving in deze groep geteld. De inschrijvingen van deze soort vormen samen met de inschrijvingen van type 'hoofd 1' het totale aantal unieke studenten bij een hogeschool</p>
Afwijkingen	<p>De aantallen, gemiddelden en percentages wijken soms af van gepubliceerde gegevens in eerdere jaarverslagen en dergelijke. Een belangrijk verschil met voorgaande jaarverslagen is dat bij het huidige jaarverslag zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn gerekend, terwijl eerder steeds uitsluitend bekostigde inschrijvingen zijn geteld.</p>
Bron (systeem)	<p>OSIRIS, Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem, het studentinformatie- en registratiesysteem.</p>
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	<p>Dienst O&SZ;</p> <p>Daarnaast zijn voor enkele overzichten gegevens van de HBO-raad gebruikt (marktaandeel en gegevens over etniciteit). Per overzicht wordt dit dan aangegeven.</p>

3.2.1 Studenten ingeschreven bij voltijd-, deeltijd- en duale opleidingen gezamenlijk 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	426	417	407	444	488
	Bedrijfseconomie	612	584	589	665	708
	Bedrijfskundige Informatica	242	386	445	527	533
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	465	438	457	509	565
	Commerciële Economie	898	943	997	1029	847
	Communicatie	595	612	642	780	681
	Facility Management	1023	974	928	911	910
	Facility Management, associate degree			6	16	53
	Fiscale Economie	46	33	22	11	3
	HBO-Rechten	492	675	871	1076	1293
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	1174	1183	1138	1120	1188
	Informatiedienstverlening en -management	120	126	134	117	131
	Integrale Veiligheidskunde	297	391	443	430	440
	International Business and Management Studies	500	596	682	790	906
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	719	704	706	749	827
	Small Business & Retail Management	345	419	478	474	546
	Totaal		7954	8481	8945	9648
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	216	212	200	196	187
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	421	505	558	664	747
	Personeel en Arbeid	435	419	419	503	553
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	590	693	690	738	746
	Sport en Bewegen	255	319	361	398	401
	Totaal		1917	2148	2228	2499
Gezondheidszorg	Huidtherapie				56	116
	Management in de Zorg	19	59	59	65	79
	Opleiding tot Verpleegkundige in de Maatschappelijke Gezondheidszorg	27	11	1		
	Opleiding tot Verpleegkundige	317	371	417	438	445
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg	14	1			
	Voeding en Diëtetiek	389	535	659	693	760
	Totaal		766	977	1136	1252
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	824	791	744	753	653
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	663	715	730	750	720
	Totaal		1487	1506	1474	1503
Techniek	Bedrijfswiskunde	52	64	66	77	84
	Bewegingstechnologie	264	268	232	211	203
	Bouwkunde	340	375	424	515	527
	Chemische Technologie	81	79	107	134	155
	Civiele Techniek	179	190	209	224	228
	Climate & Environment					29
	Commercieel Ingenieur	62	78	93	92	101
	Communication & Multimedia Design	420	590	673	774	853
	Elektrotechniek	478	430	310	257	218
	Human Technology	77	91	107	105	104
	Industrieel Product Ontwerpen	468	420	404	386	365
	Informatica en Informatiekunde	809	395	192	124	
	Informatica	332	403	408	425	481
	Information Security Management				22	53
	Installatietechniek, associate degree			6	26	37
	Technische Bedrijfskunde	312	292	288	256	241
	Technische Informatica	332	386	378	379	348
	Technische Natuurkunde	246	242	217	183	203
	Werktuigbouwkunde	568	559	519	483	532
	Totaal		5020	4862	4633	4673
Totaal		17144	17974	18416	19575	20288

3.2.2 Studenten ingeschreven bij voltijdopleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	264	278	321	369	433
	Bedrijfsconomie	404	386	412	492	520
	Bedrijfskundige Informatica	178	277	313	349	332
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement			93	186	251
	Commerciële Economie	699	774	839	888	703
	Communicatie	473	495	538	674	568
	Facility Management	871	841	801	796	817
	HBO-Rechten			331	589	745
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	1174	1183	1138	1120	1188
	Informatiedienstverlening en -management	67	73	62	53	60
	Integrale Veiligheidskunde			119	142	171
	International Business and Management Studies	500	597	682	790	906
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	513	495	488	482	551
	Small Business & Retail Management	345	419	478	474	546
	Totaal		5488	5818	6615	7404
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	216	212	200	196	187
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	294	357	395	487	581
	Personeel en Arbeid	238	243	245	304	322
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	384	478	487	528	541
	Sport en Bewegen	255	319	361	398	401
	Totaal	1387	1609	1688	1913	2032
Gezondheidszorg	Huidtherapie				56	116
	Management in de Zorg			12	26	33
	Opleiding tot Verpleegkundige	188	227	269	275	298
	Voeding en Diëtetiek	389	535	659	693	760
	Totaal	577	762	940	1050	1207
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	540	527	514	540	476
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	663	715	730	750	720
	Totaal	1203	1242	1244	1290	1196
Techniek	Bedrijfswiskunde	52	64	66	77	84
	Bewegingstechnologie	264	268	232	211	203
	Bouwkunde	340	375	424	515	527
	Chemische Technologie	81	79	107	134	155
	Civiele Techniek	179	190	209	224	228
	Climate & Environment					29
	Commercieel Ingenieur	62	78	93	92	101
	Communication & Multimedia Design	419	545	595	674	716
	Elektrotechniek	431	390	288	241	206
	Human Technology	77	91	107	105	104
	Industrieel Product Ontwerpen	468	420	404	386	365
	Informatica en Informatiekunde	547	240	94	38	
	Informatica	202	263	282	315	363
	Information Security Management				22	53
	Technische Bedrijfskunde	239	231	230	208	216
	Technische Informatica	331	347	319	296	262
	Technische Natuurkunde	246	242	217	183	203
	Werktuigbouwkunde	536	536	502	459	493
	Totaal	4474	4359	4169	4180	4308
Totaal		13129	13790	14656	15837	16534

3.2.3 Studenten ingeschreven bij deeltijd opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	154	136	86	75	55
	Bedrijfseconomie	198	194	176	173	188
	Bedrijfskundige Informatica	64	100	119	165	192
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	97	91	102	118	110
	Commerciële Economie	188	168	157	141	144
	Communicatie	122	117	104	106	113
	Facility Management	152	133	127	115	93
	Facility Management, associate degree			6	16	53
	Fiscale Economie	46	33	22	11	3
	HBO-Rechten	92	107	112	110	122
	Informatiedienstverlening en -management	53	53	72	60	68
	Integrale Veiligheidskunde	93	115	135	132	124
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	185	200	213	266	275
	Totaal		1444	1447	1431	1488
Gedrag en Maatschappij	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	127	148	163	177	166
	Personeel en Arbeid	197	176	174	199	231
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	143	137	117	130	117
	Totaal	467	461	454	506	514
Gezondheidszorg	Management in de Zorg	19	33	35	26	24
	Opleiding tot Verpleegkundige in de Maatschappelijke Gezondheidszorg	27	11	1		
	Opleiding tot Verpleegkundige	16	31	39	46	43
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg	14	1			
	Totaal	76	76	75	72	67
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	284	263	230	213	177
	Totaal	284	263	230	213	177
Techniek	Communication & Multimedia Design		39	67	87	126
	Elektrotechniek	47	40	22	16	12
	Informatica en Informatiekunde	204	133	95	83	
	Informatica	91	98	97	97	113
	Installatietechniek, associate degree			6		
	Technische Bedrijfskunde	73	61	58	48	25
	Technische Informatica		30	46	64	82
	Werktuigbouwkunde	32	23	17	7	4
	Totaal	447	424	408	402	362
Totaal		2718	2671	2598	2681	2660

3.2.4 Studenten ingeschreven bij duale opleidingen 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Economie	Accountancy	8	3			
	Bedrijfsconomie	10	4			
	Bedrijfskundige Informatica		9	13	13	9
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	368	347	262	205	204
	Commerciële Economie	11	1	1		
	HBO-Rechten	400	568	428	377	426
	Informatiedienstverlening en -management				4	3
	Integrale Veiligheidskunde	204	276	189	156	145
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	21	9	5	1	1
	Totaal	1022	1217	898	756	788
Gedrag en Maatschappij	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	63	78	86	80	88
	Totaal	63	78	86	80	88
Gezondheidszorg	Management in de Zorg		26	12	13	22
	Opleiding tot Verpleegkundige	113	113	109	117	104
	Totaal	113	139	121	130	126
Techniek	Communication & Multimedia Design	1	6	11	13	11
	Elektrotechniek					
	Informatica en Informatiekunde	58	22	3	3	
	Informatica	39	42	29	13	5
	Installatietechniek, associate degree				26	37
	Technische Informatica	1	9	13	19	4
	Werktuigbouwkunde				17	35
	Totaal	99	79	56	91	92
Totaal	1297	1513	1161	1057	1094	

3.2.5 Vooropleiding van ingeschreven studenten alle opleidingen in procenten 2005/2006 t/m 2009/2010

Vooropleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
HAVO	48,1	47,7	47,7	47,7	47,6
MBO	25,2	26,6	26,9	27,4	27,2
VWO	12,5	11,4	10,2	9,6	8,7
BD	5,1	5,5	6,0	6,8	7,9
CD	6,0	6,0	6,1	5,5	5,4
OVERIG	3,1	2,8	3,1	3,1	3,1

3.2.6 Verhouding mannen en vrouwen op ingeschreven studenten in procenten 2005/2006 t/m 2009/2010

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Man	59,1	56,3	55,0	54,4	54,0
Vrouw	43,9	43,7	45,0	45,6	46,0

3.2.7 Verhouding niet-westers allochtoon/westers allochtoon/autochtoon op ingeschreven studenten in procenten 2005/2006 t/m 2009/2010

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Autochtoon	63,5	62,2	61,4	59,8	58,0
Westers-allochtoon	10,0	10,2	10,3	10,6	11,1
Niet-westers allochtoon	26,5	27,6	28,3	29,6	31,0

3.2.8 Marktaandeel inschrijvingen/instroom 2009/2010 (onderverdeeld vt, dt, du en gezamenlijk in HOOP-gebied)

Marktaandelen 2009/2010		Inschrijvingen			Instroom			
		De Haagse	hbo	% De Haagse	De Haagse	hbo	% De Haagse	
voltijd								
HEO	Economie	8116	139706	5,81	HEO	2678	44324	6,04
HGZO	Gezondheidszorg	1192	29792	4,00	HGZO	424	9628	4,40
HPO	Onderwijs	1200	39837	3,01	HPO	342	12574	2,72
HSAO	Gedrag en Maatschappij	1710	36674	4,66	HSAO	495	12269	4,03
HTNO	Techniek	4310	56382	7,64	HTNO	1298	18131	7,16
HAO/KUO	Overig	0	24946	0,00	HAO/KUO	0	7691	0,00
Totaal		16528	327337	5,05	Totaal	5237	104617	5,01
deeltijd								
HEO	Economie	1770	18413	9,61	HEO	422	4707	8,97
HGZO	Gezondheidszorg	69	3134	2,20	HGZO	20	1088	1,84
HPO	Onderwijs	178	13680	1,30	HPO	52	4238	1,23
HSAO	Gedrag en Maatschappij	283	10437	2,71	HSAO	57	3239	1,76
HTNO	Techniek	364	5424	6,71	HTNO	79	1358	5,82
HAO/KUO	Overig	0	2630	0,00	HAO/KUO	0	759	0,00
Totaal		2664	53718	4,96	Totaal	630	15389	4,09
duaal								
HEO	Economie	792	5318	14,89	HEO	236	1503	15,70
HGZO	Gezondheidszorg	140	2088	6,70	HGZO	45	568	7,92
HPO	Onderwijs	0	934	0,00	HPO	0	253	0,00
HSAO	Gedrag en Maatschappij	88	922	9,54	HSAO	33	304	10,86
HTNO	Techniek	92	2153	4,27	HTNO	40	539	7,42
HAO/KUO	Overig	0	55	0,00	HAO/KUO	0	6	0,00
Totaal		1112	11470	9,69	Totaal	354	3173	11,16
Voltijd, deeltijd en duaal								
HEO	Economie	10678	163437	6,53	HEO	3336	50534	6,60
HGZO	Gezondheidszorg	1401	35014	4,00	HGZO	489	11284	4,33
HPO	Onderwijs	1378	54451	2,53	HPO	394	17065	2,31
HSAO	Gedrag en Maatschappij	2081	48033	4,33	HSAO	585	15812	3,70
HTNO	Techniek	4766	63959	7,45	HTNO	1417	20028	7,08
HAO/KUO	Overig	0	27631	0,00	HAO/KUO	0	8456	0,00
Totaal		20304	392525	5,17	Totaal	6221	123179	5,05

3.3 Afgestudeerden

Omschrijving	Afgestudeerden
Peildatum of peilperiode	<p>Er is niet uitgegaan van de gegevensverzameling zoals die was op 1-12-2009 (definitieve eindstand), maar zoals die was op het moment dat de gegevens zijn opgehaald uit de database.</p> <p>Rapportageperiode</p> <p>De overzichten hebben betrekking op de collegejaren 2005/2006 tot en met 2009/2010. Voor de overzichten met afgestudeerden, propedeuserementen en studiestakers gaat het om de collegejaren 2004/2005 t/m 2009/2009. Met het rapportagecollegejaar wordt verderop bedoeld 2009/2010.</p>
Definities	<p>Afgestudeerden zijn studenten die in het rapportagecollegejaar - 1 in de hoofdfase het diploma hebben gehaald. De Associate Degree diploma's worden meegeteld. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen voltijd, deeltijd of duaal. Afgestudeerden worden voor het betreffende collegejaarjaar meegeteld wanneer de datum van het diploma ligt tussen 01-10 van het collegejaar en 30-09 van het collegejaar + 1. (inclusief de grenzen 01-10 en 30-09).</p> <p>De berekening van de inschrijvingsduur van afgestudeerden wordt verkregen door het aantal jaren te tellen waarin de student op 1 januari 2010 ingeschreven stond bij De Haagse. Alleen de jaren tot het eerste einddiploma worden geteld. Voltijd-, deeltijd- en duale-studenten zijn meegenomen in de berekening.</p>
Afwijkingen	<p>De aantallen, gemiddelden en percentages wijken soms af van gepubliceerde gegevens in eerdere jaarverslagen en dergelijke. Een belangrijk verschil met voorgaande jaarverslagen is dat bij het huidige jaarverslag zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn gerekend, terwijl eerder steeds uitsluitend bekostigde inschrijvingen zijn geteld.</p>
Bron (systeem)	<p>OSIRIS, Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem, het studentinformatie- en registratiesysteem.</p>
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	<p>Dienst O&SZ;</p> <p>Daarnaast zijn voor enkele overzichten gegevens van de HBO-raad gebruikt (marktaandeel en gegevens over etniciteit). Per overzicht wordt dit dan aangegeven.</p>

3.3.1 Aantal afgestudeerden 2005/2006 t/m 2009/2010 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	Opleiding	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Economie	Accountancy	82	70	57	36	38
	Bedrijfseconomie	94	114	81	79	90
	Bedrijfskundige Informatica		2	30	25	77
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	100	83	67	68	69
	Commerciële Economie	177	166	132	127	137
	Communicatie	9	46	79	94	110
	Facility Management	166	171	165	177	152
	Facility Management, associate degree				15	9
	Fiscale Economie	15	10	6	10	5
	HBO-Rechten			30	52	87
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	189	206	230	189	192
	Informatiedienstverlening en -management	27	19	22	16	12
	Integrale Veiligheidskunde			36	55	78
	International Business and Management Studies	62	86	86	81	99
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	144	130	136	103	100
	Small Business & Retail Management		22	33	44	39
Totaal		1065	1125	1190	1171	1294
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	17	35	47	37	40
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	84	77	82	74	109
	Personeel en Arbeid	115	94	86	69	88
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	81	98	127	106	129
	Sport en Bewegen			33	36	59
	Totaal		297	304	375	322
Gezondheidszorg	Huidtherapie					
	Management in de Zorg			3	5	5
	Opleiding tot Verpleegkundige in de Maatschappelijke Gezondheidszorg	25	15	9	1	
	Opleiding tot Verpleegkundige	41	47	51	65	90
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg	26	12	1		
	Voeding en Diëtetiek	38	56	49	68	106
Totaal		130	130	113	139	201
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	212	202	152	126	184
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	117	80	93	91	162
	Totaal	329	282	245	217	346
Techniek	Bedrijfskunde			5	7	10
	Bewegingstechnologie	48	43	57	47	57
	Bouwkunde	71	67	48	63	64
	Chemische Technologie	12	19	17	17	21
	Civiele Techniek	37	30	36	37	40
	Commercieel Ingenieur		1	12	8	12
	Communication & Multimedia Design			34	67	85
	Elektrotechniek	110	98	99	83	68
	Human Technology			4	13	18
	Industrieel Product Ontwerpen	105	94	53	69	59
	Informatica en Informatiekunde	417	314	146	69	75
	Informatica		20	57	49	56
	Information Security Management					
	Installatietechniek, associate degree					9
	Technische Bedrijfskunde	103	65	51	43	58
	Technische Informatica	28	30	43	54	56
	Technische Natuurkunde	37	43	41	50	34
	Werktuigbouwkunde	95	108	94	108	77
Totaal		1063	934	797	784	799
Totaal		2884	2775	2720	2633	3065

3.3.2 Inschrijvingsduur afgestudeerden voltijdopleidingen in aantal jaren 2004/2005 t/m 2008/2009 (onderverdeeld in HOOP-gebied)

Hoop-gebied	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Economie	4,75	4,61	4,55	4,47	4,58
Gedrag en Maatschappij	4,39	4,06	4,16	4,22	4,22
Gezondheidszorg	3,51	3,91	4,07	4,03	4,03
Onderwijs	4,15	4,23	4,36	4,59	4,52
Techniek	4,77	4,88	4,77	4,73	4,90
Totaal	4,60	4,57	4,53	4,51	4,57

3.3.3 Marktaandeel afgestudeerden 2008/2009 (onderverdeeld vt, dt, du en gezamenlijk in HOOP-gebied; bron: HBO-raad)

Marktaandelen 2008/2009		Afgestudeerden 2008/2009		
		De Haagse	HBO	% De Haagse
voltijd				
HEO	Economie	941	19932	4,72
HGZO	Gezondheidszorg	151	5358	2,82
HPO	Onderwijs	275	6448	4,26
HSAO	Gedrag en Maatschappij	277	5254	5,27
HTNO	Techniek	675	8891	7,59
HAO/KUO	Overig	0	4432	0,00
Totaal		2319	50315	4,61
deeltijd				
HEO	Economie	264	3072	8,59
HGZO	Gezondheidszorg	20	916	2,18
HPO	Onderwijs	68	2835	2,40
HSAO	Gedrag en Maatschappij	50	1936	2,58
HTNO	Techniek	108	943	11,45
HAO/KUO	Overig	0	461	0,00
Totaal		510	10163	5,02
duaal				
HEO	Economie	174	901	19,31
HGZO	Gezondheidszorg	30	535	5,61
HPO	Onderwijs	0	213	0,00
HSAO	Gedrag en Maatschappij	13	132	9,85
HTNO	Techniek	18	368	4,89
HAO/KUO	Overig	0	8	0,00
Totaal		235	2157	10,89
Voltijd, deeltijd en duaal				
HEO	Economie	1379	23905	5,77
HGZO	Gezondheidszorg	201	6809	2,95
HPO	Onderwijs	343	9496	3,61
HSAO	Gedrag en Maatschappij	340	7322	4,64
HTNO	Techniek	801	10202	7,85
HAO/KUO	Overig	0	4901	0,00
Totaal		3064	62635	4,89

3.4 Aantal studiestakers 2004/2005 t/m 2008/2009 (onderverdeeld in HOOP gebied)

Omschrijving	Studiestakers
Peildatum of peilperiode	Er is niet uitgegaan van de gegevensverzameling zoals die was op 1-12-2009 (definitieve eindstand), maar zoals die was op het moment dat de gegevens zijn opgehaald uit de database.
	Rapportageperiode
	De overzichten hebben betrekking op de collegejaren 2005/2006 tot en met 2009/2010. Voor de overzichten met afgestudeerden, propedeuserendementen en studiestakers gaat het om de collegejaren 2004/2005 t/m 2009/2009. Met het rapportagecollegejaar wordt verderop bedoeld 2009/2010.
Definities	Studiestakers zijn studenten die in een collegejaar op 01-10 stonden ingeschreven en in het collegejaar daarna niet op 01-10 stonden ingeschreven en de student niet is afgestudeerd. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen voltijd, deeltijd of duaal. Omdat alle inschrijvingen van opleidingen die in Leiden werden gegeven (CO-LE en CE-LE) zijn beëindigd per collegejaar 2008 en overgeheveld naar de Hogeschool Leiden met ingang van collegejaar 2009 vertoont dit overzicht voor de genoemde opleidingen buitengewoon veel uitval.
Afwijkingen	De aantallen, gemiddelden en percentages wijken soms af van gepubliceerde gegevens in eerdere jaarverslagen en dergelijke. Een belangrijk verschil met voorgaande jaarverslagen is dat bij het huidige jaarverslag zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn gerekend, terwijl eerder steeds uitsluitend bekostigde inschrijvingen zijn geteld.
Bron (systeem)	OSIRIS, Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem, het studentinformatie- en registratiesysteem.
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst O&SZ; Daarnaast zijn voor enkele overzichten gegevens van de HBO-raad gebruikt (marktaandeel en gegevens over etniciteit). Per overzicht wordt dit dan aangegeven.

Hoop-gebied	Opleiding	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Economie	Accountancy	59	69	91	68	66
	Bedrijfsconomie	82	107	111	89	120
	Bedrijfskundige Informatica	24	33	52	44	50
	Bestuurskunde/Overheidsmanagement	65	79	94	79	62
	Commerciële Economie	103	124	162	162	312
	Communicatie	60	94	80	81	259
	Facility Management	90	121	135	80	90
	Facility Management, associate degree				2	7
	Fiscale Economie	9	7	4	2	3
	HBO-Rechten	72	110	176	188	198
	Hogere Europese Beroepen Opleiding	131	132	143	137	115
	Informatiedienstverlening en -management	14	16	19	30	20
	Integrale Veiligheidskunde	29	57	76	74	35
	International Business and Management Studies	77	56	92	110	111
	Opleiding voor Management, Economie en Recht	100	82	120	108	122
Small Business & Retail Management	41	54	80	102	70	
Totaal		956	1141	1435	1356	1640
Gedrag en Maatschappij	Culturele en Maatschappelijke Vorming	25	21	28	24	24
	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	54	63	86	60	79
	Personeel en Arbeid	57	60	70	47	67
	Sociaal Pedagogische Hulpverlening	88	76	116	110	105
	Sport en Bewegen	27	37	44	42	40
	Totaal		251	257	344	283
Gezondheidszorg	Huidtherapie					12
	Management in de Zorg		6	18	15	14
	Opleiding tot Verpleegkundige in de Maatschappelijke Gezondheidszorg	2	1	1		
	Opleiding tot Verpleegkundige	27	41	59	60	50
	Opleiding van Kader in de Gezondheidszorg	5	1			
	Voeding en Diëtetiek	37	50	80	107	98
	Totaal		71	99	158	182
Onderwijs	Opleiding tot Leraar Basisonderwijs	172	132	142	143	129
	Opleiding tot Leraar Lichamelijke Opvoeding	74	70	72	74	70
	Totaal	246	202	214	217	199
Techniek	Bedrijfswiskunde	2	10	15	11	15
	Bewegingstechnologie	33	26	34	23	21
	Bouwkunde	55	41	47	54	86
	Chemische Technologie	15	10	9	8	13
	Civiele Techniek	24	9	17	15	15
	Climate & Environment					
	Commercieel Ingenieur	5	12	16	13	13
	Communication & Multimedia Design	54	68	115	87	104
	Elektrotechniek	101	51	71	35	29
	Human Technology	13	11	8	8	8
	Industrieel Product Ontwerpen	66	73	64	55	53
	Informatica en Informatiekunde	107	111	70	23	29
	Informatica	51	46	82	66	64
	Information Security Management					5
	Installatietechniek, associate degree					1
	Technische Bedrijfskunde	41	45	45	36	33
	Technische Informatica	62	40	62	46	58
	Technische Natuurkunde	38	33	46	43	27
	Werktuigbouwkunde	90	72	86	70	45
Totaal		757	658	787	593	619
Totaal		2281	2357	2938	2631	2947

3.5 Propedeuserendement voltijdopleidingen 2004/2005 t/m 2008/2009 (per HOOP-gebied in procenten na 1 jaar en na 2 jaar)

Omschrijving	Propedeuserendement
Peildatum of peilperiode	Er is niet uitgegaan van de gegevensverzameling zoals die was op 1-12-2009 (definitieve eindstand), maar zoals die was op het moment dat de gegevens zijn opgehaald uit de database.
Definities	<p>Rapportageperiode</p> <p>De overzichten hebben betrekking op de collegejaren 2005/2006 tot en met 2009/2010. Voor de overzichten met afgestudeerden, propedeuserendementen en studiestakers gaat het om de collegejaren 2004/2005 t/m 2009/2009. Met het rapportagecollegejaar wordt verderop bedoeld 2009/2010.</p> <p>Aantallen en percentages bij propedeuserendement hebben betrekking op voltijd-, deeltijd en duale studenten die voor het eerst zijn ingestroomd aan de instelling op 01-10 van het studiejaar in de propedeuse-fase en die resp. binnen 1 of 2 jaar het propedeusediploma hebben behaald.</p>
Afwijkingen	De aantallen, gemiddelden en percentages wijken soms af van gepubliceerde gegevens in eerdere jaarverslagen en dergelijke. Een belangrijk verschil met voorgaande jaarverslagen is dat bij het huidige jaarverslag zowel bekostigde als niet-bekostigde inschrijvingen zijn gerekend, terwijl eerder steeds uitsluitend bekostigde inschrijvingen zijn geteld.
Bron (systeem)	OSIRIS, Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem, het studentinformatie- en registratiesysteem.
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	dienst O&SZ; Daarnaast zijn voor enkele overzichten gegevens van de HBO-raad gebruikt (marktaandeel en gegevens over etniciteit). Per overzicht wordt dit dan aangegeven.

Cohort	HOOP-gebied	na 1 jaar	na 2 jaar
2004/2005	Economie	34,7	62,0
	Gedrag en Maatschappij	25,4	67,2
	Gezondheidszorg	41,7	72,2
	Onderwijs	14,3	49,9
	Techniek	30,1	57,6
	totaal	30,8	60,6
2005/2006	Economie	32,0	57,3
	Gedrag en Maatschappij	33,9	62,2
	Gezondheidszorg	47,9	73,2
	Onderwijs	17,1	50,1
	Techniek	29,5	61,8
	totaal	31,2	59,2
2006/2007	Economie	34,3	58,2
	Gedrag en Maatschappij	30,8	62,1
	Gezondheidszorg	38,4	67,5
	Onderwijs	17,8	56,9
	Techniek	30,4	54,9
	totaal	31,8	58,4
2007/2008	Economie	33,6	57,9
	Gedrag en Maatschappij	36,9	66,1
	Gezondheidszorg	33,4	59,3
	Onderwijs	15,6	47,8
	Techniek	33,4	56,8
	totaal	32,6	57,9
2008/2009	Economie	32,9	
	Gedrag en Maatschappij	38,0	
	Gezondheidszorg	38,4	
	Onderwijs	15,3	
	Techniek	33,4	
	totaal	32,7	

3.6 Bachelor op maat – studeren met een functiebeperking

3.6.1 Intakegesprekken studenten met een handicap of chronische ziekte 2005/2006 t/m 2009/2010 (onbekend, voor de poort, propedeuse, 1^e jaar hoofdfase, 2^e jaar hoofdfase, 3^e jaar hoofdfase en staart)

Omschrijving Intakegesprekken studenten met handicap of chronische ziekte
Peildatum 27 januari 2010
Bron (systeem) Regis
Bron intern, organisatieonderdeel of extern Dienst O&SZ

Intakes naar Fase in Opleiding	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009-27-01-2010
Onbekend (niet geregistreerd)	43	28	1	1	0
Voor de Poort	1	2	11	11	0
Propedeuse	14	43	92	143	171
1e jaar Hoofdfase	7	20	13	11	15
2e jaar Hoofdfase	6	9	13	7	1
3e jaar Hoofdfase	4	8	6	2	1
Staart	4	3	3	3	0
Totaal	79	113	139	178	196

3.6.2 Rapportcijfers tevredenheid studenten met functiebeperking

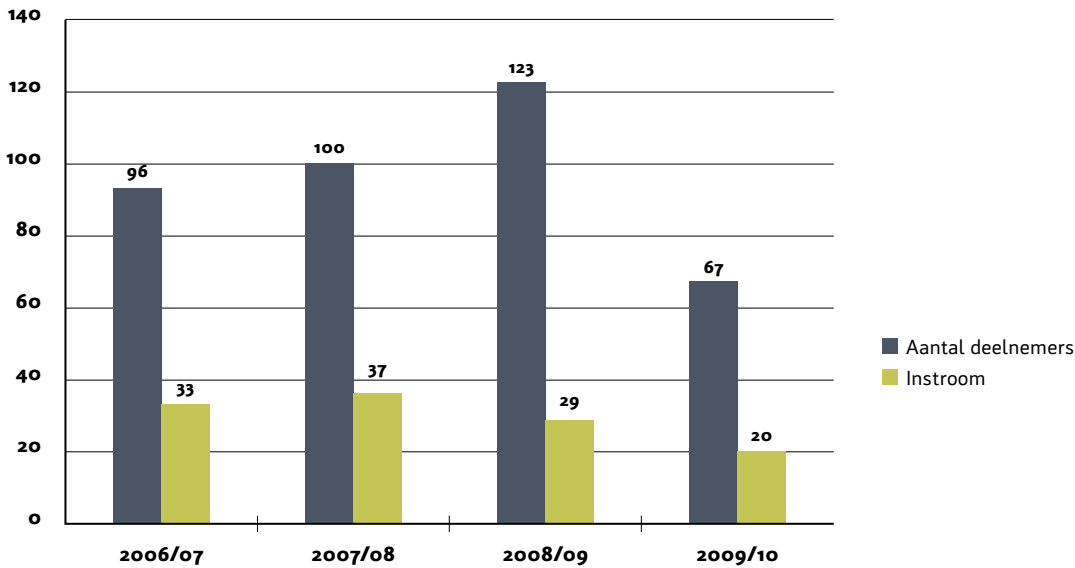
Omschrijving Rapportcijfers tevredenheid studenten met functiebeperking 2009
Peildatum 1 september 2009
Bron (systeem) De Reflector 2009
Bron intern, organisatieonderdeel of extern Dienst C&M

Rapportcijfers tevredenheid	Gemiddelde 2009	Gemiddelde 2007
Intake	7,7	5,4
Toegankelijkheid gebouwen	7,7	-
Voorzieningen en faciliteiten	7,1	5,9
Begrip	6,9	6,2
Voorlichting en informatievoorziening	6,6	5,8
Onderwijsaanpassingen	6,4	5,4
Speciale begeleiding	6,3	7,0
Totaalcijfer	7,0	6,4

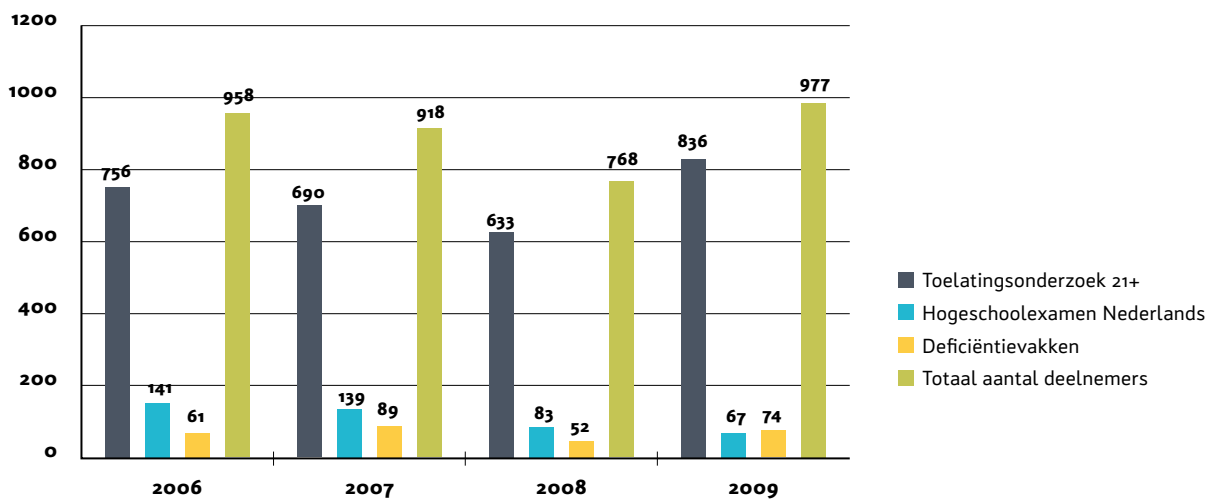
3.7 Instroombegeleiding Bijzondere Toelating

Omschrijving: Instroombegeleiding Bijzondere Toelating
Peildatum: 31 december 2009
Bron intern, organisatieonderdeel of extern: Dienst O&Z

3.7.1 Aantal deelnemers en instromers aan het voortraject/schakeljaar

3.7.2 Deelnemers aan toelatingsonderzoek 21+, Hogeschoolexamen Nederlands en deficiëntievakken

3.8 Bezoekersaantallen Open Dagen 2006 t/m 2009

Omschrijving Bezoekersaantallen Open Dagen 2006-2009 (tellingen bijgehouden vanaf november 2006- eerste moment van open dag op alle vestigingen tegelijk)
 Peildatum 31 december 2009
 Bron intern, organisatieonderdeel of extern Dienst C&M

Bezoekersaantallen per vestiging	nov '06	2007	2008	2009
Hoofdlocatie	2832	14926	15575	19529
Rijswijk/Delft (m.i.v. 1 september 2009)	331	1096	772	1672
Laan van Poot	950	1475	1195	1543
Zoetermeer	23	167	239	269
Totaal	4136	17667	17781	23013

3.9 Aantal studenten dat het Loopbaancentrum heeft geraadpleegd per interventie van 2005 t/m 2009

Omschrijving Aantal raadplegers Loopbaancentrum
 Peildatum 31 december 2009
 Bron (systeem) Regis en operationeel systeem Loopbaancentrum
 Bron intern, organisatieonderdeel of extern Dienst O&SZ

	2005	2006	2007	2008	2009
Vragen aan balie	1048	802	1600	1087	1639
Oriëntatiegesprek	322	332	360	222	337
Intakegesprek/Eerste gesprek	265	274	315	214	313
Groepstraject	63	75	74	44	77
Testtraject uitgebreid	59	33	25	22	29
Testtraject beknopt	33	14	5	0	3
Individueel traject (zonder test)	48	39	53	41	85
Doorstuderen	41	23	23	14	33
Solliciteren	6	6	2	2	9
Aantal heroriëntatie cursussen	9	9	11	8	9

3.10 Onderwerpen/categorieën waarvoor studenten tussen 2005 en 2009 bij de decaan aanklopten in procenten

Omschrijving Contacten met decanen naar categorie in procenten
 Peildatum 31 december 2009
 Bron (systeem) Regis
 Bron intern, organisatieonderdeel of extern Dienst O&SZ

Categorieën	2005	2006	2007	2008	2009
Toelating	4	4	5	5	3
Materieel/Financieel	15	12	9	9	8
Persoonlijk	24	27	29	30	36
Opleiding/Vertraging	25	26	25	25	26
Exitafhandeling	19	17	20	18	10
Beroep	10	11	8	10	10
Anders	2	2	3	2	2
Intake H+S	1	1	1	2	4

4 Onze medewerkers

4.1 Personeel – fte's en aantallen medewerkers

Omschrijving	Personeel – fte's en aantallen medewerkers
Peildatum	31 december 2009
Definities	De registratie is conform de verplichtingen die er destijds golden voor werkgevers in het kader van de Wet Samen. OP = Onderwijzend Personeel OBP = Onderwijsbeheer Personeel
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst HRM

4.1.1 Totaal aantal fte's per categorie van 2005 t/m 2009 (OP/OBP, man/vrouw)

	2005	2006	2007	2008	2009
OP	702,47	729,49	779,04	804,09	827,38
OBP	477,90	487,32	502,16	516,23	521,12
Totaal	1180,37	1216,81	1281,20	1320,32	1348,5
Man	679,46	671,72	686,87	687,84	689,95
Vrouw	500,91	545,09	594,33	632,48	658,55
Totaal	1180,37	1216,81	1281,20	1320,32	1348,5

4.1.2 Totaal aantal medewerkers per categorie van 2005 t/m 2009 (OP/OBP, man/vrouw)

	2005	2006	2007	2008	2009
OP	1008	1034	1073	1091	1120
OBP	579	589	615	631	622
Totaal	1587	1623	1688	1722	1742
Man	887	880	886	869	863
Vrouw	700	743	802	853	879
Totaal	1587	1623	1688	1722	1742

4.1.3 Medewerkers in fte's werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2009 per organisatie-eenheid en totaal, verhouding m/v en OP/OBP per organisatie-eenheid en totaal in procenten

Organisatie-eenheid	fte	Verhouding m/v in %	Verhouding OP/OBP in %
ICT & Media	113,05	64/36	83/17
Technology & Environment	48,38	67/33	87/13
Technology, Management & Design	50,27	64/36	86/14
European Studies & Communication Management	111,60	37/63	80/20
Accounting & Financial Management	50,67	56/44	85/15
Marketing & Commerce	91,71	52/48	87/13
Facility Management	49,73	47/53	73/27
Bestuur, Recht & Veiligheid	93,79	49/51	90/10
Management & Human Resources	54,76	51/49	86/14
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	45,08	48/52	74/26
Sportstudies	50,97	52/48	85/15
Sociale Professions	76,12	40/60	85/15
Gezondheid	64,13	24/76	83/17
TH Rijswijk/Academie voor Engineering	75,26	77/23	81/19
Masters & Professional Courses (incl RegioRegisseur)	30,32	33/67	02/98
Lectoraten	16,94	33/67	59/41
College van Bestuur	3	33/67	0/100
Bestuursbureau	19,52	29/71	0/100
Expertisecentrum/Pools	11,50	50/50	0/100
Facilitair Bedrijf	78,64	59/41	0/100
Bibliotheek	12,79	42/58	0/100
Financieel Economische Zaken	28,62	66/34	0/100
Informatie Communicatie Technologie	58,69	87/13	0/100
Communicatie & Marketing	30,45	35/65	0/100
Human Resource Management	25,41	24/76	0/100
Onderwijs- & Studentenzaken	57,10	35/65	0/100
Totaal	1348,50	51/49	61/39

4.1.4 Medewerkers in aantallen werkzaam op arbeidsovereenkomst in 2009 per organisatie-eenheid en totaal verhouding m/v en OP/OBP per organisatie-eenheid en totaal in procenten

Organisatie-eenheid	Aantal	Verhouding m/v in %	Verhouding OP/OBP in %
ICT & Media	145	63/37	85/15
Technology & Environment	78	77/23	86/14
Technology, Management & Design	71	62/38	86/14
European Studies & Communication Management	137	34/66	80/20
Accounting & Financial Management	73	58/42	88/12
Marketing & Commerce	119	53/47	89/11
Facility Management	62	44/56	75/25
Bestuur, Recht & Veiligheid	123	49/51	92/08
Management & Human Resources	75	51/49	88/12
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	61	46/54	75/25
Sportstudies	67	51/49	85/15
Sociale Professions	106	39/61	87/13
Gezondheid	82	21/79	84/16
TH Rijswijk/Academie voor Engineering	91	75/25	80/20
Masters & Professional Courses (incl RegioRegisseur)	39	31/69	05/95
Lectoraten	30	40/60	40/60
College van Bestuur	3	33/67	0/100
Bestuursbureau	27	26/74	0/100
Expertisecentrum/Pools	16	44/56	0/100
Facilitair Bedrijf	87	55/45	0/100
Bibliotheek	17	41/59	0/100
Financieel Economische Zaken	30	63/37	0/100
Informatie Communicatie Technologie	61	85/15	0/100
Communicatie & Marketing	36	33/67	0/100
Human Resource Management	30	23/77	0/100
Onderwijs- & Studentenzaken	76	34/66	0/100
Totaal	1742	50/50	64/36

4.2 Ziekteverzuim

Omschrijving	Ziekteverzuim
Peildatum	31 december 2009
Definitie	Inclusief zwangerschap
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst HRM

4.2.1 Gemiddeld percentage ziekteverzuim en gemiddelde ziekte duur 2005 t/m 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Gemiddeld ziekteverzuim in %	4,57	4,57	5,24	4,79	4,78
Gemiddelde ziekte duur in dagen	13,31	15,90	20,44	18,25	17,40

4.2.2 Gemiddeld percentage ziekteverzuim in 2009 per organisatie-eenheid

Organisatie-eenheid	Gemiddeld ziekteverzuim in %
ICT & Media	5,66
Technology & Environment	3,16
Technology, Management & Design	2,74
European Studies & Communication Management	5,29
Accounting & Financial Management	4,33
Marketing & Commerce	3,84
Facility Management	4,61
Bestuur, Recht & Veiligheid	5,91
Management & Human Resources	2,90
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	5,41
Sportstudies	1,35
Sociale Professies	7,48
Gezondheid	4,20
TH Rijswijk/Academie voor Engineering	3,67
Masters & Professional Courses	8,09
Lectoraten	0,07
College van Bestuur	0
Bestuursbureau	4,54
Expertisecentrum/Pools	2,12
Facilitair Bedrijf	6,76
Bibliotheek	3,14
Financieel Economische Zaken	6,53
Informatie Communicatie Technologie	4,48
Communicatie & Marketing	2,84
Human Resource Management	9,60
Onderwijs- en Studentenzaken	6,15

4.3 Gewenste functiemix van de hogeschool per 2012 en de stand per 31-12-2009

Omschrijving	Gewenste functiemix per 2012 en de stand per 31-12-2009
Peildatum	31 december 2009
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst HRM

Funcieschaal	Gewenste functiemix 2012 conform Collegenorm	Stand per 31-12-2009
11	45%	57,2%
12	45%	42,3%
13	10	0,5%

4.4 Inschrijvingen eigen personeel initiële opleiding

Omschrijving
Peildatum
Bron intern, organisatieonderdeel of extern

Inschrijvingen eigen personeel initiële opleiding
31 december 2009
Dienst HRM

Dienst/Academie	Aantal medewerkers	Opleiding	Bekostigd door De Haagse Hogeschool
dienst C&M	2	Communicatie deeltijd	1
dienst FEZ	1	MER	1
dienst O&SZ	1	Bedrijfskundige informatica	
dienst ICT	3	Bedrijfskundige Informatica	2
Academie voor Accounting & Financial Management	1	Communicatie	1
Academie voor Bestuur, Recht en Veiligheid	1	P&A	1
PABO	3	HBO-master Organisatie Coaching bij M&PC	
Academie voor Facility Management	2	HBO Supervisie en Professionele Begeleiding	
Academie voor Gezondheid	1	MER	
Academie voor Sportstudies	1	PABO	
Academie voor Technology, Innovation and Society Den Haag	1	Economie	1

4.5 Masters en promovendi docenten in 2009

Omschrijving
Peildatum
Bron intern, organisatieonderdeel of extern

Masters en promovendi
31 december 2009
Dienst HRM

Dienst/ Academie	Mastertitel behaald in 2009	Gepromoveerd in 2009	Bezig met promotie in 2009
Academie voor Bestuur, Recht en Veiligheid	2	2	9
Academie voor European Studies & Communication Management	0	0	3
PABO	1	0	1
Academie voor Facility Management	2		
Academie voor Gezondheid	2	0	0
Academie voor ICT & Media	0	0	2
Academie voor Management & Human Resources	1	0	1
Academie voor Marketing & Commerce	3	0	2
Academie voor Sociale Professions	0	0	1
Academie voor Sportstudies	1	0	1
Academie voor Technology, Innovation and Society Delft			1

4.6 Verhouding tussen vast en flexibel personeel

Omschrijving	Verhouding vast en flexibel personeel
Peildatum	31 december 2009
Definitie	D-2: dienstverband voor onbepaalde tijd D-3: dienstverband voor bepaalde tijd met uitzicht op onbepaalde tijd D-4: dienstverband voor bepaalde tijd D-6: tijdelijke uitbreiding op een reeds bestaande betrekking
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst HRM

4.6.1 Percentage van het totaal aantal medewerkers per soort dienstverband en per categorie (OP/OBP)

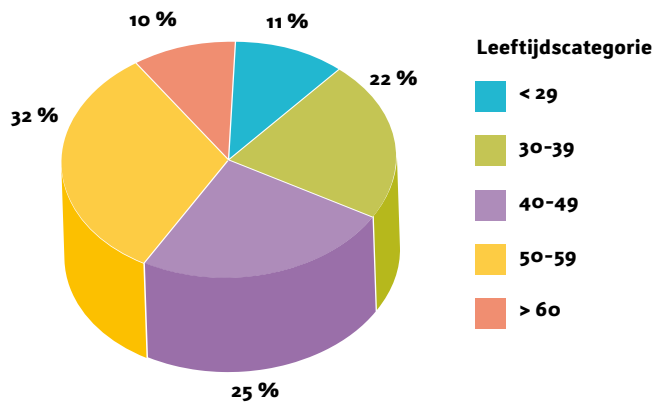
Soort dienstverband	D-4	D-3	D-2	Totaal
OP	20	2,5	77,5	100
OBP	19,1	2,6	78,3	100

4.6.2 Percentage van het totaal aantal fte's per soort dienstverband en per categorie (OP/OBP)

Soort dienstverband	D-4	D-3	D-2	D-6	Totaal
OP	15,32	2,52	79,99	2,17	100
OBP	15,86	3	80,65	0,49	100

4.7 Leeftijdsopbouw per categorie van 10 jaren in 2009

Omschrijving	Verhouding vast en flexibel personeel
Peildatum	31 december 2009
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst HRM

4.8 Verdeling naar schaalniveau

Omschrijving	Verdeling personeel naar schaalniveau
Peildatum	31 december 2009
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst HRM

Schaal	OP	OBP	Totaal
=>14	0,6	1,7	2,3
13	0,7	1,3	2
12	31	2,8	33,8
11	29	3,5	32,5
10	0,5	2,5	3
9	1,8	4,2	6
8	0,4	5,3	5,7
7	0	4,9	4,9
6	0	5,4	5,4
=<5	0	3,5	3,5
Totaal	64	35,1	99,1¹

¹ Dit percentage is exclusief medewerkers met een nominaal salaris.

5 Ons onderzoek

Omschrijving	Lectoren, kenniskringen en promovendi
Peildatum	31 december 2009
Bron (systeem)	IUM
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Centrum voor Lectoraten en Onderzoek

5.1 Lectoraten 2009 (naam lectoraat, naam lector, kenniskring fte's)

Lectoraat	Naam	Fte lector	Beoogd fte lectoraat	In dienst	Einddatum	Fte kenniskring
Burgerschap en Diversiteit	Dr. B. Prins	0,8	0,8	1-11-2009	1-11-2013	Per 1-1-2010 aangesteld
Duurzame Talentontwikkeling bij Leraren	In aanvraag/beoogd lector Dr. E. Sjoer	vacature	0,5			
Energie en de Gebouwde Omgeving	Dr. L.C.M. Itard	0,4	0,5	1-1-2010	1-1-2014	Wordt in 2010 aangesteld
Filosofie en Beroepspraktijk	Prof. dr. L.M. Huijjer	0,8	0,8	1-1-2007	1-1-2011	1,7
Grootstedelijke Ontwikkeling	Dr. V.J.M. Smit	0,8	1	1-12-2005	geen	3
Human Resources Management	Dr. A. Korver	0,8	0,8	1-9-2008	1-9-2012	1,8
Informatie, Technologie en Samenleving	A.W. Mulder	0,5	0,5	1-9-2002	1-9-2014	2,24
Informatie, Technologie en Samenleving	Drs. G.D. Rijken	0,5	0,5	1-10-2002	1-10-2014	1
Informatiebeveiliging	Dr. M.E.M. Spruit	0,4	0,5	25-3-2003	1-12-2011	1
Innovatieve Bewegestimulering en Sport (bijzonder lectoraat)	Drs. M.W.A. Jongert MSc.	0,2	0,4	1-11-2008		0,4
Internationale Samenwerking (bijzonder lectoraat)	Dr. J.H.C. Walenkamp	0,4	0,4	1-1-2009	1-1-2014	1,6
Jeugd en Opvoeding	Dr. R.F.W. Diekstra	0,8	1	15-12-2002	geen	4,2
Kennisinfrastructuur voor Wetenschap & Techniek	Dr. E. Sjoer	0,5	0,5	1-8-2008	1-1-2011	1,4
Kennistransfer in Productinnovatie	Dr. ir. A.C. Valkenburg	0,8	0,8	1-2-2009	1-2-2013	1,9
Leefstijlverandering bij Jongeren	R.H. Oudkerk, arts	0,6	0,7	15-5-2007	1-5-2011	1,4
Ondernemen & Innoveren	Dr. S.J.M. Harkema, MBA	0,65	0,8	1-2-2004	1-2-2012	4
Pedagogiek van de Beroepsvorming	Dr. F.J.M. Meijers/Dr. M.A.C.T. Kuijpers	1,1	1,1	1-7-03/1-3-07	1-7-2011	2,3
Psychogeriatric (bijzonder lectoraat)	Dr. F.H. Hoogeveen	0,4	0,5	1-9-2009	1-9-2013	0,7
Public Management	Vacature	vacature	0,8			1,5
Revalidatie (bijzonder lectoraat)	Dr. A.J. de Kloet	0,6	0,5	1-9-2008	1-9-2012	0,7
Totaal		11,05	13,4			30,84

5.2 Promovendi bij lectoraten

Mastertitel behaald in 2009	Gepromoveerd in 2009	Bezig met promotie in 2009 (aantal docenten)
geen	geen	18 docenten, waarvan twee docenten tussentijds zijn gestopt en één docent is overleden. Twee docenten worden gefaciliteerd door hun academie.

6 Onze hogeschool in de samenleving

6.1 Aantal voorbeelden van convenanten en samenwerkingsovereenkomsten

Opleiding/academie	Partner(s)	Project
Academie voor Sportstudies	Watersportbond	Doel: het bevorderen van het topzeilen in Nederland en de uitstraling van Den Haag als sportstad aan zee.
Academie voor Sportstudies	Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (KNGU)	Doel: de door de KNGU ontwikkelde theorie en praktijk in het curriculum integreren waardoor studenten die een opleiding met goed gevolg afronden van de KNGU een diploma ontvangen.
Academie voor Gezondheid	Reinier de Graaf ziekenhuis Delft	Doel: het inrichten van een leerwerkplaats op de longafdeling.
Academie voor Bestuur, Recht en Veiligheid	Diverse partners	Op te richten Institute for Global Justice (IGJ). Het IGJ wordt een innovatief kennisinstituut van wereldformaat op het gebied van recht.
Academie voor Bestuur, Recht en Veiligheid	ROC Mondriaan, Trigion	Het project Stepping Stones moet een geïntegreerde opleidingskolom van niveau 1 tot en met niveau 6 opleveren op het gebied van Safety & Security.
Academie voor Bestuur, Recht en Veiligheid	Nederlands Forensisch Instituut, Philips, Thales, Eagle Vision, E-Semble, AMC, Cap Gemini, TU Delft	Doel: regio (internationaal) te profileren als een expertisecentrum voor Justice, Safety en Security.
Academie voor ICT & Media	Siemens, Imtech en Cisco	
Academie voor ICT & Media	Universiteit Leiden	Gericht op nieuwe wetenschappelijke Bacheloropleiding Informatica en Economie.
Academie voor Management & Human Resources	Hogeschool Rotterdam, Hogeschool INHolland, de TU Delft en de Erasmus Universiteit	Convenant 'Kennisbruggen'. De doelstelling is de aanwezige kennis bij hogescholen, universiteiten en onderzoeksinstanties nog toegankelijker te maken voor ondernemers in Zuid-Holland. Hierdoor wordt het innovatievermogen van ondernemingen versterkt en kan daarmee meer omzet en werkgelegenheid worden gerealiseerd.
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	TU Delft en enkele PABO's	Kenniscentrum voor Wetenschap en Techniek West. De activiteiten die dit voor de PABO met zich mee brengt en waarbij de opleiding samenwerkt met het lectoraat Kennisinfrastructuur Wetenschap en Techniek (lector Ellen Sjoer) hebben belangrijke invloed op de kwaliteit van (het curriculum van) de PABO. Zo is het aandeel wetenschap en techniek in het curriculum vergroot, zijn de nascholingsarrangementen voor zittende leerkrachten vergroot en zijn er gecombineerde projecten van de techniek opleidingen en de PABO gestart. Een belangrijk gevolg van deze activiteiten is ook dat diverse docenten deelnemen aan de kenniskring van het genoemde lectoraat.
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	de Stichting Openbaar Onderwijs Westland, met Zoetermeer (OPOZ), met Rijswijk en Delft (de Librijn) en met Leiderdorp; een convenant met de Haagse Scholen is in de maak.	Convenanten Opleiden in de School. De samenwerking tussen de PABO en de opleidingsscholen levert kwaliteitsimpulsen op voor begeleiding en beoordeling van stages van studenten. Het concept van het werkend leren wordt daarmee verder uitgewerkt en verrijkt. Hiernaast oefent de PABO invloed uit op de kwaliteit van de stageplekken van studenten door trainingen met het oog op coaching en begeleiding van studenten in de opleidingsscholen te verzorgen.
De Haagse Hogeschool	Ducose (organisatie achter Parkpop)	Afspraken over kennis sponsoring van New Horizons (jongerendeel van Parkpop).
Opleiding MER en BE	Belastingdienst	Voor de twaalfde keer werd de Hulp bij Aangifte (HUBA) in het atrium van De Haagse Hogeschool gehouden. Studenten vullen, samen met belastingambtenaren, de aangifteformulieren in. HUBA is voor de studenten de afronding van het vak Belastingrecht, dat op binnen hun opleiding wordt gegeven. Ook krijgen ze een rollenspel ter voorbereiding van de HUBA-weeken.
Opleiding Sportmanagement	HOF (Promotie Haags Vrijwilligerswerk)	In het kader van de landelijke Make A Difference Day op zaterdag 21 maart organiseerden studenten van de opleiding Sportmanagement een gezondheidsdag. Dit deden ze in samenwerking met HOF (Promotie Haags Vrijwilligerswerk). De dag was bedoeld voor de vrijwilligers van maatjesprojecten in Den Haag. Deze projecten van Humanitas, het Ronald McDonald Huis, Vitalis en Stichting Mee koppelen vrijwilligers aan kinderen en jongeren, die door omstandigheden geen of weinig mogelijkheden hebben om leuke dingen te doen.

6.2 Innovatievouchers 2009: aantal bedrijven, aantal kleine vouchers, aantal grote vouchers, gestapelde vouchers en totale subsidie

Aantal bedrijven	Kleine voucher	Grote voucher	Totale subsidie
26	20	6	95.000

8 Onze financiën

8.1 Financiën

Omschrijving	Activa - Passiva
Peildatum	31 december 2009
Bron (systeem)	Exact
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst FEZ, goedgekeurd door accountant

8.1.1 Vaste activa en vlottende activa per 31-12-2008 en 31-12-2009

Activa	2009	2008
Vaste activa		
1.2 Materiële vaste activa	117.744.510	111.216.509
1.3 Financiële vaste activa	2.174.652	2.174.652
	119.919.162	113.391.161
Vlottende activa		
1.5 Vorderingen	20.573.818	18.886.595
1.7 Liquide middelen	15.068.615	21.180.677
	35.642.433	40.067.272
	155.561.595	153.458.433

8.1.2 Passiva per 31-12-2008 en 31-12-2009

Passiva	2009	2008
2.1. Eigen vermogen	89.924.399	89.552.164
2.3 Voorzieningen	7.686.291	7.976.372
2.4 Langlopende schulden	11.953.311	13.096.662
2.5 Kortlopende schulden	45.997.594	42.833.235
	155.561.595	153.458.433

8.1.3 Staat van Baten en Lasten 2009

Omschrijving	Staat van Baten en Lasten
Peildatum	31 december 2009
Bron (systeem)	Exact
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst FEZ, goedgekeurd door accountant

	2009	Begroting 2009	2008
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	94.548.593	91.477.171	92.374.490
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.929.570	2.268.286	5.625.864
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	30.240.567	27.991.043	27.164.930
3.4 Baten werk in opdracht van derden	5.350.763	7.000.000	5.792.661
3.5 Overige baten	12.063.903	7.791.077	7.710.734
Totaal baten	145.133.396	136.527.577	138.668.679
Lasten			
4.1 Personele lasten	106.192.823	102.366.121	99.380.272
4.2 Afschrijvingen	7.601.678	7.836.375	7.251.870
4.3 Huisvestingskosten	9.751.246	8.339.233	9.234.007
4.4 Overige lasten	21.073.502	19.531.912	20.491.421
Totaal lasten	144.619.249	138.073.641	136.357.570
Saldo baten en lasten	514.147	-1.546.064	2.311.109
5 Financiële baten en lasten	-220.671	-18.000	966.153
6 Resultaat	293.476	-1.564.064	3.277.262
7 Belastingen	-78.760		18.360
7 Resultaat deelnemingen			
	-78.760	0	18.360
Resultaat na belastingen	372.236	-1.564.064	3.258.902
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0
Nettoresultaat	372.236	-1.564.064	3.258.902

9 Onze voorzieningen

9.1 Financiële ondersteuning bij studievertraging (FOS) per academie in 2009

Omschrijving	Financiële ondersteuning bij studievertraging per academie, 2009
Peildatum	31 december 2009
Bron (systeem)	Operationeel systeem Bureau Studentenzaken
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst O&SZ

Academie	Totaal	Afstudeersteun	Bestuursact.
Accounting & Financial Management	5	3	2
Pedagogische Academie voor Basisonderwijs	8	8	0
Bestuur, Recht en Veiligheid	15	10	5
European Studies and Communication Management	29	14	15
Facility Management	1	0	1
Gezondheid	5	3	2
ICT & Media	12	5	7
Management & Human Resources	6	4	2
Marketing & Commerce	19	2	17
Sociale Professies	17	6	11
Sportstudies	3	1	2
Technologie, Innovatie en Samenleving Delft	15	7	8
Technologie, Innovatie en Samenleving Den Haag	21	10	11
Totaal	156	73	83

9.2 Overzicht van de ontwikkeling van de FOS in de afgelopen vier jaren (2006/2009)

Omschrijving	Ontwikkeling FOS over vier jaar
Peildatum	31 december 2009
Bron (systeem)	Operationeel systeem Bureau Studentenzaken
Bron intern, organisatieonderdeel of extern	Dienst O&SZ

FOS	2006	2007	2008	2009
Bestuursbeurzen	30	44	72	73
Bestuursbeurzen t.b.v. studentenorganisaties/verenigingen	25	35	54	40
Bestuursbeurzen t.b.v. studieverenigingen	5	9	18	33
Bijzondere familieomstandigheden	14	18	10	13
Ziekte	11	17	14	12
Functiebeperking	1	2	7	4
Zwangerschap	2	6	3	16
Topsport of vergelijkbare activiteiten	6	4	9	5
Niet-studeerbaarheid	0	2	0	3
Lidmaatschap hogeschoolintroductiecommissie (Delft)	0	0	7	5
Lidmaatschap opleidingscommissie	0	0	2	1
Lidmaatschap academierraad	0	0	0	2
Ziekte i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	0	0	2
Ziekte i.c.m. bijz. familieomstandigheden	3	2	0	2
Ziekte i.c.m. zwangerschap	1	1	0	0
Ziekte i.c.m. functiebeperking	0	3	1	0
Topsport i.c.m. lidmaatschap AR	1	0	0	0
Functiebeperking i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	1	0	0
Bijz. familieomstandigheden i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	2	1	1
Zwangerschap i.c.m. niet-studeerbaarheid	0	0	1	0
Afgewezen aanvragen	8	5	2	5
Aangehouden aanvragen in afwachting van aanvulling	0	0	0	12
Beroepszaken	0	3	3	1
Totaal	77	107	129	156

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
Ad	Associate degree
Arbo	Arbidsomstandigheden
Bd	Buitenlands diploma
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CD	Colloquium Doctum (toelatingsexamen voor iemand die niet de juiste papieren heeft)
CGB	Commissie Gelijke Behandeling
CINOP	Centrum voor Innovatie van Opleidingen
CSI	Centrale Studenten Inschrijving
CvB	College van Bestuur
C&M	Communicatie & Marketing
ERP	Enterprise Resource Planning
EVC	Erkenning van Verworven Competentie
FB	Facilitair Bedrijf
Fte	Formatieplaats (full time equivalent)
FOI	Financiële Ondersteuning Internationalisering
FOS	Financiële Ondersteuning bij Studievertraging
FPU	Flexibele Pensioen Uittreding
GO	Georganiseerd overleg
Havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HO	Hoger Onderwijs
HOOP	Hoger Onderwijs- en onderzoekplan
HOP	Hogeschool Ontwikkelingsplan
HOVO	Hoger Onderwijs Voor Ouderen
HR	Hogeschoolraad
HRM	Human Resources Management
IBG	Informatie Beheer Groep
ICT	Informatie- & Communicatietechnologie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IO	International Office
JOB	Jongerenorganisatie Beroepsontwikkeling
LKD	Leeftijdsbewust Kwaliteit- en Doelgroepenbeleid
LLLP	Leven Lang Leren Programma
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MPZH	Mobiliteitsplatform Zuid Holland
NQA	Netherlands Quality Agency
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie
OBP	Onderwijs beheerpersoneel
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking & Ontwikkeling
OKF	Omkering Kapitaal Financiering
OP	Onderwijzend personeel
OSIRIS	Onderwijs en Studenten Informatie, Registratie en Inschrijf Systeem
O&SZ	Onderwijs- & Studentenzaken
OVO	Oriëntatie op Vervolgonderwijs
P&C	Planning & Control
PDAD	Programma Diversiteit en Antidiscriminatie
RI&E	Risico-inventarisatie en evaluatie arbeidsomstandigheden
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RvT	Raad van Toezicht
SLB	Studieloopbaanbegeleiding
TU	Technische Universiteit
VBI	Visiterende en Beoordelende Instantie
VIP	Verbetering Inschrijf Proces
VO	Voortgezet Onderwijs
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WBW	Wereldburger in Wording
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderwijs
WO	Wetenschappelijk Onderwijs

